

PB'NİN NEVROZ VE AÇLIK GREVİ GENELGELERİ ÜZERİNE PARTİ
ÖRGÜTLERİNİN FAALİYETLERİ ÜZERİNE YENİ YOL SORULARI

-TBKP Politik Bürosu'nun 6.2.89 ve 3.3.89 tarihli,Nevroz ve açlık grevleri ile ilgili genelgeleri hangi tarihlerde elin ze geçti?Genelgelerdeki çalışma konuları daha önce parti örgütünüzün gündemine girmişmiydi?Parti örgütünüzün sözkonusu konularda daha önceden hazırlanmış bir çalışma planı var mıydı?

-Genelgelerin örgütünüze ulaşmasıyla birlikte,yonetim organınız nasıl bir çalışma içine girdi?Sözkonusu çalışma konularını ne kadar zamanda ve nasıl ele aldınız?Konuları ele alırken hangi görüşler ortaya çıktı?Parti üyelerinin katılımı nasıl oldu?Hangi kararlar alındı?Organınızda oluşan çalışma planının uygulanabilmezi için gerekli olan yapılanma var mıydı?

-Her iki çalışma konusunda Alman demokratik kuruluşları,Türkiyeli sol örgüt ve gruplarla hangi düzeyde ve nasıl ilişkiye geçtiniz?İlişkilerinizin sonuçları ve işbirliği biçimleri neler oldu?Ortak kararlaştırdığınız faaliyetler var mı?

-Genelgeler doğrultusunda parti örgütünüzün yürüttüğü somut ~~faaliyetler~~ faaliyetler nelerdir?

-Sözkonusu faaliyetleri Türkiye'deki yerel seçim ortamı,F.Alman yada anti faşistlerin yükselttiği anti neonazi kampanya ve Oster barış yürüyüşleri hazırlıkları ile birlikte nasıl bir uyumlulukta yürüttünüz?Parti örgütünüzde Kürt sorunu çevresindeki dayanışma neydi?Açlık grevleri sürerken parti üyelerinin gelişmelere ilişkin ilgisi nasıldı?

-Parti örgütünüzün genelgeler doğrultusundaki faaliyetine parti üye ve sempatizanlarının katılım ve aktiflik düzeyi nedir?Bu konuda zorluklarınız ve başarılarınız oldu mu?Nedenlerini nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Bu dönemki çalışmalarınızın örgüt yaşamına ilişkin sonuçlarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Her iki konudaki faaliyetlerinizin geniş katılımlı bir değerlendirilmesini yaptınız mı?Değerlendiriyorsanız,hangi sonuçları çıkarıyorsunuz?

Münih P.Örgütünün Nevroz ve Açlık grevleri ile ilgili olarak Yeni Yol'un yönelttiği sorulara cevabıdır.

Politbüro'nun Nevroz ve açlık grevleriyle ilgili genelgeleri bu konularda çalışma yapmamıza olanak sağlayacak kadar erken geldi.

Nevroz konusunda daha öncedende düşüncelerimiz vardı, bölgemizde Nevrozun nasıl kutlanacağı konusunda düşünceler geliştiriyorduk.

Genelgelerin gelmesiyle örgüt hemen toplandı, durumu değerlendirdi, kısa sürede diğer sol örgütlere çağrı yapıldı, kurtuluş, Dev-işçi ve TBKP olarak 3 sol örgüt birlikte hareket ederek çalışmalar plânladılar.

Eylem plânlanması toplantısında getirdiğimiz öneri kabul edildi. Birlikte bir Panel ve arkasından Kültürel şenlik kararı aldık. Panelde bizimle birlikte DEV-İŞÇİ, KURTULUŞ ve TBKP'den birer kişi yer aldı. Katılım iyiydi, diğer sollarında temsilciler vardı. TKEP, ~~TSİP~~ TSİP, ve TKSP'den katılım olmadı. Eylem planlamasına katılmayan ama panele katılan diğer sollar getirilen görüşlere ve teknik işleyişe eleştirel yaklaştılar. Özellikle kendilerine tanınan konuşma süresinin kısalığından şikâyetçi oldular. Kültürel kısım pek iyi olmadı, yoldaşlarımızın katılımında iyi değildi. Merkezden gelen nevrozla ilgili afiş bir bölge haricinde zamanında yapıştırıldı.

Açlık Grevleriyle ilgili 4 örgüt KOMKAR, DEV-İŞÇİ-KURTULUŞ ve TBKP Alman demokratik kamuoyuna bir çağrı çıkarttı, 2500 adet basılan çağrının 1000 tanesi bizim tarafımızdan hedefli olarak dağıtıldı. Ayrıca 25 Şubat'ta Münih'te ve 11 Mart'ta Nürnberg'te yabancı düşmanlığına karşı yürüyüşler yapıldı, Bu yürüyüşlerde Türkiye'deki uygulamalara yönelik bildiriler dağıtıldı ayrıca çıkardığımız çağrıda Nürnberg'te bizim ve diğer ortak eylem yaptığımız örgütlerce dağıtıldı. Açlık grevleriyle ilgili olarak tanıdığımız kişiler sözlü olarak bilgilendirildi.

Kürt sorununa yönelik görüşlerimiz Nevroz panelinde tekrarlandı, Kürdistan'daki son gelişmelerle ilgili çıkan TÜRKİ AKTÜEL hedefli olarak dağıtıldı, isimlere postalandı, ostern yürüyüşünde ve Miting'te açtığımız masada dağıtıldı.

Mart sonuna doğru İstanbula gidecek olan 3 SPD milletvekili ile Bavyera parlamentosunda görüşülerek kendilerine gerek Kürdistan'daki gerek genelinde Türkiye'deki ve gereksede Açlık grevleriyle ilgili bilgiler, informasyonlar verildi. Bizler açlık grevine gereken önemi daha önceden planlanmış eylemler nedeniyle veremedik. Bazı arkadaşlarımız Açlık greviyle ilgili olarak Türkiye'yi Telefonla aradılar.

①

Yeni Yol Fedakasyonuna ;

Cevaplandırılmasını ve 7 Nisana kadar gönderilmesini istediğiniz mektup bu mektubun yazıldığı tarihte elimize geçti

1- Newroz ve açlık grevleri ilgili genelgeler direkt olarak gerekli yerlere geliyor. Adı geçen tarihlere 1 yada 2 gün eklenebilir (Posta süresi olarak)

a-) Newrozla ilgili ön çalışmaları başka yerlerde yapılacak merkezi eyleme kendimi hazırlamıştık çok ciddi bir çalışma örgütlediğimizi söylemek mümkün değil. F.A.C den Newroz kutlayabilmisiniz önerisi geldi salon bulmak mümkün olmadı. Ancak 10 Mart 1990 için salon şimdiden tutuldu. Önümüzdeki yıl büyük bir newroz kutlamak arzusundayiz.

Komkarın düzenlediği (Manheim) Baden-Württemberg den bir kasaban 1 otobüs kaldırıldı. Diğer bazı kentlerden gruplar halinde katılım oldu.

Ayrıca bildiri dağıtımı şeklinde bir çalışma oldu gelen 180 afiş bölgede dağıtıldı (TBKP adı altında basılan merkezi afiş.)

Newroz konusunda belli bir duyarlılık var. Ancak fazla birşey yapılamadığı içinde yoğun ve sert ektiriler olmuyor. Bu konuda değerlendirme (peniş katılımı) 9 Nisanda yapılacak.

2- Açlık Grevleri ile ilgili penis bir rapor gerekli yerden elde edebilirsiniz.

Ancak bu konuda en iyi çalışmanın Baden-Württembergde yapıldığını sanıyoruz. Baden-Württembergde düzenlenen açlık prev. eğit. yaşamınıza son derece olumlu yansıdı: emeğin dargınlık ve kırılganlıklar azaldı yada giderildi, tecrübe edinildi güven kazanıldı. Eylem içerisinde de eksiklik ve zayıflıklar daha iyi görüldü.

Kemal Tan

Ulm

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAV TARİH ARAŞTIRMA MERKEZİ

Köln Nevroz ve Açlık grevleri ile ilgili bağımızdaki çalışmalar.

Nevroz ile ilgili PB'nin genelgesi 10.02.1989 günü elimize geçti ve 11.02.89 günü bu genelgeyi gördük. Bulduğumuz kentte bu konuda ne gibi çalışmalar yürütebileceğimizi tartıştık ve önümüzde başka bir takım planlarımızın işler olduğunu gör önünde bulundurarak bu kadar kısa bir süre içinde yalnız başına bir şey yapamayacağımız sonucuna vardık. Bu gibi ulusal karakter taşıyan bir bayramın kısa sürede bu kentte başarılı çalışmalar beklemek bizce yanlıştır. Kaliteli bir ay zarfında böyle bir eylemin başarıla bitmesi için bizce gereken ön hazırlar alınmış değildi. Bu ön hazırlardaki kusurumuz; düşüncelerde kürt ulusu konusunda ileri sürülenlerin önemi henüz kavranmış değildi. Bunun önemi kavranamayınca, verimli bir çalışma ve ürün almaktan utanaksız.

Biz ne yapabildik?

Bu Genelge'den sonra yaptıklarımız arasında şu yada bu şekilde eskiyle aramızda bir dayanışmanın olduğunu söyleye biliriz.

Bize ulaşan afiş ve bildirileri (sınırlı idi) kısa bir sürede dağıtıp, yapıldıklarını gerektiği için tüm yolları toplama anlamı olmadı, ancak dağıtma ve yapıştırma bir kat yoldaşın katkısı ile gerçekleşti. Ki Türkiye bildirisi günlerce sonra, Nevroz günleri geçtikten sonra elimize geçti.

Aldığımız karar; bulduğumuz kentte kürt örgütleri tarafından düzenlenen gecelere katkımızı bilet satarak ve katılarak yapmak oldu. Ancak bu da çok sınırlı ve cılız kaldı. Bir yerde "gönlümüz sizindir" deyiminin öksine çıkmadı. Katılım çok sınırlı kaldı. Bunun nedenlerinden şüphesiz biriside aynı gün 3 yerde Nevroz'un kutlanması idi.

Kürt tipi ve örgütleriyle ilişkilerimiz kısıyla olmasada olumlu bir anlamdadır.

Eksiklerimizi birazda yorumlu 1. paragrafta belirtmemiz rağmen yine üç nokta altında toplamakta yarar var düşüncesindeyiz

1. Parti kürt örgütünün bu gibi bir işemi kısa bir süreyle sürdürmek isteyişi.

2. Bizim kendi bağımızda zaman kısıtlı olsa, kendi olanakla-
rımızla birtakım şeyler yapabiliriz. Yeterli duyarlılığı
göstermeyişi, veya konunun önemini kavramada henüz uzak
düşüncemiz bir şeylerin ortaya çıkıp çıkıp en büyük engel olsa gerek.
Diyebilirizki bir taş yaldızın veya arkadaşın dışında ilgi tama-
men sifirdi.

Örneğin Heler (HAK) kentine atılan kimyasal bombanın
yarattığı kurumuş yul dönümünün kurummuş toplanmasına
bir yaldızımızın dışında katılan olmamıştır.

3. Kürt ulusu komününde pratikle yapılması gerekleri sadece
Nevroz çerçevesinde görmemiz bir eksiklik olsa gerek.
parti üst yönetimi şüphesiz böyle düşünmüyor, ancak
yaldızlarımız ve desteklerimiz böyle bir imajın etkisinde-
ler. Bu da tabii işin kolay tarafıdır. "Nevroz geçti o kuru-
da bitti" şeklinde kolayca kaçmak ağır basmaktan
bire göre. Bunu yıkıma çalışıyoruz. Örneğin 22 Nisan 88
günü "Medya Güneşi" ile ilgili Köln'de bir gece yapıldı,
gerek bilet satışında ve gerekse teknik konularda yardımcı olma-
ya çalışıyoruz.

Açlık grevleri

Bu konuda sınırda ultra çevremizdeki bazı Türkiyeli kişi
ve kuruluşu bilgilendirdik. Fakat bir ilgi gelmedi.
Almanlarla ilişkileri Reinhard Hoeker ile birlikte kurduk ve bu
konuda ekte gönderilen Almanca yazıyı 50'ün üzerinde
hukukçu, kişi ve partilere gönderdik. Prof. Dr. Ulrich
Klug ve SPD - Köln sorumlusu arakat Kurt Uhlenbruch
Türkiyeye telefon ettiklerini ve protestolarını ilettik-
lerini telefonda Reinhard Hoeker'e bildirdiler. Ayrıca aç-
lık grevlerine (Düsseldorf) 2 arkadaşımız 3 gün katıldı
ve Cuma gününden itibaren katılmak isteyenlerin sa-
yı hayli arttı ve grev son bulduğu için katılmadılar.

NOT: Bu yazıyı kısa bir zaman zarfında sire yetiştirmek
zorunda kaldığımız için, düzeltilmesi ve haber nife-
siyona bırakıyoruz.
Köln. dostça selamlarla.

Osterin Barış yürüyüşüne 80 e yakın bir kalabalıkla katıldık.

Fakat bu katılımı yabancı düşmanlığı veya Türkiye'deki seçimlerle bağlayamadık. Bu konuda en büyük eksiğimizdi. Ancak bunun eksikliğini sonradan farkettilik. Daha ziyade eski flamlalarımızla geldik.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

EYLEMİN İÇİNDEN

Ankara'daki dostların,yoldaşların "Açlık Grevi"nde oldukları haberini aldıktan sonra geçen yedi gün içerisinde çevremdeki ilerici-demokratlara,sol örgütlere haber vermenin ötesinde birşey yapamamanın ezikliğini taşıdım.Böylesi acil bir durumda dahi merkezlerinden bir haber (Ya da emir) gelmeden eyleme yanaşmak istemeyen örgüt temsilcilerinin aciz durumlarına çok üzüldüğü-mü de (eğer kendi yayınlarından başka yayınları da okuma alışkanlıkları varsa) bu sayfalardan belirtmek isterim.

Benzeri sorunların diğer yerler-de de yaşandığını sanıyorum. Bu yüzden de tüm gecikmişliğine karşın,F.Almanya'da "ilk" sıfatını alan Stuttgart'taki açlık grevini hazırlayanlara,kararını alanlara tekrar sarılıp öpmek geliyor içimden.

Böylesi onurlu bir eylemde başından sonuna dek yer almanın onurunu taşıyorum.Kendimi,düşüncemi sınama olanağı bulduğum içinde sevinçliyim.

Bizlere göçmen örgütünün lokalinde yer veren arkadaşlarımı, eylemde yer alıp onuruna leke düşürmeyecek biçimde bitiren partili-partisiz yoldaşlarımı,Baden - Württemberg'in en ücra köşelerinden akın akın ziyaretimize gelen dostlarımı,yoldaşlarımı,eşiyle birlikte bir buket çiçekle dayanışmasını belirten DİDF temsilcisi dostumu,bizlere çay ve şeker getiren KOMKAR'lı kürk arkadaşlarımı,Göppingen Türkiyeli Göçmenler Topluluğu'ndan arkadaşlarımı,okumamız için dergiler hediye eden 2000'e Doğru Dergisi temsilcisi arkadaşlarımı,yine kitap hediye eden Toplum-sal Kurtuluş Dergisi temsilcisi arkadaşımı,eylemde birlikte katılmak için hazırlıklarını tamamlayan TKKKÖ'nden yoldaşlarımı, SPD Milletvekili Lorenz'i,Grüne Milletvekili Glaeser'i,mesajlarıyla bize güç ve moral veren Yıldız Sargın bacımı,Mehmet Karaca ve Osman Sakalsız yoldaşlarımı,FAC BK'ndeki yoldaşlarımı,TBKP Nürnberg Yasallık Girişiminden yoldaşlarımı,DKP'li yoldaşlarımı,sabahlara kadar "Kefal Balığı" ve "Tandır Kebabı" tarifleriyle,cezaevi anılarıyla bizleri güldüren yoldaşları,dostları ve unuttuğum daha nicelerini çok ama çok seviyorum.

Tartışmadan,dedikodudan uzak,eylem içinde, tüm demokrasi güçlerinin ortak başarısını yaşadım,yarınları inancım daha da arttı.

Göppingen

20.1.89

19 mart pazar günü kürt halkının direniş ruhunu yaşatan NEVROZ kutlandı.TBKP,TTKKÖ,DEVİRİMCİ İŞÇİ taraftarlarının birliktelikte hazırladığı bu eyleme 100'e yakın yurtsever katıldı.Toplantı iki bölüm halinde yapıldı.İlk bölümü, Bu örgütlerin Türkiye kürdistanındaki durumu çözüm yollarını tartışma amacıyla bir panel yapıldı.İkinci bölümünde ise kürt bir ozan birbirinden güzel kürtçe türkülerini yanık sesiyle okudu.

Her üç örgütte kürt halkının kendi kaderini tayin etme hakkını ayrılma hakkıda içinde olmak koşuluyla ileri sürdüler.Ayrıca, kürt halkı özgür iradesi ile birliktelikte yaşama durumunda gerçekleştirebileceğini dile getirdiler.

DEVİRİMCİ İŞÇİ,TTKKÖ konuşmacıları,Kürt sorununun ancak devrimle çözülebileceğini vurguladılar.Güncel verilen mücadeleye ilişkin olarakta demokratik hak ve özgürlükler korunmalıdır ve kazanmalıdır?.. düşüncesini ileri sürdüler.TBKP temsilcisi ise, Kürt halkının kendi kaderini tayin etme özgür geleceğini kazanacağı ortamı şimdiden hazırlama görevinin temel politik yönelimimizdir dedi.Israrla bu ortamı yaratmanın yolları üzerine durdu demokratik bir türkiyenin kürt sorunu atlanarak varılamayacağını dile getirdi.Türk veKürt halkının birliktelikte demokrasi savaşının vermelerini kürt sorunun adeletli barış ve demokratik bir tarzda çözülmesi gerektiğini vurguladı. Kürt örgütleri arası oluşan birliği selamladı.Bu birliklerin daha güçlü birliklere kapı aralaması dileğini vurguladı.Türk veKürt örgütlerinin birliğinin önemi üzerinede durdu.

YENİ YOL MÜNİH TEMSİLCİLİĞİ

EMMERİCH

YENİ YOLun Newroz (kürt halkıyla dayanışma haftası)
ve açlık grev ile ilgili PB'nin genelgesi doğrultusundaki
sorularının yanıtlarıdır.

Gerek kürtlerin yoğun olduğu ve gerekse örgütümüzde kürt üyelerimiz
olmasının yanında ülkemizin ulusal sorungibi çözülmesi gereki bir görevi
olsa gerekliki kürt sorunu parti örgütümüzün gündeminden hiç bir zaman
inmedi. Kürtleme yönelik bölgemize yönelik konferans karar ve düşüncemiz
vardı.

Bölgemizde 14-21 mart 'ta en geniş kesimle birlikte kürt halkıyla
dayanışma örgütlemek için ilişkiye geçtik. Bizden kaynaklanmayan nedenler-
den dolayı istediğimiz genişlikte olmasada belirli bir kesimle Halepçe
katliamını protesto vepolitik tutuklulara yapılan baskıyı kınayan bir bil-
diri ile iki saatlik uyarı nöbeti, bilgilendirme standı, pankartlı şehir içi
turları ile protesto ettik.

Bunun dışında TBKP afiş vebildirilerini dağıttık. Çevremizde dışımız-
da yapılan newroz kutlamalarının biletlerini sattık, gecelerini destekle-
dik. Ankaradaki politik tutuklulara yapılan baskı af örgütünün toplantısına
komu edildi, FAC af örgütü ile ilişkiye geçildi.

mart ayı eylemlerin yoğun olduğu bir ay oldu. iki genelgenin doğrultusun-
da yürüttüğümüz faaliyeti, neonazi ve osterin barış eyleminde gösteremedik,
bir üyemiz çalıştığından dolayı uyarı nöbeti eylemimize katılmadı,
onun dışında bütün eylemimizde mümkün olan en geniş katılımlı oldu.

Politik bir partinin eylemini dışımızdakilerle birlikte örgütlüyemedik.
Özellikle kürt halkıyla dayanışma eylemimiz parti yaklaşımımız
açısında politikanın işe dönüştüğü önemli bir başlangıç olduğu kanısında-
yız. kürt sorununa ilgi demokrasi bilincinin derinliğiyle ilişkilidir.
Parti potansiyelimizi harekete geçebilir duruma getirmek gerektiği kanısın-
dayız. bu anlamda partili partisiz her insanımız ın halkımız ve ülkemizin
geleceğine yönelik yapabileceği birşeyler vardır diye düşünüyoruz.

TBKP

emmerich örgütü.

U T

Not: Kürtlerin çoğunlukta olduğu parti örgütü" ismi ile yayınlama-
nızı rica ediyorum.

OSMAN SAKALSIZ'A SORULAR

Soru 1: TBKP Merkez Komitesi'nin, 26 Mart'taki yerel seçimlerden iki hafta önce aldığı "Politik Karar"ında "Bu seçimlerin politik durumda köklü değişikliklere yol açmasını beklemek doğru olmayacaktır" değerlendirmesi yapılıyordu. Gene aynı kararda, "Yerel seçimler eğer ANAP oylarında % 30'a kadar inen bir düşme getirirse" biçiminde bir ifade yer alıyordu; yani ANAP oylarının % 30'un altına düşeceğine ihtimal dahi verilmiyordu. Oysa 26 Mart seçimleri sonucunda ANAP oyları % 21'e düştü. Bu "politik durumda köklü bir değişikliğe" yol açmadı mı? Merkez Komitesi'nin seçim sonuçlarına ilişkin yukarıdaki öngörüsüyle ortaya çıkan gerçek durum arasındaki bu önemli farkı nasıl açıklıyorsunuz?

Soru 2: TBKP'nin yerel seçimlere yönelik politikası neydi? Parti halkı oylarını ne yönde kullanmaya çağırdı? Diğer sol partilerle ve güçlerle ortak tutum alınabildiği yerler oldu mu?

Soru 3: Yerel seçim sonuçlarıyla birlikte erken genel seçim gündeme gelmiş durumda. Ayrıca sonbaharda Cumhurbaşkanlığı seçimi var. TBKP Merkez Komitesi her iki konuda da ne gibi öngörülerde bulunuyor? Durumu nasıl değerlendiriyor?

(3. 4 Sayfa -)

AÇIKLAMA:

Basın, özellikle demokratik ve sosyalist basın üzerinde baskılar bütün yoğunluğu ile devam etmektedir. Dergi toplatma günlük olaylar haline gelirken, bir çok derginin yazı işleri müdürleri tutuklanmakta, çalışanları ve muhabirleri hakkında davalar açılmakta. Bu baskılarla da sosyalist basın yıldırılmak istenmektedir.

Artan baskılara karşı demokratik ve sosyalist basının sesini daha fazla yükseltmesi ve dayanışmayı geliştirmesi de bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu birlik, baskıları geriletmede demokratik ve sosyalist basına da güç verecektir.

Demokratik ve sosyalist basına yönelik saldırılardan, en fazla pay alan dergilerden biri de TOPLUMSAL DİRİLİŞ dergisidir. Dergimizin çalışanları, sahibi ve yazı işleri müdürü göz altına alınmış ve bütün malzemelere ve dergi arşivine elkonulmuştur. 3-Kasım-1988'de başlatılan operasyon ardından Dergimizin sahibi ve yazı işleri müdürü tutuklanmıştır. Tutukluluk halleri halende devam etmektedir.

Tüm demokratik ve sosyalist basını dergimizle dayanışmaya çağırıyoruz.

NOT: Ekte gönderdiğimiz açıklamaya ~~gazete~~ ve derginizde yer vermenizi istiyoruz.

Dayanışmacı selamlarımızla

Toplumsal Diriliş Dergisi Genel Yayın

Yönetmeni Yavuz Özcan ve Avrupa Temsilcisi

Halil Koç

17-04-1989

DEMOKRAT, DEVRİMCİ, YURTSEVER KAMUOYUNA!

22 Ekim'de İstanbul'da öldürülen binbaşının faillerini yakalamak için başlatılan "Birlik operasyonu"nda, dergimiz Toplumsal Diriliş'in sahibi Cemal Yalvaç, Yazışleri Müdürü Hasan Uşak, Genel Yayın Yönetmeni Yavuz Özcan'ın evleri basılarak Cemal Yalvaç ve Hasan Uşak gözaltına alınmış, Yavuz Özcan ise İzmir'de olduğu için gözaltına alınamamış. Aynı akşamın sabahı dergimiz bürosuna gelip karakol kuran çevik polis timi, dergimize gelen okuyucularımızı ve tüm dergi çalışanlarını gözaltına alırken, büromuzu da dağıtarak çekmecede buluna birbuçuk milyon TL, 3 adet fotoğraf makinası (değerleri 8 milyon), 1 adet faks (7 milyon), 3 adet basın çantası, 1 adet basın eleği, 4 adet teyp (3 milyon), 6 seri ansiklopedi (7 milyon), 1 adet duvar saati, Dergimizin teknik işlerinde kullanılan kalem, kağıt ve tüm teknik eşya ve arşivimiz polis tarafından yağma edilerek çalındı. Dergimizin tüm çalışanlarına 16 gün birinci şubede sürekli elektrik, askı, tazyikli su, ısıtılarak soğukta bekletme, uykusuz bırakma, yemek vermeme gibi fiziki işkencelerle psikolojik işkenceler yapılarak hayali suçların kabulünü dayatmışlardır.

Polisin dayattığı bu düzmece, düzmece olduğu kadar da gerçek dışı dayatmalar ise:

- 1- Toplumsal Diriliş Dergisi'nin PKK'nin yayın organı olduğu,
- 2- Derginin binbaşı olayında istihbarat ve yataklık ettiği,
- 3- PKK'nin eylemlerini şirin ve haklı gösterdiği,
- 4- Hapisdeki canilere ücretsiz yayın yolladığı,
- 5- Halk arasına kin ve nefret tohumları serptiği,
- 6- Misak-ı Milli sınırlarını hiçe sayarak yayın yaptığı,
- 7- Bölücülük propagandası yaptığı,
- 8- İstanbul'da öldürülen binbaşını hedef göstermek amacıyla yayın yaptığı,
- 9- Derginin yayın yönetmeni Yavuz Özcan'ın PKK il sorumlularından olduğu.

Bu türden asılsız iddialar dayatılarak "Ya binbaşı olayını üstlenirsiniz ya da derginin PKK'nin legal yayın organı olduğunu kabul edersiniz" dayatmalarında bulunmuşlar. Hazırladıkları hayali ifadeleri dergimiz sahibi Cemal Yalvaç ve Yazışleri Müdürü Hasan Uşak'a işkenceyle imzalattı. Mahkemeye çıkarıldıkları gün ifadelerin kendilerine ait olmadıklarını, işkenceyle imzalattıklarını söyleyen dergimiz sahibi ve yazışleri müdürümüz, aynı gün tekrar 1. Şubeye götürülerek kendilerine işkence yapıldı, ama sonuç değişmedi. Dergimiz sahibi Cemal Yalvaç, Yazışleri Müdürümüz Hasan Uşak ve muhabirimiz Mehmet Gezer tutuklanarak Bayrampaşa cezaevine yollanırken, Genel yayın yönetmeni Yavuz Özcan'a da 15 yıldan az olmamak şartıyla gıyabi tutuklama kararı çıkarıldı.

12 Eylül faşizmi neden bize yöneldi?

Dergimiz ilk sayısından itibaren rejimin hedefi ve imha planlarıyla karşı karşıya kaldı. Diyarbakır Emniyet ve DGM'si yazılı olarak İstanbul polisini bize karşı sadırı durumuna geçirdi. Sayılarımız peşpeşe toplatıldı. İfade vermek için İstanbul DGM'ye giden Yazışleri Müdürümüz Hasan Uşak, DGM savcıları tarafından tehdit edildi. Dergimizin dağıtımı engellendi. Sürekli takibe alındık.

Neden?

Elbette nedenler çoktu. Eylül İmparatorluğu duraklama devrini tamamlamış çöküş dönemindeydi. Şimdi yaralı idi ve daha tehlikeliydi. 12 Eylül faşizmi her dergiyi bir örgüt olarak görmekte ve saldırılarına güya haklılık kazandırmaktadır. Dergimizin ilk sayısında neden çıkıyoruz sorusuna; "Amacımız dergi enflasyonu yaratmak değil, basın dünyasını kalabalıklaştırmamızın ötesinde insanca amaçlarımız vardır. Tarih karşısında suçlu bir duruma düşmek istemiyoruz. Yapılması ve söylenmesi gerekenleri yaparak tarihin bu döneminde borçlu kalmak istemiyoruz. Mutlaka görevlerimizi yerine getirmek istiyoruz" cevabını vermiştik.

Verdiğimiz söze ve ilkelerimize sıkı sıkıya bağlı kaldık, ama görevlerimizi tam anlamıyla yerine getirdik demiyoruz. 12 Eylül faşizminin estirdiği terör tüm şiddetiyle devam etmektedir. Estirilen bu terör havası altında insanlar her gün işkencehanelerden geçirilmekte, aç-sefil bırakılmakta, bir avuç insanın mutlu yaşaması için halkın değer verdiği her türlü değer emperyalizme peşkeş çekilerek yaşamlarını uzun kılmaya çalışmaktadırlar. Eylül İmparatorluğu kendisine karşı olan her şeyi yakıp yıkmakta, iyiden güzelden yana olan tüm değerlere, düşüncelere düşmandır. Basın yasası, basın özgürlüğünü tümenden ortadan kaldırmıştır. Doğruları söylemek suç sayılarak sosyalist basın susturulmaya çalışılmaktadır. Özelde dergimize yönelmelerinin nedeni ise, (12 Eylül döneminde on bin satan dergi bugüne kadar olmamıştır), dergimiz Toplumsal Diriliş dördüncü sayısında satışını 18.000'e çıkarması, sosyalist basının kurduğu Demokratik Basın Birliği'nde aktif rol alması, uluslararası demokratik kurum ve kuruluşlarla ilişkilerimizin gelişmesi ve bunların pratiğe yansması; ortaya koyduğumuz doğruların kitlelerce tartışılması, doğru kabul görmesi; yıllar yılı tabu olarak görülen konulara el atmamız ve kitlelerin gündemine koymamızdır. Eylül faşizminin gerçek yüzünü doğru bir şekilde kamuoyuna teşhir etmemiz, saygınlığımız ve kararlılığımız tutuklanmamıza, bürolarımızın basılıp dağıtılmasının asıl nedenidir. Bu faşizm çürümüşlüğü, yozluğunu, çıkmazlığını gizlemek için yapamayacağı hiçbir şeyin olmadığını bir kez daha dergimizin şahsında gösterdi. 12 Eylül faşizmi bu nedenledir ki dergimiz üzerine oyunlar tertipliyor, hayali suçları üzerimize yıkmaya çalışıyor. Bu nedenledir ki, hukuki yayın hakkımızı feshediyor, eşyalarımızı çalıyor, dergimiz sahibi ve yazışleri müdürümüzü cezaevine koyuyor. Evet biz faşizme karşı suç işledik; doğruları yazmakla, iyiye güzele sahip çıkmakla, halklarımızın duygu ve düşüncelerine tercüman olmakla, söylediklerimize sahip çıkmakla, tabuları yıkmakla, sevimli görünmeye çalışan maskenin altındaki çirkin yüzü kitlelere göstermekle, cezaevlerindeki özgürlük mahkumlarına sahip çıkmakla... Evet bir Dergi olarak faşizme karşı suç işledik ve bu suçu işlemeye devam edeceğiz.

Yayın yaşamımızda bize manevi desteklerini sunan başta sosyalist ülke konsolosluklarına, Uluslararası Af Örgütü'ne, Helsinki Gözlem Grubu'na, Uluslararası Basın Enstitüsüne, Alman Parlamento Heyeti'ne, TAYAD'a, DEMKAD'a İHD'ye, Elkaramah, Behram dergilerine ve bütün baskılar, engellemelere rağmen dergimizi fedakarca takip eden değerli okuyucularımıza ve zindanlarda olmalarına rağmen ellerinden gelen tüm fedakarlığı gösteren direnişçi özgürlük mahkumlarına ve tüm dostlara teşekkür etmeyi bir borç biliriz.

**Toplumsal Diriliş Dergisi
Genel Yayın Yönetmeni Yavuz Özcan**

*

ÖNCE İNSANIM SONRA KADIN

Değerli Tülay Umut Kardeş

Yeni Yolun 15-Nisan-27ci sayısında çıkan,
Yeni parti anlayışıyla kadınların konuma değişebileceğini
başlık altındaki yazınızı dikkatle okudum.
Çok güzelyazmıssınız, uzun zamandır ben de kadının
özgüldurumu ile ilgili bir yazı hazırlıyorum.
Benim yazım seninkinden çok değişik, yani ben
özel yaşamımı sergileyerek konuya değiniyorum.
Senin yazını okuyunca bu konuda derinli bir tek
kendimin olmadığımı gördüm, Bir keredahatırlanmış oldum.
İzniniz şunu söylemek isterim ki Sana karşı bu konuda
nasıl bir tepki gelirse gelsin yazmaktan kaçma
yaz, yaşadığın olayları yaz, bizler yazalım ki
diğer kadın arkadaşlarımızda cesaret gelsin
Ben şu anda parti üyesi değilim, Yazımı bir
rumuz ile yazıyorum, Sergilerimi iletir,
Bu konuda bıkmadan yazman tavsiye ederim.

Rumuz: Bahara Erdi-

27-4-89

SUÇLUYU ARIYORUM

Çok şeyler yazıldı çok şeyler söylendi. Kadın - Erkek üzerine. Tam 15 yıl dinledim bu şarkıları. Kadın Erkek eşit olmalıdır. Eşit işe eşit ücret. Çifte sömürüye son, Kadının Katılmadığı hareket topar kalmayamaz mahkumdur. Dahası var, Enkutsal varlık anadır, Anaların ahını alan olmaz, Anagibi yar olmaz, daha çok şey sıralayabilirim. (Columbu) ve ben 15 sene önce Dernek çalışmalarında tanıştım. Kendi kavgamı. Kısa bir süre sonra Yönetimlerde ve Kadınlara yönelik çalışmalarda görev yaptım. Öğrendiklerimle öğündüm, başkalarında öğretmeye çalıştım. Evlilik hayatım ve Annelik görevim başlayınca, Bu işlere artık üstesinden geleceğim diyerek son verdim. Çünkü hem iş hem ev işi hem annelik görevim, bir de dernekteki görevim, benim için çoktu. Gücümün üzerinde bir işti. Kocamı işçi ailesi olarak getirmiştım, Bir işte çalışmaya gacağına göre, Dernek te aktif olmalı idi. Böyle düşünmüştüm, Aramızda görüş ayrılığı vardı. Çünkü Dernekle tanışmadan önce evlenmişim, ama onun çok anlayışlı-biri olduğunu sanıyordum, ve o dernekte aktif oldu. bizim aile içi sorunlarımız da başladı. Yani ben şimdi bir kadındım. Fabrikada çalış, Evin tüm işlerini yap. Çocuğun tüm sorunlarını karşıla, Kocanada karılık yap. benim yaşamım artık bu idi. Kocamı alabiliy-gine serbest bıraktım, ama bizim politikanızı, bir an önce kavrayın her şey düzelecek, Böyle düşünüyordum, Ne yazık ki tam tersi oldu. Kocam kısa bir süre içinde dernekle ve dernek işleriyle haşır-neşir oldu, Buna çok sevindim. Öte yandan beni unuttu. Beni tavırları ile dernek işlerinden uzaklaştırdı.

(2)

(Bunu istemek mi yaptın, bil meyecek mi? hal böyle oluyorsa-
dın) ve benim bunalmalarıma başladın, bu ortamda
denek arkadaşlarımda beni işlenmeye, ihtiyaçları
oluşunca oramadılar, Bu benim kaderim dedim
kafımla maye çalıştım. ama gönlüm kafa kalamıyordum.
Anne oluşum erli oluşum beni de vandan arkadaş-
larımdan ayırmamalıydı. Durumu çok güvendiğim
bir erkek arkadaşına açtım. Yüzüne karşı hak-
verdi. Mahsus yıllardır aparamızda çalıştım, başarılı,
idin, şimdi geri kalman sen! bunalmaya ihtiyacın.
Benim gibi kişilerle görüşüp durumunu bildirim
Sana da haber getiririm dedi. Ama bizim aile içi
sonlarımız derinleşmişti. Kocam beni hiç anlamıy-
galısmıyordum. Tek sözün şuydu. Bu harekete katıl-
mam sen istedin, şimdi ne istiyorsun, konuşamadık.
Ne zaman konuşmaya başlasak ilk suçlu bendim
konuşmamız ağır katıgısına dönüştü, sonu-
suz kaldı. Derken cinsel yaşamda bunalmaya girdim.
artık kocamla görüşmek istemiyordum. Cinsel yaşam
mimimda zaten gelişti güzeldi. İsteksiz bir cinsel yaşam
sarı barışken olmaya başladı. Kocam ailesine
değil ama çevresinde eli çabuk biridir. Bir ailenin
yükünü Ekonomik yönden yine ben yüklen-
dim. Zaman zaman ondan para sakladım. Bu der-
te hep yalvardım, Nebi Kadın dedi bir erkek arkadaşım
vardı, bu konularda beni anlatabilecek, ve sinir hastası
sı olmuştum. Zaten gözlemlerim dünyaya açtığım
den bu yana gördüğüm ve uğradığım haklılıklar
beni yeterli derecede sarsmıştı. Şimdi öngüt ve
aile ara-sındaki sorunları yaşıyordum; Günde
Belki 100-kere şu soruyu kendime soruyordum
neden neden böyle oldu?

(3)

Anadan aylarını geçti yıllarını bilmiyorum aynı arkadaşlarıma görünüşüm. Sen artık Demek ki çalışmayacaksın partiye Laiksin parti seni üyeliğe alıyor ne diyorsun dedi. Önce saçındım ikinci defa anne olacaktım, Hende bu sefer ikiz olacaktı, bebeklerim. Böyle bir tehlikede geri çevrilemezdim. Eğer ben partiyeye Laik isem bu tehlikeyi kabul ediyorum dedim. ve birkaç hafta sonra bir parti sekreteri ile tanıştım. Ona partiye girmiş kabul ettiğini bildiren dilekçemi verdim, görevimi öğrendim. Kadınlar çalışması yapacağım. ve hemen kolları sıvadım karnam buramda hiçbir güç yağındaki kurum içerisinde, O senin 8-Mart'ını o heyecanla kutladım. ve bizler doğdu. 17 aylık doğdu lar bakıma çok ihtiyaçları var, Hasbaki jinnastlığı için güneş enerjisi için her gün dolthora gitmeler, gerek birini götürüp getiriyoruz sonra oteki götürmeye rum. Aile içi sorunlarımız devam ediyor.

Kocam evine bir hayal gibi geldiği gibi. Çocukları her olmuştuk ben yipiyordum onun omumunda bile değil. O gelecek için çalışıyor, hep öyle demek ki geleceğimizin sıratı malıdır, benim zavallı kocam o aklı ile bunu öyle kavramış. O ailesiz ailen dışında bir gelecek için savaşıyor. Disiyni yarım savaşıyor toplumu kurtuluşu için diyor ama birde bakıyorum Tüm erkek arkadaşların hanımları bu savaşı yapacak gerisinde yada tamamen dışında ve yine düşünüyorum, yeni sorunlar soruyorum kendisi kendine Ben Kadın olduğum için mi bu sorunlara maruz kaldım doğrumu bu. Güçlenmiş arkadaşlara soruyorum En sorun aile bizler olmamız gerekirken neden?

en en sakat en çok sorulmuş olan bizlerin ailesi. Cevap hazır, Kadınlar kendilerini geliştiremiyor. bize ayak uyduramıyorlar. e ne olacak? cevap yine hazır, Kadın gelişmeleri ile kendilerini geliştiremiyorlar. ve düşünüyorum kendim durumuma bakıyorum. Benim kadınlarla çalışabilecek veya kendini geliştirebilecek ne kadar zamanım var. Hiç yok. Kocanın ise iş sanatları dışında tüm zamanı boş. Benim için ne yapıyor. Çocukları için ne yapıyor. Beraber kullandığımız evimizde ne yapıyor. hiçbir şey. Beraber ne istiyor onuda bilmiyorum. Artık kendini sınırsız olarak hasta kabul ediyorum. Beni partiye alan sekreterde aramıyor artık. 6-4 ay geçiyor benimle ilişkisi kuran arkadaşları arıyorum ~~onada~~ ona durumu anlatıyorum sekreteri ara diyor. ve ben 5-6 ay hemen hemen her hafta konuşuyorum. Sonunda benimle görüşmek zorunda kalıyor. ve beni bir başka sekretere de iletir. neden beni aramadıklarını soruyorum üç tane çocukta partide çalışmayaacağına karar verilmiş onun için olan memur neyse yeni sekreterde ben kadınlar konusunda çalışmıyorum. Kadınlar kolu kuruyorum olmuyor hazır tüm kadınlar paylaşılmış ona da kurma onun görevi başka öteki daha ötekide öyle ne yapacağı bilmiyorum ama gerçekleri tam görene kadar savaşıacağım kendime söz verdim. 16m. sendikası kadınları ve DBB kadınları ile ilişki kuruyorum. 8- martları sendika kadınları ile birlikte kutluyoruz.

(5)

Partili olsun partisiz olsun Erkek arkadaşların tavırlarını izliyorum. onları 8-mart dünyer kadınlar günü hiç ilgilendirmiyor. her şey geride kalmış, bilinçsiz, ~~beceriksiz~~ beceriksiz diye suçladıkları kadınların üzerinde hattayılacak ve yayın standları bile. Kadın arkadaşları geliştiremiyorum çünkü kendimi geliştiremedim. (Teori olarak) pratikte çirpiniyorum. Erkek arkadaşlar kadınların bir araya gelmesinden rahatsız olmaya başlıyorlar. Kadınlar önce özgül sorunlarından yola çıkmak istiyorlar. biz tutturuyoruz önce toplum sal sorunlardan başlanmalıyız. Erkekler büyük işler peşindeler. Küçük işlerle zaman öldüremezler, cevaplar böyle geliyor. ve ben devam etmeye kararlıyım. çocuklarımı bile unutmaya pakasına, kafandan sorunlar gitmiş de çoğalıyor. Partinin bir hafta sonu seminerine gidiyorum 40- Erkeğin içinde iki kadını. yine düşünüyorum. Bu arada aile içi sorunlarımız haddini aştı. iki yabancı gibiyiz. kocamdan ayrılmak istiyorum ve onu erden alıyorum. Arayan arkadaşlar geliyor. Kararımdan vaz geçiyorum Ama kocamda hiç bir değişiklik yok o hep aynı hamam aynı tas. Benî hiç mi hiç anlamak istemiyor. Ne zaman konuşmak istesek benî suçlamakla işe başlıyor. Çekilecek gibi değil Artık feminizm üzerine kitaplar okunmaya başlıyorum. yani artık parti yayınlarını okuyamıyorum. ilgimi çekmiyor. Ben kadının dününü, bugünü, yarınını araştırıyorum ama bu durumdan kimse haberi yok. ara sıra sohbetlerde erkeklerde kadınlardan çatıyorum.

beni anlayan bu konuda tartışabileceğim biri varmı diye araştırıyorum Nerede gine salaklıkla, apdallıkla suçlanıyorum. Derken parti örgütümüzde yoldaşlar birleşiyor, ve bekliyorum. bu yoldaşların hepsinde şuneyi bu biter biçimde aynı sorum var. Kadınların kimisi artık kaderine boyun eğdi. Kimi başveraldırma diyor. Erkeklerin ise iç dünyası kendi kadınlarına karşı kapkara kin kusuyor, ama dışarıda Kadın olsun erkek olsun hala örgütlemeye çalışıyorlar. Daha kendi karısını, kızını veya oğlunu örgütleyemeyen, aile içindeki sorunlarını çözemeyen. Aile içi anlayış, güvensizlik, Sergi ve Saygıdan yoksun bu kişilerin dışarıda örgütlenme için çırpınmalarını anlıyorum ama kabul edemiyorum. bana çok ~~çok~~ ters geliyor. Duruma zaman zaman tek tek yoldaşlara getiriyorum ama anlayan kim ve 26-27-28 Ocak Duisburg kentinde Kadın özgürlük sorunları Feminizm ve Feminizmin sosyalizmle bağını nedir? isimli bir Konferansa katılıyorum. 250- kadınız tek erkek bile yok aramızda Nedir kadının özgürlük sorunu? Herkes yasamından örnekler vererek sergiliyor, ve ben düşünüyorum Çok demokratik bir aile var. Ekonomik sorunun yok, iki çocuğumuz ve birlikte oturuyoruz bir evimiz var. ve 4-kişilik bir aileyiz hende çok demokratik bir aileyiz. 10-yıldır Demokratik aile içinde öyle demokratlaşmışız ki, Kocama her türlü hakkı tanıyorum. oda bana tanıyor istemese de. Kocam istediği gibi hareket ediyor ama ben hala hareket etmeyi öğrenemedim.

(3)

ona ayrılığı teklif ettiğimğünden beri
sinirleri bozuk eve hemen hemen hiç
uğramıyor. Çocukları bile görmek istemiyor
öyle sanıyorum ki bu çok demokratik kişi
bu olayı kabul edeniyor. ~~ve~~ yine düşünüyorum
ona anlayan arkadaşları var hep olucuda mesela
einsel yinder hiç sıkıntı çekmedi Arkadaşları
sayesinde, Genel evleri ~~dağılır~~, hep kullanecek
bir zavallı buldu veya buldurdun. ve yine
düşünüyorum. Erkekler aile içi sorumlardan
peder komuşarak sorunu çözmeyolmadegiler
işin kelayına kaçıyorlar, ve 16 Nisan DKP
Kadınları kongresindeydim. Kadın sorunları ve
Kadının özgül sorunları tartışılıyor. Onlardan
durum aynı pek bir fark yok. Gerek partide
gerekse Aile içinde, ama kadınlar kararlı.
Ayrı ve bağımsız bir kadın örgütlenmesi
artık gerekli olduğunu tartışıyorlar,
ve ben hala düşünüyorum yıllardır komünist
ler Kadın haklarını savunuyorlardı.
Kadinsız toplumun refaha ulaşamayacağını
söylediler. Ben de içindeyim bunların, şimdi çok daha
iyi anlıyorum Ben kadın arkadaşlarıma zaman
zaman yaşamdan kopuk bu sözlerle
hakaret etmişim onlardan özür diliyorum.
Sonuyorum En demokratından en komünistine
kadınlar cinsel yarı ile savaşa kalktığından
Neder hemen bir genel evine koşuyor veya
sokağa düşkün bir kadından istifade etme
yolunu seçiyorsunuz (onlardan kadın değilmi?)

Neder kadınlar tarafından cinnetle
tatmin edilemeyen erkekler için kadınlardan
oluşan genel evleri düşünülür müş de
Kıcası tarafından tatmin edilemeyen kadınlar
için Erkeklerden oluşan genel evler düşünül-
memiş, ve hala düşünüyorum suçlu kim?
Suçluym buldum sonunda, suçlu biz kadınlardır.
En azından insan olarak hakkını aramayan
Kadınlar. Genel parti içinde olsun gerekse
özel yaşamımızda olsun biz kadınlar
ayrıya kalkmadıkça kimse bizi insan yerine
koymayacak. Yaşam bunu söylüyor.
Süslü püslü sözlerle arınacak zaman değil
artık, Kendini tanıman yeter sana.
+ Kadın erkek buyrun birlikte tartışalım
birlikte birşeyler arayalım,

Rumuz: Bahara Erdi.

Sayın yeni yol pedakşyonuna bu yazıyı
özellikle yayın lomanızı istiyorum ve
Yeni yolun hala olduğunu bu yazının
tartışmaya açılmasındaki amacın
daha çok erkek parti üyeleriyle
yeni yol oracılığına biraz sarasmak
istiyorum. Yazın çok ~~uzun~~ uzun
ve çirkin oldu okusuna bakmayın
Saygılarımla sunarım

27-4-89

(7)

ailevi durumlar ve sorunlar onu hiç ilgilendirmediği.
 Çünkü bunlar kadın işi, kadınlar daha doğuştan
 şartlandırılmışlar bu konuda. Toplum yasalarında
 ayrı bir eabası, millet tartışsa dursun ben hala
 düşünüyorum. Daha aile içi sorunlarını çözeme-
 yen bu demokratik aile acaba topluma ne fayda
 sağlar. Toplum yasalarını nasıl değiştire biliriz
 Kavganda birşimsek çıkıyor. Sözle-işin-Teori ile
 pratiğin neder uyum içinde olmadığı araştırıyorum.
 Kitaplara sarıldım Ne yazık ki, Kadınlar üzerine
 Hep kadınlar yazmış. Karl Marx, Engels, Lenin
 ve Stalin'den başka şuna kadar kadınlar
 konusunda Bu konuları yazan yazar tanıma-
 dım araştırmanın devam ediyor. Yavaş yavaş
 kendimi bulmaya başladım. Araştırıyorum
 Kapitalist toplumda olsun sosyalist toplumda
 olsun Erkek dünyası ile kadındünyası ayrı
 Kim ayırmış bu dünyaları, Suçlu kim,
 Teoriye bakarsan Kapitalist toplum yasaları
 Erkekçi toplum, ya sosyalizmi yıllardır yasayan
 ülkelerdeki duruma ne deneliye hala düşünüyö-
 rum. Gerçek suçlu kim? ve suçluym buldum
 Gerçek suçlu benim yani biz kadınlar. hala güç-
 müzün bilemeyen kadınlar. Toplum yasalarına
 boyun eğen, Gelenektir, Gönerektir, Namustur
 diye her işkenceye aşağılanmalara boyun
 eğen biz kadınlar, Aile içinde olsun toplum
 içinde olsun Kadınlarla dayanışma ağını olme-
 yen bir kadınlar. bizler suçluyuz. Ama
 güçlüyüzde Yeryüzündeki tüm işlerin
 64-nü biz yapıyoruz. Biz doğuruyor
 toplumun biz ürettiyoruz. Buümüzün bilelim

Yine düşünüyorum. Yıllardır Toplumun belirlilikleri
 lerinde çalışan aydınlarımız bu konuda neder
 suskun kaldılar, Kadınlar ayağa kalkmaya
 başlayınca neder sözde sahip çıkar görünüyorlar
 ve kendime soruyorum 10-yıl önce yanlış bir
 evlilik yaptığını anladığında neder ayrılmadın?
 Seni korkutan neydi? Ekonomik durummu?
 hayır, Yalnız yaşama korkusu mu? Hayır,
 Toplum gelenek ve göreneklerini mi, herhalde
 ve hele düşünüyorum. Artık mutluluk aran
 yorum bu mutsuz evlilikten kurtulmalıyım
 bu evliliğin beni daha fazla yıpratmasına
 izin vermemeliyim. Artık oturup kararımı
 ona anlatmalıyım. Bu evlilik gitmiyor ayrılma
 lıyız deneliyim, ve Nisanın 9-u - ona fikrimi
 açıklıyorum, Sanlı çoktandır böyle bir şeyi
 bekliyormuş gibi bir hal var. Hiç tepkisi yok.
 ve günlerce bekliyorum öyle ya nasıl bir ayrılık
~~olacak~~ olacak onun fikrine. Kala ses yok,
 Sınırlarını sakın tutabilmek için ise gitmiyora
 rum. Raporluyum, ve onun hareketlerini izliyo
 rum, çok sarsıldı belli etmemeye çalışıyor
 yada bana inanmıyor. bu kararım da gerçek
 ci olduğum düşünemiyor belki, yada grun
 ra yedirip kendinde konuşma cesareti
 bulamıyor. Bu konuda çok güvendiğim üç
 arkadaşınla fikirleri serisi yapıyorum
 durumun onlara bildiriyorum, Aynılık konu
 suna konuşmıyor deniyorum tamam yap et
 Aynkata gitmiyor, ve Aynkata beraber
 gitmemizin daha uygun olacağını söylüyor
 kabul ediyor ve aynkata başlıyoruz.

Fransa, 7.Nisan.1989

Sayın Ahmet Kardam
Yeni Yol
Moltkestr.45
4100 Duisburg 1
B R D

Aziz kardeşim,

İlişikte sunduğum yazının resmi parti görüşü ile bağdaşmadığını biliyorum.Süregelen uygulama açısından yayınlama şansı yoktur. Ancak Yeni Yol Dergisinin tartışmalı görüşleri yansıtma işlevini üstlendiği izlenimini aldığımdan yazıyı göndermekte bir sakınca görmedim.

İzlenimlerim yanlışsa,geleneğe göre işlem yapılmasını dilerim.

Yoldaşça selamlarımın kabulü ricasıyla.

Hasan Vatansever

BATI AVRUPA'DAKİ POLİTİK FAALİYETİMİZ ÜZERİNE

Hasan Vatansever/ FRANSA

Batı Avrupa Yürütme Komitesinin Yurtdışında yapılacak politik etkinlikler ve Parti örgütlenmesi konusunda hazırladığı taslak çeşitli yönleriyle tartışılmaktadır. Ortaya konulan görüş ve önerilerin büyük çoğunluğu, temel metinde olduğu gibi, bugün de sürdürülen yakın geçmişteki uygulamaların değişik biçimlerde sistemleştirilerek özetlenmesinden ibarettir.

Oysa, bugünkü yasadışı koşulların dayattığı kısa erimli etkinliklerin partinin geleceğe yönelik temel politik amaçları ile bağdaştırılması kolay değildir. Bu nedenle, Batı Avrupa'daki politik faaliyetlerimizi Partinin bugünkü temel amaçları ve yeni çalışma anlayışı çerçevesinde yeniden değerlendirmenin zorunlu olduğu inancındayım.

Önce Parti kavramı üzerinde bir açıklığa kavuşmak gerekir. Bir siyasal partiyi diğer örgütlerden ayıran başlıca özellik, siyasal partinin temsil ettiği sınıf adına iktidara talip olması ve bu amaca ulaşmak için sürekli bir savaşım içinde olmasıdır. İktidarı amaçlamayan, salt düşünce üretmek muhalefet yapan bir örgütün siyasal parti olarak nitelenmesi olanaksızdır.

Hiç kuşku yok ki, TBKP bir siyasal partidir. Bu nitelik salt adındaki parti deyiminden kaynaklanmıyor. Bunu sağlayan TBKP'nin Türkiye İşçi ve Emekçi Sınıfları adına iktidara talip olması ve bunun için sürekli bir savaşım içinde bulunmasıdır.

O halde TBKP'nin örgütlenmesinde belirleyici öge, onun iktidar olma yolunda her aşamadaki savaşım biçimlerinin gereksinmelerine yanıt verecek bir yapının oluşturulabilmesidir. Bu belirleyici özellikleri taşımayan bir örgütlenme biçiminin parti olarak anılması söz konusu olamaz.

TBKP Türkiye İşçi ve Emekçi sınıflarını temsil eden ve iktidar olmayı amaçlayan bir siyasal parti olarak tüm etkinliklerini, iktidarı almak için ülkede yoğunlaştırmak zorundadır. Bundan ötürü partinin asıl örgütlenmesi Türkiye'de, tüm ülkeyi kapsıyacak biçimde yaygın ve aynı zamanda özgün niteliklerini de yansıtacak derinlemesine bir örgütlenme olmalıdır. Ancak böyle bir örgütlenme ile hem güncel politik sorunların somut koşullara uygun biçimde çözümlenmesi, hem de kitlelerin iktidara hazırlanması görevi birlikte yerine getirilebilir.

Parti,amaçlanan hedefler doğrultusunda iktidarı ele geçirmek için yasal mücadele yöntemlerini benimsemiştir.Bu mücadelenin ilk aşaması da partinin yasallaşma sorunudur.Bu nedenle parti adına yapılacak her etkinlik ve atılacak her adım Türkiye'nin genel demokratikleşme perspektifi içinde TBKP'nin yasallaşmasına katkı sağlayacak doğrultuda olmalıdır.Bugünkü yasadışı çalışma biçimleri de yasallaşma süreciyle bağlantılı olarak terk edilmesi gereken geçici bir etkinlik türü olarak değerlendirilmelidir.

Egemen sınıf iktidarlarının bize dayattığı yasadışı çalışma zorunluluğundan ötürü TBKP halk kitlelerinin gözünde yurtdışında örgütlü bir sürgün partisi imajına sahiptir.Bu imajı süratle yıkmak zorundayız.Çünkü TBKP Ulusal bir partidir.İktidar mücadelesini Türkiye'de verecek ve Türkiye'de iktidar olacaktır.

Kabul etmek gerekir ki,Batı Avrupa'da politik faaliyetlerimizin örgütlenmesine ilişkin düşünce ve önerilerin büyük çoğunluğu,hala yasadışı çalışma alışkanlığının izlerini taşımaktadır.

Yasal çalışmayı temel çalışma biçimi olarak benimsedikten sonra,yasadışı çalışma biçimlerini de birlikte yürütme eğilimlerinden kurtulmak zorundayız.

Geçmişteki yasadışı çalışma biçimlerinin etkisinden kurtulduğumuzda Batı Avrupa'daki üyelerimizin politik faaliyetleriyle,örgütlenme sorunlarına değin değişik bir anlayış ortaya çıkacaktır.

1-Yabancıların bulundukları ülkelerde siyasal parti faaliyeti yapmaları,Batı Avrupa Ülkelerinin tümünde yasalarla önlenmiştir. Bu engel siyasal sığınmacılar için de vardır.

Siyasal sığınma statüsünü düzenleyen 1951 günlü Cenevre Konvansiyonu ve buna dayanarak tüm Batı Avrupa ülkelerinin düzenlediği yasalar siyasal sığınmacıların kendi ülkelerine yönelik her türlü politik faaliyeti yasaklamaktadır.

Bu yasal engeller karşısında TBKP'nin Batı Avrupa'da Türkiye'ye yönelik bir siyasal etkinlik içine girmesi yasal olarak mümkün değildir.

2-TBKP'nin yasallaşmasının anlamı,onun da diğer siyasal partiler gibi,yürürlükteki yasalarla sınırlı bir faaliyet türünü benimsemeyi kabul ve taahhüt etmesi,zımni (örtülü) bir konsansüs içine girmesi demektir. Oysa Siyasal Partiler kanunu başta olmak üzere,siyasal partilerin çalışmalarını düzenleyen mevzuatın tümü de Siyasal Partilerin yabancı ülkelerde örgütlenmelerini ve siyasal faaliyet göstermelerini yasaklamıştır.

Açıktır ki TBKP,gerek TC.yasaları,gerekse bir bölüm üyelerinin bulunduğu Batı Avrupa ülkelerinin yürürlükteki yasaları uyarınca bu ülkelerde yasal olarak örgütlenemez ve parti faaliyeti yapamaz.

Kuşkusuz anılan yasaların antidemokratik nitelikler taşımaları bunların belirlediği koşullara uyma zorunluluğunu ortadan kaldırmaz.

3-TBKP Türkiye'de yasal olarak çalışmayı amaçladığından ve tüm mücadelesini bu amaca yönelttiğinden,bundan böyle parti üyelerinin Batı Avrupa'da bulunmaları parti iradesinden bağımsız konjonktürel bir olay olarak algılanmalıdır.Asılolan TBKP üyelerinin ülkede bulunmaları ve partinin iktidar mücadelesine ülke içinde örgütlü olarak katılmalarıdır.

Faşist iktidarların baskıcı yönetimlerinden kaynaklanan zorunlu nedenlerle ve parti kararı ile yurtdışında bulunan TBKP üyeleri mutlaka ülkeye dönüş yapmalıdırlar.Üstelik Genel Başkan ve Genel Sekreter yoldaşların ülkeye dönmelerinden sonra,tüm TBKP üyelerinin de dönmeleri başlatılan yasallaşma mücadelesi açısından kaçınılmaz bir parti görevi olmuştur.

4-İş yaşamı,memuriyet,eğitim ve benzeri kişisel nedenlerle partiden izinli olarak Batı Avrupa'da,ya da yurtdışında herhangi bir ülkede bulunan TBKP üyeleri komünist görevlerini enternasyonalist kural-lara göre yapmaları gerekir. Yabancı bir ülkede enternasyonalist görevler de,ancak o ülkenin komünist partisinin etkinliklerine tam,ya da yabancı üye olarak katılmak suretiyle yapılabilir.

Unutmamak gerekir ki,Batı Avrupa ülkelerinin komünist partileri de kendi ülkelerindeki kardeş parti üyelerinin bağımsız bir politik etkinlik göstermelerine yandaş değildirler.

Öte yandan yurtdışındaki TBKP üyelerinin ilgi duydukları,ya da uzman oldukları alanlarda etkinlik gösteren demokratik örgütlere ve sendikalara üye olmaları da enternasyonalist görevlerinin tamamlayıcı bir gereğidir. Üyelerimiz insan hakları,dünya barışı ve Türkiye'deki demokrasi mücadelesiyle dayanışma konusundaki görevlerini de bu örgütler aracılığı ile yapmalıdırlar.

5-TBKP'nin önüne koyduğu demokrasi mücadelesinde partinin yasallaşma perspektifine bağlı olarak Batı Avrupa'da yürütülen bugünkü dayanışma etkinlikleri,özgün tarihsel koşullardan ötürü büyük bir önem taşımaktadır.Buna karşın,Batı Avrupa'daki üyelerimizin bu önemli görevi yapmak için de olsa,örgütlü parti birimleri biçiminde çalışmalarını uy-

gun değildir. Üstelik böyle bir çalışma biçimi dayanışmayı sağlamada yararlı da olmaz.

Dayanışma çalışmalarının ağırlıklı olarak ve yoğun biçimde sürdürülmesi TBKP'nin yasallık kazanmasına kadar devam edecektir. Bu dönem boyunca TBKP üyeleri, bulundukları ülkelerde insan haklarından yana demokrat şahsiyetlerle birlikte varolan ya da yeniden oluşturulacak demokratik dayanışma örgütleri içinde Türkiye demokrasi mücadelesine destek veren, aynı zamanda TBKP'nin yasallaşmasını da içeren bir dayanışma çalışması yapmalıdırlar.

6-Türkiyeli Göçmen İşçilerin ekonomik, sosyal ve politik sorunları ile eşit haklar mücadelesi bir yönüyle bulundukları ülkenin komünist partisi ve ilerici sendikalarının görevidir. TBKP üyeleri bu alandaki sorumluluklarının gereğini, Türkiyeli işçilerin ilerici sendikalarda örgütlenerek mücadele etmelerini teşvik etmek suretiyle yerine getirmelidirler.

Göçmen işçi sorununun diğer yönü de Türkiye'yi ilgilendirmektedir. TC.Hükümetinin Göçmen İşçi sorunlarına layık oldukları ilgiyi göstermesi, ancak TBKP'nin öncülük ettiği demokratik ve sosyal muhalefetin yükselmesiyle gelişecek ve etkinlik kazanacaktır.

Göçmen işçi sorununun bir diğer yanı da tüm dünya ülkelerini ilgilendiren ve giderek açıklık kazanan evrensel boyutlarıdır. İleri sanayi ülkeleriyle, üçüncü dünya ülkeleri arasındaki ekonomik uçurum artarak devam ettikçe, emek göçü ve buna bağlı sorunlar da aynı hızla artarak devam edecektir. Üçüncü Dünya Ülkeleri dış ticaret hadlerinin olumsuz etkileriyle alım güçlerini sürekli biçimde kaybetmektedirler. Ekonomileri gerilemekte ve çöküş süreci yaşamaktadır. Bu da, daralan dünya pazarına bağlı olarak, kapitalist dünya ekonomisini büyük bir bunalım içine sürükleyecektir. Bu olumsuz gidiş, ileri sanayi ülkeleriyle, üçüncü dünya ülkeleri arasında dış ticaretin yeniden düzenlenmesi ihtiyacını, hatta evrensel boyutlu yeni bir ekonomik sistem arayışını uluslararası gündemin baş maddesi yapmıştır.

Bu yönüyle göçmen işçi sorunu da, tüm dünyayı ilgilendiren çevre kirlenmesi, Ozon tabakasının delinmesi, atmosferin oksijen kaybı ve benzeri sorunlar gibi evrensel planda çözümlenmesi gereken çok boyutlu global bir sorun haline gelmiştir.

Özgür dolaşım hakkı, ailelerin birleşmesi, sağlık ve emeklilik so-

runları, çocukların eğitimi, dil ve ulusal kültürlerin korunması, ırk ayırımının önlenmesi, eşit ekonomik ve siyasal hakların sağlanması için, Birleşmiş Milletlerin İnsan Hakları, Göçmen Komisyonları, Çocuk ve Kadın hakları örgütleriyle, İlo, Avrupa Parlamentosu ve benzeri kuruluşlarda tüm devletlerin taahhüt edecekleri sağlam kuralların yerleşmesi doğrultusunda köklü bir mücadele yürütülmelidir.

Bu görevler için TBKP'ye parti olarak büyük sorumluluklar düşmektedir. Öncelikle göçmen işçilere ilişkin uzun vadeli ve çok yönlü bir politika saptanmalıdır. Bu politika çerçevesinde güncel acil sorunlardan kalkarak, tüm Türkiye toplumunu duyarlı kılacak bir mücadele biçimi geliştirilmeli ve siyasal iktidarları etkiliyerek göçmen işçi sorunlarının çözümüne ilişkin görevlerin yapılmasına öncülük yapılmalıdır.

TBKP üyelerinin bu sorun karşısında, bulundukları ülkelerde ancak enternasyonalist ve yol gösterici görevleri vardır. Göçmen işçi sorunlarını temel uğraş alan bir örgütlenme söz konusu olmamalıdır. Bir dönem için yararlı olan bu çalışma biçimi, bugün Batı Avrupa'daki devrimci sol örgütlerin varlıklarını sürdürme ve aralarındaki rekabetin bir aracı haline gelmiştir. TBKP bu yarışın dışında kalmalıdır.

7-Yurtdışındaki TBKP'lilerin üyelikleri Parti Genel Merkezindeki örgütlenme bürosuna bağlanmalı ve enternasyonalist görevlere ilişkin çalışmalar bu büronun eşgüdümünde yürütülmelidir. Ayrıca her üye yurtdışındaki etkinlikleri konusunda Genel Merkeze düzenli çalışma raporları göndermekle yükümlü olmalıdır.

Gereksinme halinde parti yurtdışındaki üyelerine belirli konularda inceleme, araştırma yapma ve partinin çağrılı olduğu uluslararası toplantılarda partiyi temsil görevleri de verilebilmelidir.

SONUŞ :

a) TBKP, yurtdışında örgütlü çalışma dönemine son vermeli ve ülke yüzeyinde yasal çalışmanın gereklerine uygun bir örgütlenme anlayışını geliştirmelidir.

b) Bu amaçla tüm parti üyeleri ülkeye dönüş yapmalıdır.

c) Yurtdışında, özellikle Batı Avrupa'da, konjonktürel olarak bulunan parti üyeleri de, dışarda bulundukları sürece, Genel Merkezin eşgüdümünde enternasyonalist bir anlayışla etkinlik göstermelidirler.

Fransa, 7. Nisan .1989

Hasan Vatansever

9, rue Carnot apt: 93

93.000 Bobigny/France

FEDERAL ALMANYA

TARTIŞMA TOPLANTILARI

Federal Almanya parti örgütünün Mayıs ayında beş ana bölgede düzenlediği toplantılarda yığın örgütlerinde çalışma tarzı konusu tartışıldı. Yeni Yol, Düsseldorf, Bremen ve Ingolstadt'daki bölge toplantılarını izledi.

~~SSR~~ ~~SSR~~
Federal Almanya parti örgütünün "yığın örgütlerinde çalışma tarzımız" konulu toplantıları, Düsseldorf, Bremen, Darmstadt, Ingolstadt ve Stuttgart'ta tüm parti üyelerinin katılımına açık olmasına karşın düşük bir katılımıla gerçekleşti. Stuttgart toplantısına sempaticiler de katıldı.

Federal Almanya Bölge Komitesi'nin tartışmalara temel olabilecek bir metin olarak sunduğu, "TBKP' ~~xxxx~~ Kongre Belgeleri Işığında Göçmenlerin Demokratik Yığın Örgütlerine Bakış Açımız ve Komünistlerin Yığın Örgütlerinde Çalışmaları Üzerine Tartışma Notları" ile birlikte, toplantılarda söz alan konuşmacılar, F. Almanya'daki komünistlerin yığın örgütlerindeki faaliyetlerinin deneyimleri, göçmenlerin birliği ve demokratik yığınsal bir göçmen hareketi yaratmanın sorunları üzerine tartıştılar.

Toplantılarda Bölge Komitesi adına yapılan değerlendirmede, konuyla ilgili Bölge Komitesi ~~çindeki~~ tartışmaların ~~eskiye~~ ^{yeni olmadığı} dayandığı, ancak bu tartışmaların parti üyelerinin geniş katılımı ile yapılmadığı belirtilerek, Yürütme Kurulunda ço ? ğunlukla mutabakat sağlanan bir metin de tartışmaya sunuldu.

Sözkonusu metinde, F. Almanya'daki TBKP üye ve sempatizanlarının önündeki görevler ele alındıktan sonra, demokratik yığınsal bir göçmen hareketinden ne anlaşılması gerektiği açıklanıyor ve bugünkü aşamada F. Almanya'daki Türkiyeli göçmenlerin varolan örgütlenmelerinin yapısal özellikleri sıralanıyordu. Göçmen derneklerinin deneylerinin de değerlendirildiği metinde, göçmenlerin birlik örgütünün barındırması gereken temel özellikleri vurgulanıyor ve ^{bu örgütün} demokratik göçmen hareketinin yaratılmasında ~~belirleyici~~ önemine değiniliyordu. Metin komünistlerin demokratik yığın örgütlerindeki çalışma ilkeleri üzerine kimi yaklaşımlarla sona eriyordu. Anılan metin Ingolstadt toplantısında ele alınmazken, diğer toplantılarda da metnin tartışmalara katılan parti üyelerine daha önceden iletilmemiş olması eleştirildi.

GEÇMİŞTEN BUGÜNE: Toplantılarda sözü alan konuşmacılar, işçi derneklerinin kuruluş dönemlerinden bugüne üstlendikleri işlevi ve geçirdikleri evrimi değerlendirdiler. Bu konuyla ilgili olarak en çok yinelenen görüş, sözkonusu derneklerin politik parti ve grupların etkinliğinde ortaya çıktıkları ve daha sonra da bu parti ve grupların dolaylı temsilcileri olarak faaliyet yürüttükleri biçimindeydi. Ayrıca bu özellik etkinlik altında tutulan derneklerin zayıflamasının da nedeniydi. Bu fikri destekleyen yoldaşlar ^{derneklerin bu özelliği} kuruluşu TIP ve TKP'nin ^{nin bu günlere kadar sürdüğü} birleşme dönemine raslayan F. Almanya'daki Federasyonun kimlik arayışının da bununla bağlı olduğunu söylediler.

Tartışmalarda en fazla onay alan görüşlerden biri, yığın örgütlerinde çalışma tarzı ile ilgili bugünkü arayışın sonuç alıcı olabilmesi için, komünistlerin yığın örgütlerine geçmişteki yaklaşımlarının eleştirel bir değerlendirmesinin yapıl

ması gerektiğini savunan görüştü. Buna göre, yurtdışı da dahil komünistlerin dar ve sekte politik hatları ve örgütlenme tarzları bugünkü olumsuz sonucu doğuran ana nedendi ve partinin yığınlardan kopuk çalışma tarzı aynı oranda yığın örgütlerini de etkilemişti. Yığinsal hareketlerin toplumdaki yeni rolü ve parti anlayışındaki yenilenmeyle bağlı olarak değişmesi gereken örgütsel faaliyet ile birlikte, yığın örgütlerine bakışın da değişmesi gerektiğini ifade eden bu görüşteki yoldaşlar, komünist partisinin yığın faaliyetinde ve örgütsel yapılanmasında köklü bir yenilenmenin gerekliliğine işaret ettiler.

Bu görüşü savunan bir yoldaş, illegal partinin yığınların önüne çıkış tarzı dernekler aracılığıyla oluyor ve bu durum dernekleri gerçek kitle örgütü olmaktan alıkoyuyordu, komünistlerin geleneksel çalışma tarzıyla birlikte komünistler geniş hareketler içinde yer alamıyor ve içe dönüp yalnızlaşıyorlardı diye konuştu. Başka bir yoldaş, eski çalışma tarzının geleneklerinin ağır olduğuna değindi ve derneklere hala müdahale edilmesi örneğinin, bu geleneğin kökünün komünistlerin parti disiplini adına bireye, insan beynine müdahaleye dayandığını ve bu çalışma tarzının terkedilmesinin yakıcı olduğuna belirtti.

→ Bu alandaki tartışmaya katılan yoldaşlar, derneklerde faaliyet yürüten komünistlerin bu karmaşık geçiş sürecinde karşılaştıkları çok çeşitli sorunlara kendi alanlarından örneklerle değindiler ve kimi çözüm yolları önerdiler. Konuyla ilgili olarak şu görüşler dile getirildi:

.Derneklerin komünistlere ihtiyacı var.Komünistler derneklerde becerikli çalışmalı dernekleri güçlendirmeli .Komünistler derneklerde toplanıyor,yaşadıkları ya da çalıştıkları yerlerde faaliyet göstermiyorlar.

.Yığınlar derneklerin dışında olmasına karşın,komünistler "yığın örgütü" dediğimiz tek görüşlü derneklerde yoğunlaşıyor.

.Derneklerde yığın yok,ama yönetimdeki komünistler yığın örgütü gibi karar almaya çalışıyor.

.Yığın örgütü komünistlerin gizleneceği yer değil,göçmenlerin birliğini sağlama,onların sorunlarıyla ilgili faaliyet yürütme yeridir.

.Yığın örgütleri diğer alanlarda çalışmaya engel görülmemeli.

.Parti kararları derneklerde kopyacılıkla uygulanıyor.Bu alanla ilgili parti kararı anlamsızdır.Parti yalnızca yığın örgütlerinin çeşitli amaçlı girişimlerini destekleyici kararlar almalıdır.

.Göçmen derneklerinde yeni türden ve bilgili ,uzman kadroların çalışması gerekli.

.Göçmen derneklerine parti örgütlerinin dayatması sürüyor bu engellenmelidir.

Bu tartışmalar sırasında,F.Almanya Bölge Komitesinin derneklerdeki komünistlerin faaliyetine ilişkin müdahaleci olmama kararlılığına karşın,yerel örgütlerde bu zaafın henüz aşılmadığı görüşü geniş destek gördü.Bir yoldaş ise,bu zaafın aşılamamasının Bölge Komitesinin çalışma tarzıyla bağlı nedenleri olduğunu,tartışmaya sunulan metin ve bir Bölge Komitesi genelgesinden örnekler vererek savundu.

YIĞINLAR İÇİNDE YENİ TARZDA FAALİYET:Toplantılarda yığın örgütlerindeki komünistlerin çalışma tarzını ele alan tartışmacılar, komünistlerin yeni koşullarda kitle içinde nasıl çalışacakları sorusuna yanıt aradılar. Toplumsal gelişmenin öznesinin halk olduğu, partinin örgütlenme ve çalışma tarzının bu yaklaşıma bağlı olması gerektiğini belirten bir yoldaş, geniş yığinsal hareketler ve halk girişimlerinde komünistlerin yeri ve rolünü ele almalı ve tartışmalıyız dedi. Aynı görüşü, yurtdışındaki politik faaliyetin pratik ödevleriyle birleştiren bir yoldaş da, yığinsal demokratik göçmen hareketi yaratma hedefiyle bağlı bir somut amacımız olmalı, bugünkü dernekler böylesi bir hareketin tek aracı değil yalnızca bir parçasıdır dedi.

Eski olan herşeyin gözden geçirilmesi gerektiğini belirten bir yoldaş, demokratik göçmen hareketi yaratılması konusun da ciddi bir destek ve çaba gösterilmediğine dikkat çekti, konunun geniş çevrelerle tartışılması gerektiği ve ortaya çıkan yeni tartışma konularının ele alacak bir basının önemi üzerine durdu.

Komünist partisi yığın örgütünde neden ve nasıl çalışır yerine, komünistlerin kitle içinde yeni türde faaliyeti ve bunun la bağlı demokratik göçmen hareketi yaratma sorunu üzerine tartışılmalıdır görüşüyle birlikte tartışmalar bu konuda da yoğunlaştı. Demokratik göçmen hareketi yaratma sorunu üzerine tartışan yoldaşlar şu görüşleri dile getirdiler:

.demokratik göçmen hareketi yaratılması sorunu yalnızca TBKP'nin sorunu değildir, değişik politik görüşten kişi ve gruplar bu konuya ilgi duyuyor ve tartışmak istiyor.

.Demokratik göçmen hareketi üzerine tartışma bizden bağım

sız olarak sürüyor ve bizim de yeni yaklaşımlarla tartışmaya katkı göstermemiz gereklidir.

?Böylesi tartışmalar geniş çevrelerle olmalı, bu tartışmalarla birlikte politika oluşturmak ^{görevini} ~~güçlendirmeliyiz~~ ^{güçlendirmeliyiz}.

.Demokratik göçmen hareketinin oluşumunu destekleme görevini önüne koymuş bir parti olarak henüz eğitim, gençlik vb kapsamlı konularda politika üretmekten uzagız.

.Göçmenlerin durumu, bilinç ve ruh halleri, göçmen sorunları üzerine çalışmalıyız. Göçmen hareketinde yalnızca işçiler değil, esnaf, serbest meslek sahibi ve aydınlar potansiyeli de hesaba katılmalı

.Bizim dışımızda değişik amaçlı yeni türde esnek örgütlenme ve birliktelikler gündeme geliyor. Tek tek kişilerin katılımıyla oluşan platformlar ve geniş tabanlı, esnek gençlik evleri gibi.

.Göçmen derneklerinin bugünkü haliyle geleceği parlak görünmüyor. Derneklerde çalışan yoldaşların bilgilerini genişletmesi, uzmanlaşması gerekli. Yeni bir göçmen hareketi yeni türde kadro gerektiriyor.

?Bugünkü federasyon yan örgüttür, yığınsal bir göçmen hareketinin yaratılmasına katkı için kapatılmalıdır.

.Yerel olarak gençlik, kadın, kültür, yayın vb alanlarında bir çok girişim oluşuyor, göçmen hareketi için böylesi girişimler belirleyici önemdedir. Bu girişimler desteklenmeli, kadınların kendi özgül ve göçmenlik sorunları temelinde örgütlenmeleri özendirilmelidir.

.İçinde çalışılan dernekler demokratik göçmen hareketinin tek aracı değil bir parçasıdır, böylesi hareketin oluşumunda çatı örgütü gerekli değildir.

.Demokratik göçmen hareketi geniş çaplı bir göçmen örgütü olarak anlaşılamaz, değişik sorun ve alanlarda olu

şan çalışmaların ve girişimlerin toplamı olarak görülmeli
dir ve komünistler ilgi duyduklarına katılıp içinde yer
almalı, parti de koordinasyonu üstlenmelidir.

.Örgüt faaliyetimizin içeriğini demokratik göçmen hareketi
yaratılması görevi ile bağlı bir plan belirlemeli ve işbö
lümü ona göre yapılmalıdır.

Politik bir parti olarak
.Örgütlenme tarzımızı da gözden geçirmeli, yaratıcı bir
arayış içinde olmalıyız.

Demokratik göçmen hareketinin oluşumunda TBKP'nin rolü ve
parti iradesinin bu hedefe nasıl kanalize edileceğiyle
ilgili görüş belirten bir yoldaş da, demokratik göçmen
hareketi yaratma hedefi partimizin yurtdışındaki bütünsel
amacıyla bağlı mı sorusuna olumlu yanıt veriyorum dedi ve
yığinsal göçmen hareketi yalnızca göçmenlerin sorunları
nın çözümü için değil, ülkenin demokratikleşmesi mücade
lesi ile de kopmaz biçimde bağlıdır diye ekledi. Bu yakla
şımdan partinin yurtdışında örgütlenme tarzına ilişkin
sonuç çıkaran yoldaşlar, partinin bütünsel faaliyetini de
bunlar oluşturduğuna göre, bu bütünsel faaliyete uygun bir
parti örgütlenmesi gereklidir değerlendirmesi yaptılar.

Soruna daha somut planda yaklaşan yoldaşlar da, demokra
tik göçmen hareketinin durumu, bu hareketin içinde TBKP'
nin yeri, kadroların yapılanmasının buna uygunluk derece
si, demokratik göçmen hareketiyle ilgili dışımızdaki kişi
ve gruplarla ilişki düzeyi, dernekler, basın, gençlik, kadın
vb alanlarda politika oluşturma yeteneği ve göçmen kimli
ği değerlendirmesi konularında hızla ve somut yaklaşımlar
getirmenin zorunluluğuna değindiler.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

F.Almanya'nın beş bölgesinde yapılan toplantılar, komünist

lerin yığın örgütlerinde çalışmalarıyla ilgili birikmiş sorunların geniş biçimde ve açıklıkla tartışıldığı, yurtdışında yeni koşullarda komünistlerin yığın faaliyetinin yeni özelliklerinin araştırıldığı bir ilk platform oldu. Toplantılar, TBKP'nin B. Avrupa'daki faaliyetinin amaç ve perspektiflerini ~~ve~~ ~~üzzerine~~ konulu tartışmalara zemin hazırlama açısından da işlev gördü.

HALDUN GENÇ-LEVNT TAKAN-HİKMET İLERİ

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

Çağdaş Komünist Partisi'ne Nasıl Hazırlanabiliriz?

"Çağdaş komünist partisi nasıl olmalıdır?" Dünyada ve Türkiye'de daha uzun bir süre bu sorunun tartışması devam edecek. Daha doğrusu bu tartışma yeni başlıyor. Hatta bana göre TBKP henüz bu tartışmanın hazırlık döneminde. Tartışmanın koşullarının yaratılması gündemde duruyor. Birçok şey belirsizlik içinde. Tartışmanın sınırları çizilmiş değil, gündemi belirlenmiş, soruları ortaya konmuş, tezleri ileri sürülmüş değil. Hatta tartışmanın tüm tarafları da henüz ortaya çıkmış değil. Bunları yazmaktan amacım nesnel ve öznel yanlarıyla karmaşık ve çözümü zor bir sorunu karşı karşıya olduğumuzu anımsatmak.

Bu saptamanın tartışmanın koşullarının hazırlanmasına ilişkin sonuçları olacak. Ama önce TBKP'nin gelişmesinin hangi noktasında bu tartışmaya girdiğini görebilmek için yakın geçmişe kısa bir göz atalım. Solun azımsanmayacak bir kesimi bir süreden beri şu ya da bu tarzda kendini yenileme ihtiyacını hissediyor. 80 öncesi teori ve pratiğini gözden geçirmeye yönelik bir arayış soldaki birçok örgüt ve çevre içinde ortaya çıkmış durumda. Legal olanakların yelpazenin değişik kesimlerindeki yenilenme akımlarını daha da belirginleştireceği öngörülebilir. Ya TBKP'nin durumu nedir? Denebilir ki -hiç olmazsa birleşme sürecinin hızlanmasıyla birlikte- yenilenme TBKP'nin de gündeminde yer alıyor. Ama şu da bir gerçek: Bu sürecin "resmen", "yukardan" yürürlüğe girmesi" belki tempoyu hızlandırdı ama buna karşılık yenilenmenin belirli bir ölçüde "tepede olup biten" ve "havada kalan" bir olay olarak görülmesine yol açtı. Birleşen partilerin kamuoyu yenilenmenin gerekçesini, ~~hoyukları~~ içeriğini, ~~ve~~ biçimlerini ve yöntemini yeterince tartışmadı, ancak belli olan bir tavır değişikliği hakkında genel bir fikir sahibi oldu. Üstelik Birleşme Kongresi'nin ^{yeni} program ve tüzüğü onaylamasıyla artık arayış döneminin kapandığı ve yenilenmenin "bağlayıcı" belgelerle somutlandığı izlenimi doğdu. Adeta içgüdüsel olarak oluşan "muhafa-

zakar" akımın tartışmayı sınırlayıcı müdahaleleri de Sargın ve Kutlu'nun tutuklanmasıyla dayanışmanın pratik gereksinimlerinin öne çıktığı bir ortamda ~~xxxxxx~~ büsbütün etkisiz kalmadı. Bütün bunların sonucunda varılan noktada kanıma göre "Birlik, ~~xxxxxxx~~ yenilenme ve yasallık" sloganındaki ilk iki hedef, yasallaşmadan farklı olarak gerçekleşmesi büyük ölçüde bize bağlı oldukları halde fiilen gündemden düşmüş bulunuyor. Yenilenme süreci zaten yaklaşık 1,5 yıldır kesintiye uğramıştır. Marksistlerin birliğinin bir boyutunu oluşturan TSİP ile birlik konusunda en az 6 aydan beri adım atılamamaktadır. TBKP'nin kendi birliği sorununa aşağıda değineceğim.

TBKP içindeki yenilenme sürecinin hangi noktada kesintiye ~~xxxxxx~~ uğramış olduğu da ilginçtir: Eski parti anlayışının aşılması noktasında. Bence bu sorunun gündemin en sonna sarkmış olması da raslantı değil. Belki ilk bakışta şaşırtıcı, çünkü parti sorunu önem bakımından hep komünistlerin dikkat merkezinde yer alan bir sorun. Ama bu ilgi son 60 yıldır hep "muhafazakar" bir ilgi olmuş, yönetimin kendini partinin "sahibi" olarak görmesiyle belirlenmiş, parti anlayışının dar bir "kast" dışında tartışılması "tabu" sayılmıştır. TBKP'nin -yenilenme yönündeki tüm çabalarına karşın- bu kadar kısa bir sürede bu Stalinci geleneğin izlerinden büsbütün sıyrılabilceğini beklemek gerçekçi olmazdı.

Öte yandan parti konusu 68'lerden beri değişik yönleriyle hep solun gündeminde kalan ve olanca canlılığı ile tartışılan bir konu. Hele baskı dönemlerinden çıkış süreçlerinde yeni olanakları değerlendirebilme kaygısının bu tartışmaların getirdiği arayışı daha da yoğunlaştırdığını biliyor ve yaşıyoruz. Böyle dönemlerde bu tartışmaya kayıtsız kalmanın da, acele sonuçlara varmanın da nasıl giderilmesi çok zor kayıplara yol açtığını 12 Mart sonrası deneyimi ile öğrenmiş olmalıyız.

Tekrar başa dönecek olursak, kanımca "parti tartışması" -kendi

iradesinden bağımsız olarak- "çiçeği burnunda" ama eski gelenekle-
rin ağır ~~yükünü~~ kanburunu da sırtında taşıyan TBKP'nin
gündeminde bir tercih sorunu olarak duruyor. Eğer bu tartışmaya girme
yönünde bir tercih yapılırsa o zaman bunun hazırlığıyla ilgili
gerekleri yerine getirmek söz konusu olacaktır. Kanımca sorumlulukla
da_vranacak TBKP'nin başka bir seçeneği yoktur.

Bu tercih yapılırsa o zaman TBKP diğer sola karşı ileri sürülen
bi_r iddia olarak algılanmaktan kurtulacak, ama aynı zamanda örneğin
"daha yeni onaylanmış olan program ve tüzük" de eski deyimle "bağla-
yıcı" belge_ler olmaktan çıkacak, ^{solun} tartışmasına açılan taslak öneriler
niteliğini alacaktır. Yine bu tercih yapılırsa TBKP'liler tüm diğer
Marksistlerle birlikte çağdaş bir komünist partisini oluşturma
pr ojesine katılmakta serbest olacaklardır. O zaman örneğin H. Berk-
t_ay'ın, tavrımızın gelineen noktada "baştan ve bütün Marksistlerle
birlikte" şeklinde mi anlaşılması g_erektiği ~~xx~~ şeklindeki sorusuna (1)
net olarak "Evet" yanıtı verilebilecektir. Ben kendi payıma, parti
kamuoyunda şu birkaç sorunun ve yanıtın açıklığa kavuşturulmasının
dahi "Nasıl bir parti?" sorununun tartışmasının hazırlığı açısından
büyük bir önem taşıdığına inanıyorum.

Aslında TBKP'nin durumu böyle bir tartışmaya hazırlık açısından
~~xxx~~ hayli avantajlıdır. Bir yanıyla kendi içinde böyle bir tartış-
mayı yürütmek için yeterli bir enf_rastrüktüre sahiptir. Tartışma
kültürünün oluşmasına yönelik ^{iyi kötü,} belirli bir birikimi ^{de} vardır. ~~Öte~~
Dğer yanıyla geleneksel partilerde ^{yapısal olarak} çıkarları gereği / parti tar-
tışmasını engelleme eğilimi gösteren "yönetim" ve "aparat" TBKP'de
henüz bütünsel bir mekanizma olarak ortaya çıkmamıştır. TBKP-
koşulların da gereği- dağınık ve iki parti olarak bütünleşmesini
henü_z tamamlamamış bir oluşumdur. Fi_ilen monolitik bir yapıdan çok
ö_rgüt, gurup, çevre ve kişilerden olu_şan bir partileşme hareketine
daha yakındır. Solun diğer kesimlerinin de gerçekte durumu farklı

değildir.

T_BKP'nin diğer bir avantajı da programındaki parti ve sol içi ilişkiler hakkındaki ~~am~~ yeni anlayıştır. Program TBKP'nin işlevini sol içi yeni bir politik kültürün oluşmasına ve solun çeşitlilik içindeki birlikteliğine katkı olarak ifade etmektedir. Bu nedenle ben programın ~~zorla~~ yorumunu zorlamadan TBKP'yi solun ve tüm ilerleme güçlerinin demokratik ve kitlesel Marksist partisine geçiş köprülerinde n birisi olarak tanımlayabiliyoruz. TBKP'nin tarihsel ve bu anlamda geçici niteliğinin özgüllüğünü bence ~~g~~ diğer sol güçlere belirli bir mesajı ulaştırma misyonunda görmek olanaklıdır. Bu mesaj çağdaş bir komünist partisinin ~~projesini~~ ~~xxx~~ birlikte oluşturma ve gerçekleşme koşullarını elbirliği ile yaratma çağrısıdır.

Bu ~~maxkaxsıxık~~ TBKP adına atılan bütün adımların (K Sargın ve Kutlu'nun dönüşü, Birleşme Kongresi, v.b.) dolaysız ve yalın olarak tüm Marksistlerin demokratik ve kitlesel bir parti kurma girişimiyle eşanlamlı olduğunu ileri sürmek demek değildir. Ama eğer TBKP'nin misyonu yukardaki gibi netleştirilirse, o zaman bu adımlar ⁱⁿ legal planda çağdaş bir komünist partisinin solun birleşen güçleri tarafından oluşturma projesiyle çelişiyor görüntüsünde ~~kalkacaktır~~. Ancak vardığımız noktada bu netleştirmeyi kağıt üzerinde yapmak hiçbir şekilde yeterli olmayacaktır. Parti kamuoyunun ve solun değişik çevrelerinde legal bir parti girişimi konusunda somut adım atma zamanının gelmiş ve geçmekte olduğu kanısı hakimdir. Bu konuda alınmış kararlar ve yapılmış açıklamaların ~~da~~ varlığı ~~da~~ bilindiği için/ söz ile işin uyumu gibi ahlaki bir yönü de vardır. İşin bu yönünün en geniş demokratik kamuoyu ile TBKP arasındaki güven ortamını, ~~da~~ bunun da ~~yasallaşma sürecini~~ meşruiyet ve yasallaşma sürecini birinci dereceden etkilediğini anımsatmaya herhalde gerek yok.

Açıktır ki "baştan ve bütün Marksistlerle birlikte" parti tartışmasına girilmesi TBKP'yi politik ve ahlaki açıdan güçlendirecektir. Ancak solun ortak çıkarını kendi çıkarından yüksekte tutabilen güçler

sol içinde ağırlık kazanabilirler. Diğer yandan kesintiye uğramış yenilenme sürecini yeniden başlatmanın ve etkili kılmanın tek yolu da yeni yaklaşımları tüm Marksistlerin parti tartışmasının eleğinden geçirmektir. Yenilenmeye tüm solun sahip çıkmasına katkıda bulunmanın başka bir yöntemini ben bilmiyorum. Herhalde yasallığın ancak kendini yenileme niteliğini kanıtlamış birleşik solun gücüyle kazanılacağı görüşünde ~~neykasyorumuz~~ birleşiyoruz.

Tüm Marksistlerle birlikte parti tartışmasını ve girişimini başlatmanın bir koşulu da kanımca var olan TBKP yapısının ~~XXXXXXXXXX~~ ne hazırlanmaktadır. ~~XX~~ demokratikleştirilmesi ~~XXX~~. Görüşüme göre bu herşeyden önce var olan yönetim mekanizmalarının yerine bir koordinasyon sisteminin geçirilmesini ve yerel örgütlerin tam bir özerkliğe kavuşturulmasını solun ortak projesi olacak gerektiriyor. Tekrar vurgulayayım: Bu önlemler/legal partinin işleyiş tarzıyla değil, var olan TBKP yapısını parti tartışmasına hazırlamakla ilgilidir.

Bu önlemlerin alınmasıyla "TBKP nasıl tartışacak?" sorusu yerini "Yerel örgütler nasıl tartışacak?" sorusuna bırakmaktadır. Bu tartışma teori ile pratiğin birliğini yöntemsel çıkış noktası olarak aldığı sürece yerel örgütler de eylemsiz fikir kulüplerine dönüşmekte n korunabilinir. Yerel örgütler bu tartışma boyunca politika üretmenin temel yeri durumuna nasıl gelebilirler? Bunun için üye çevrelerinin ilişkisi olan tüm toplumsal alanlarda izlenen egemen politikaya karşı alternatiflerin tartışılması, uygulanmaya konması ve sonuçlarının değerlendirilmesi sürekli bir işlev olmalıdır. Bu işlev partisinin tartışıldığı çevredeki tüm diğer Marksist-sol lerle birlikte gerçekleşmelidir. Yine bu ~~Marksist~~ güçlerle yasal-laşma konusunda ortak girişimler oluşturulmalı ~~çalışılmalıdır~~. Bütün bu etkinliklerde yerel örgütler ve tek tek üyeler tam bir özgürlük içinde hareket edebilmeli, istedikleri gibi yatay ilişkiler oluşturabilmeli, iletişim ve tartışma ağları kurabilmelidirler.

Yönetim işlevi bulunmayacak, "alt" için "bağlayıcı" kararlar

alamayacak olan koordinasyon kurullarının işlevi görev alanında en yüksek organ olan üye toplantılarını düzenlemek, bu toplantıların kararları temelinde çalışmalarını planlamak, yerel örgütlerin çalışmalarını özendirmek, desteklemek ve uyumlaştırmaktır. İki üye toplantısı arasında yerel örgütlerin kararları koordinasyon kurulunu harekete geçirir. Kurul bu kararları kamuoyuna duyurur, farklılıklar varsa uyumlaştırmaya çalışır, olmazsa da farklı görüşleri kamuoyuna açıklar. Belirli bir süre için seçilen koordinasyon kurulu üyeleri aralarında dönerli yöntemle işbölümü yaparlar.

Geçici bir dönem için "demokrasiye alışmak" amacıyla önerdiğim bu ~~yapı~~ örgütsel işleyiş birçoğumuza ilk bakışta ütöpik gözükebilir. Uluslararası işçi hareketinde Stalinci ~~iki~~ gelenegin dışında ~~benzer~~ benzer biçimler oluşmuştur. Günümüzde de "Yeşiller" ~~in~~ benzer örgüt deneyimleri vardır. ~~Örneğin~~ Batı Avrupa'daki TBKP'liler arasında zaten kendiliğinden yukardaki anlayışa uygun olarak oluşan örgütlenme biçimlerini yaygınlaştırıp aldıkları sonuçları izlemek sanıyorum bir süre sonra bu konuda bir yargıya varmayı kolaylaştıracaktır.

TBKP'nin parti tartışmasına hazırlanması için önemli bir koşul olarak parti kültürünün gelişmesini görüyorum. Özetle söyleyecek olursam, parti "sivilleşmeli", "kadro partisi", değil "üye partisi", "özgür insanların partisi" ⁽²⁾ olarak kavranabilmelidir. Bu "parti hukuğu bilinci"nin gelişmesiyle de bağlıdır. ⁽³⁾ "Öğretmeye değil öğrenmeye ağırlık veren" ⁽⁴⁾ yaşamlar öne çıkabilmelidir. Kadınların özgürleşme sürecinin parti içinde de destek ^{lenmesi} ~~görmesi~~ üyelerin günlük bilinci olmalıdır. Üyelerin eleştirici, araştırmacı psikolojik özellikleri güçlendirilmelidir.

Son olarak parti tartışmasının örgütlenmesiyle ilgili iki koşula kısaca değinmek istiyorum. Tartışmaya katılan tarafların sayısının azami ölçüde artırılması ve tartışma için azami ölçüde açıklık, ~~ve~~ iletişim olanağı ve geniş bir kamuoyunun yaratılması

kanımca önem taşıyor.

Yazıya "çağdaş komünist partisi" üzerine ~~xxx~~ olan tartışma çerçevesindeki belirsizliklere değ_inerek girmiştım.Daha sonra tartışmanın TBKP açısından hazırlanması gerekli koşullarını bir yandan yer yer tartışmaya girmek zorunda kaldım, i_rdelerken/bir yandan da başlamış olan tartışmada önemli gördüğüm bazı katkılara geçerken işaret etmeye çalıştım.Bitirirken bence belirgılık kazanmış bir noktayı/vurgulamak istiyorum:~~xxxxxx~~
~~planda~~ Bu konudaki tartışma bütün belirsizlikleri içinde ~~xxxxxx~~ içinde taşımakla ~~xxxxxx~~ ve henüz baş lamış olmakla birlikte belirli bir doğrultuda gelişiyor.Bu ~~doğru~~ temel doğrultu Stalinçi g_eleneklerin ~~ini~~ taşıyan parti anlayışından uzaklaşmak ve üyeye azami ö lçüde hareket yeteneği sağlayan/bir örgüt anlayışı geliştirmek ~~xxxxxx~~ çizgisidir.
(x) Reşat Doğan,Yol ve Amaç,~~xxxxx~~ Atılım,Yeni Yol ~~xxxYenixx~~'da Aydın Turan imzasıyla da çeşitli yazılar yazmıştır.

(1) Halil Berktaş,Adımlar,S.10,s.12

(2)~~YenixxYak~~ Kemal Kervan,Özgür insanların partisi,Yeni Yol,S.21,s.10

(3) Cavlı Çulfaz, Yeni Açılım,

(4)Gö_nül Binçer,Zor iş dogmatizmden kurtulmak,Görüş,S.27,s.32

Yeni Yol
Tahsis'e

Toplam 5 sayfa
Q

Yeni olan nedir?

AHMET KARDAM

Komünist hareketin kendisini yenilemesi sorunu üzerine yoğun bir biçimde tartışıyoruz. Ama bu tartışmalarda "yeni"nin ne olduğu ve niçin yenilenmek gerektiği üzerinde değil de, daha çok bu yenilenmenin nasıl olacağı üzerinde duruyoruz. Bir başka deyişle, tartışmayı, atlamamamız gereken bir yönü atlayarak yürütmeye çalışıyoruz. Bu ise, tartışmaların ortak bir arayış olma özelliğini yitirme ve "yeni düşünce"den yarma olup olmama" biçimindeki bir kısır döngünün içinde kilitlenme, ya da "dogmatizm" ve "inkarcılık" suçlamalarına dönüşme, yeni bölünmelere kaynaklık etme tehlikesini taşıyor. O nedenle, "yeni olan nedir ve bu yeni bir düşünce tarzını ve köklü bir yenilenmeyi gerektirir mi?" soruları üzerinde de yoğunlaşmamızın yararlı olacağını düşünüyorum.

Yenilenme, ne eskiden söylenmeyen ve savunulmayan ilginç düşünceleri söylemek ve savunmak olabilir, ne de komünist hareketin tarihindeki hataların neler olup olmadığını araştırmaktan ibaret bir çaba... Dünyadaki nesnel değişikliklere tekabül etmeyen ve bunların bizim irademizden bağımsız olarak ortaya çıkardığı yeni sorunlara yanıtlar getirmeye yönelmeyen herhangi bir çabanın -ne kadar "yeni" bir görünüm alırsa alsın- yenilenme olarak adlandırılması etikette mümkün değildir. Yeni düşünce tarzı yenilenme eğer gerçekten bir zorunluluksa, bu öznel değil, nesnel bir zorunluluğun ürünü olmalıdır. Dikkat kaçmaması gereken birinci nokta budur.

İkincisi, yenilenme zorunluluğu -eğer varsa- yerel ya da özel bir zorunluluk değil, evrensel ya da genel bir zorunluluk olmak ve dolayısıyla yalnızca Marksistleri ve komünist partilerini ilgilendiren bir sorun olmamak durumundadır. O nedenle de, yeni olanı arama ve bunha uygun olarak kendimizi yenileme çabalarımıza eşlik eden tartışmalarımızı, herşeyden önce, tüm dünya çapında neyin

Tartışma konusu, "dünya değişiyor mu, değişmiyor mu?" sorusu değildir. Kuşkusuz hiç kimse dünyanın değişmeden durduğunu savunmuyor. Soru, söz konusu değişikliklerin ÜRÜNÜ olan olguların ve süreçlerin, bugüne kadarki düşünüş sistemimizi köklü bir biçimde sorgulamamızı gerektirecek denli derin, niteliksel değişikliklerin sonucu olup olmadığı sorusudur. Eğer yeni olgular ve süreçler böyle köklü bir değişikliğe tekabül etmiyorsa, o zaman Marksizmin önünde duran sorun yalnızca "bunları da hesaba katmaktan" ve "yaşamın canlı pratiğine uygun olarak kendisini geliştirmekten" ibaret hale gelir; bu durumda komünist hareketin kendisini her alanda yenilemesinden söz etmenin de elbet gereği kalmaz.

Tartışmalarımızı böyle nesnel bir temele oturtamayacak olursak, bu tartışmanın "Yeniden yana mısın, değil misin?" ya da "Marks'ın, Engels'in ya da Lenin'in şu ya da bu sözü geçerli mi, değil mi?" türü şeriat mahkemesi sorgulamasına dönüşmesi kaçınılmaz olur.

Eğer Marksist yöntemi kullanacaksek, dünyanın nitel olarak değişip değişmediğini araştırmada başvuracağımız -tek değil ama- temel ölçüt, Üretici güçlerde "devrim" diye de adlandırılan nitel sıçramalar olup olmadığıdır. Örneğin 6 bin yıl kadar önce Ortadoğu'da başlayan ve insanın göçebelikten ve toplayıcılıktan yerleşik tarım düzenine geçmesini sağlayan Neolitik devrim (tarım devrimi) böyle bir sıçramaydı. Aynı şekilde, Avrupa'da 1760'lerde başlayıp 1800'li yılların ortalarına kadar süren ve kapitalizmin manüfaktür aşamısından fabrika aşamasına geçmesini sağlayan sanayi devrimi de böyle bir devrimdi. 1960'lı yıllardan bu yana ise, dünya bu anlamda yeni bir devrimi yaşıyor - bilimsel teknik devrimi.

18. yüzyılın ortalarında Avrupa'da başlayıp 19. yüzyılın ortalarında tamamlanan sanayi devrimi, Üretim tezgahını hareket ettiren akarsu ya da rüzgar gibi doğa güçlerinin yerine buhar makinasını koymasına oldu. Üretici güçlerdeki bu niteliksel sıçrama toplumsal yaşamın her alanını derinden etkileyerek bambaşka bir dünya yarattı. 25 yıl kadar önce başlayan bilimsel-teknik devrim de, Üretim tezgahına kumanda eden el emeğinin yerine bilgisayarların kumanda ettiği sanayi robotlarını yerleştiriyor, Üretim sürecini otomatikleştiriyor, Üretimin her alanında el emeğinin yerini gittikçe daha çok kafa emeği - bilgisayarları imal eden, kullanan, programlayan emek- alıyor. Böylece bilimsel-teknik devrim de, tıpkı bir zamanlar sanayi devriminin yaptığı gibi, yepyeni bir dünya yaratıyor; "eski" dünyanın olguları ve süreçleri yeni nitelikler, yeni boyutlar kazanırken, daha önce bilinmeyen yeni olgular ve süreçler ortaya çıkıyor. Marks ve Engels, 1848 yılında yazdıkları Komünist Manifestosu'nda, sanayi devriminin yüz yıllı bile bulamayan kısacık bir zaman diliminde Üretici güçlerde yarattığı sıçramanın, bütün bir insanlık tarihi boyunca yaratılana bedel olduğunu söylerler (*Marx-Engels, Manifest der Kommunistischen Partei, Dietz Verlag Berlin, 1975, s. 48.) Bilimsel-teknik devrimin ise, çok daha kısa bir zaman diliminde yarattığı sıçrama için de herhalde aynı şeyi söylemek gerekir.

Yeni olan budur. Yalnız Marksistleri değil, bütün politik akımları ve güçleri kendilerini yenilemeye zorlayan, eski yaklaşımlarını, düşünce sistemlerini gözden geçirmeye, dünyayın daha farklı bir biçimde kavramaya, yeni bir tarzda düşünmek zorunda bırakan budur.

"Lenin'in aşılması"ndan" söz edilmeye başlandı. Bunu yalnızca Lenin'in değil, Marks ve Engels'in de aşılması biçiminde kavramak gerekir. Burada söz konusu olan Marksizm'in değil, onun kurucularının belirli bir mekanda ve zaman dilimindeki saptamalarının ve vardıkları sonuçların geçerliliklerini ne ölçüde koruyup korumadıklarını araştırmaktır. Bu araştırmada, günümüzü anlamada kullanılacak tek doğru yöntem gene Marksizm'in yöntemidir. Dünya komünist hareketi Marksizme dönme, yani belirli bir mekanda ve zamanda varılmış sonuçları dogmatik bir biçimde tekrarlamaktan kurtulma ve o sonuçlara varmak için kullanılmış olan yönteme dönme, o yöntemi kullanarak günümüzü anlama ve gerekli sonuçları çıkarabilme, bu anlamda Marks'ı, Engels'i, Lenin'i aşma göreviyle karşı karşıya.

Bu "aşma" sorununun kendisini somut olarak ortaya koyduğu alanlardan birisi de, Lenin'in parti öğretisiyle ilgili olanıdır. Örneğin Yeni Yol'da "nasıl bir parti?" konusunda yürüten tartışma, doğrudan doğruya Lenin'in parti öğretisinin sorgulanmasıyla, bu konuda Lenin'in aşılmamasının tartışılmasıyla ilgilidir. TBKF olarak önümüze "çağdaş, demokratik, yasal ve yandaş bir komünist partisi" hedefini koyduk. Bu nitelirmedeki "çağdaş" sözcüğü haklı olarak soru işaretlerine ve tartışmalara yol açıyor. bu tartışmadan karşılıklı suçlamalara varmadan, ortak arayış çabasına dayalı, verimli bir sonuç çıkması, tartışan tarafların görüşlerini aynı nesnel ölçütlerle dayandırıp dayandırmamalarına bağlı. Böyle bir ölçüt, herşeyden önce, işçi sınıfının üretim sürecindeki rolünde ve yapısındaki niteliksel değişiklikler olabilir. Böyle bir niteliksel değişim de ancak üretici güçlerdeki değişimin bir sonucu olarak ortaya çıkabilir.

Lenin'in geliştirdiği parti öğretisi, Marks ve Engels'in sanayi devriminin yarattığı, manüfaktür işçisinden ve bütün diğer üretici emekçilerden farklı nitelikler taşıyan modern sanayi işçisinin (modern proletaryanın) üretimdeki, toplumdaki yerine ve tarihsel görevine ilişkin çözümlemelerine dayanmaktaydı. Sanayi geliştikçe ve yoğunlaştıkça işyerleri büyüyor, emeğin somut biçimleri arasındaki farklılıklar önemlerini giderek yitiriyor, binlerce işçi aynı işyerinde ve tüm bir sanayi kolunda tektürdenleşeyerek ve kullandıkları makinelerin basit birer uzantısı olarak sanayi askerleri haline geliyorlardı. Burjuvazi karşısındaki bütün öteki sınıflar gelişen sanayi karşısında yok olurlarken, modern sanayi proletaryası sanayi ile birlikte geliştirdiği için, toplumun tek gerçek devrimci sınıfı, geleceği ellerinde tutan sınıfı kaçınılmaz olarak oydu. Lenin, işçi sınıfı partisi öğretisini, Marks ve Engels'in modern sanayi işçisine ilişkin bu çözümlemeleri temelinde geliştirdi. Eğer işçi sınıfının yapısı değişiyorsa, ortaya farklı bir işçi sınıfı çıkıyorsa, hem Marks ve Engels'in bu saptamalarını, hem de Lenin'in parti öğretisini yeniden gözden geçirmek gerekmez mi? Bu anlamda parti öğretisini çağdaşlaştırmak, çağdaş bir parti arayışına girmek, Marks'ı, Engels'i, Lenin'i aşmak gerekmez mi?

Sanayi devrimi manüfaktür işçisini nasıl çağın dışında bırakıp onun yerine sanayi proletaryasını koyduysa, bilimsel-teknik devrim de sanayi proletaryasını çağın dışına iterek onun yerine kendi ürünü olan yeni bir işçi sınıfını koyuyor. SBKF Toplumsal Bilimler Akademisi'nin terimlerini kullanacak olursak, "bilimsel-teknik devrim öncesi emek" in yerini "bilimsel-teknik emek" alıyor.* (* Yeni Açıılım, Sayı 4, syf. 47.) İşçi sınıfının değişen yapısını gözlemleyen kimilerinin iddia ettiği gibi işçi sınıfı yok olmuyor, nitelik değiştiriyor. Bilimsel-teknik devrim emeğin rolünü azaltmıyor, tersine daha da artırıyor; ne var ki, önemi artan bu emek kol emeği değil, onun

Sanayi devriminin ürünü olan kol emeği elbette tümüyle yok olmuyor. Sayıca azalsa bile, toplam çalışanlar içindeki oranının yakın bir gelecekte küçük bir azınlığa düşeceği de beklenmemeli. Ne var ki sorun, sayısal büyüklükler sorunu değil. Marks ve Engels Komünist Manifesto'yu kaleme aldıklarında, "geleceği ellerinde tutan sınıf" diye nitelendirdikleri modern proletaryanın toplam işçiler içindeki sayısal ağırlığı hiç de ezici değildi. 100-200 işçi çalıştıran fabrikalar parmakla sayılacak kadar azdı. O zaman da sorun sayısal büyüklükler sorunu değil, "gelmekte olanla gelmekte olanı" görebilmek sorunuydu. Bilimsel-teknik devrim öncesi toplumun işçi sınıfının çekirdeğini sanayi proletaryası oluşturunuyordu; bilimsel-teknik devrim toplumunun işçi sınıfının çekirdeğini de bu devrimin yarattığı işçi sınıfı oluşturacak, hatta oluşturmaya başladı bile.

Doğmakta olan bu yeni işçinin özellikleri, çeşitli kesimlerinin ilgileri, çıkarları, kültür düzeyi, faaliyetinin sosyo-politik biçimleri üzerine canlı bir tartışma yürüyor. Ama şu kadarı şimdiden kesin: Marksist klasiklerin işçi sınıfına ve onun tarihsel rolüne, partisine ilişkin bölümlerinde geçen "işçi sınıfı" sözcüklerinin üstü çizilip yerine "bilimsel-teknik devrimin yarattığı yeni işçi sınıfı" sözcüklerini basitçe yazarak işin içinden çıkılamıyor. Gerek komünist partilerin gerekse sendikaların özellikle 1970'li yılların sonlarında ve 1980'li yıllarda sürekli bir zayıflama içine girmelerinin temel nedenlerinden birini de, işçi sınıfının yapısındaki bu değişikliğin dirinliği oluşturunuyor. O nedenle de, komünist partileri -eğer işçi sınıfı partileri olarak kalacaklarsa- parti öğretisini işçi sınıfının değişen çekirdeğinin niteliklerine uygun olarak yeniden gözden geçirmek, kendilerini yenilemek, çağdaş partiler haline gelmek zorundadırlar.

Yukarıdaki bu satırlar, örgütsel alandaki yenilenme sorununa belki bir giriş bile sayılamayacak küçüklükte bir örnekti. Oysa dünyamızın adımı attığı yeni dönem, yalnızca üretim alanını ve işçi sınıfının yapısını değil, yaşamın akla gelebilecek her alanını en küçük ayrıntısına kadar değiştiriyor. Yepyeni olanaklarla birlikte önemlerini yeni yeni kavramaya başladığımız yepyeni sorunlar yaratıyor. Komünist partilerin ezici çoğunluğu bu köklü değişikliği zamanında kavrayamadıklarından, değişen dünyanın yarattığı yeni sorunları Marks'ın, Engels'in, Lenin'in sözcükleriyle değil de onların kullandığı yöntemle göğüslemekte geciktiklerinden şimdi aşmak zorunda oldukları ciddi sorunlarla, yalnız örgütsel alanda değil, -daha da önemlisi- teorik ve politik alanda da kendilerini köklü bir biçimde yenileme sorunuyla karşı karşıyalar.

*

Tartışmalar sırasında zaman zaman şöyle bir itiraz da öne sürülüyor: "Bilimsel-teknik devrim gelişmiş kapitalist ülkeleri kapsayan bir süreç. Türkiye'de bu anlamda değişen bir şey yok. O nedenle de, dünyadaki yeni süreçleri öne sürerek Türkiye komünist hareketinin de kendisini yenilemesi gerektiğini söylemek, en azından Türkiye gerçeklerinden habersiz olmak demektir! Marksizm-Leninizm'in tarihin sınavından geçmiş ilkelerini yenilenme adına soru altına almak, işçi sınıfını ideolojik olarak silahsızlandırmak demektir!"

Türkiye'nin bilimsel-teknik devrimin yatağı olmayışından, geri bir ülke oluşundan hareketle, ülke olarak ve bu ülkede yaşayan insanlar olarak değişen dünyanın yeni sorunlarının dışında kaldığını öne sürebilmenin, olsa olsa değişen

hızla küçüldüğünü, ulusal sınırların nasıl hızla anlamalarını yitirmeye başladığını, değil Türkiye'nin Afrika'nın en geri toplumunun bile bu başdöndürücü değişimin dışında kalamadığını ve kalamayacağını yeterince anlayamamanın sonucu olduğunu sanıyorum.

19. yüzyılın değişen dünyasını inceleyen ve bundan sonuçlar çıkartan Marks ve Engels'e de, sanayi devrimine yataklık etmeyen geri ülkelerin devrimcilerinden benzer bir itiraz gelmiş midir, bilmiyorum. Ama bu itiraz bana Komünist Manifestosu'nun konuya ilişkin şu satırlarını anımsatıyor: "Burjuvazi bütün üretim araçlarını hızla geliştirerek, haberleşmemeyi sınırsızca kolaylaştırarak en barbar ulusları bile uygarlığın içine çekiyor. Mallarının ucuz fiyatları bütün Çin setlerini yerle bir eden, barbarların en inatçı yabancı düşmanlığına boyun eğdiren ağır toplardır. ... Kısacası, burjuvazi bütün dünyayı kendisine benzetiyor."* (*Marx-Engels, a.g.y., s. 47.)

Yüzkırk yıl önce söylenen bu sözler eğer o gün için bir kez geçerli idiyse, günümüz dünyasında en az yüz kere, bin kere geçerlidirler.

Bilimsel-teknik devrimin değiştirdiği dünyayı tanıması için insanın bu tekniği bizzat, doğrudan kullanıyor olması gerekmez; bu tekniğin ürettiği mallarla tanışmak yeterlidir; evinde televizyon düşmesini çevirip uzaya gönderilen kapsülün yeryüzünden ayrılışını izlemek, birkaç saat sonra da bu kapsülün uzaydan gönderdiği dünya fotoğraflarını oturduğu koltuktan izlemek, vb. yeterlidir.

Komünistlerin yeni bir arayışa girmelerinin işçi sınıfını ideolojik olarak silahsızlandırmak anlamına geleceği biçimindeki itiraza gelince. . . Günümüzü açıklamayan, bugünün sorunlarına yanıtlar getirmeye yetmeyen teorik ve politik yaklaşımlarımızla kendimizi ve işçi sınıfını ideolojik olarak nasıl silahlandırabileceğimizi anlamakta gerçekten zorluk çekiyorum. Komünist hareketin kendisini yenilemekte gecikmiş olmasının ve sosyalist ülkelerin güven verici o güzel "huzur"larından ve "istikrar"larından eser kalmamış oluşu, yalnız ülkemizde değil bütün dünyada Marksistlerin yığılma üzerindeki saygınlığına kuşkusuz zarar verdi. Eğer işçi sınıfının ideolojik olarak silahsızlandırılması" diye bir olgu söz konusuysa, bunun nedeni yenilenme çabası değil, karşı karşıya olunan sorun dalgalarını cesaretle göğüslemek yerine, dogmatizmin o durgun sularında güven içinde yüzmeyi yeğlememiz olmuştur.

*

Sanayi devrimi ve serbest rekabet kapitalizmi Marks ve Engels'i yarattı. 19. yüzyıldan 20. yüzyıla geçerken serbest rekabet kapitalizminin tekeli kapitalizme dönüşmesi, emperyalizm olgusunun ortaya çıkması, bir yandan birinci dünya savaşı, öte yandan yalnızca Rusya'nın değil, bir dizi Avrupa ülkesinin devrimlere gebe bir ortama girmesi Lenin'i yarattı. Bilimsel-teknik devrimin de kuşkusuz bir karşılığı olacak; olmak zorunda. Yaşanan yenilenme sancısının böyle bir doğum sancısı olduğunu düşünüyorum. n

NASIL BİR PARTİ ÜYESİ ?

M. TAŞ

Bu sorunun yanıtı sanıldığı kadar kolay değildir. Çünkü bir Parti üyesi her şeyden önce politik tercihini yapmış toplumsal bir bireydir. İnsani değerler taşıyan, toplumsal çıkarların kaynağı ve toplumsal gelişmenin en yüksek amacı olan bu bireyin geçirdiği her değişim parti üyeliği üzerine doğrudan etki yapar.

Bir parti ve özellikle Komünist Parti (KP) üyelik politikasında bu durumu dikkate aldığı oranda yığınsallaşabilir.

Nasıl bir üye? sorunu günümüzde giderek önem kazanan, bireysel olanla sosyal olanın diyalektik etkileşimine de bağlıdır. Yani bireyin topluma, üyenin parti üzerine etkisi ve bunun tersi ayrıntılı bir şekilde analiz edilmelidir.

Bu etkileşim somut bir insan eli ile olmaktadır. O halde insanı doğru değerlendirmek gerek. En yalın bir ifade ile insan, maddi ve manevi çıkarların biçimlendirdiği biososyal bir varlıktır. O, hemen hemen hergün geçmişte nasıl yaşadığı, bugünden ne beklediği ve yarın daha iyi nasıl yaşayabileceği üzerine düşünme ihtiyacını hissederek. Parti bütün karmaşıklığı ve çelişkisiyle insana yönelmesini bilmeli ve üyelik politikasını bu gerçeğe denk düşecek biçimde hazırlamalıdır.

İnsan aynı zamanda sosyal bir ilişki içindedir. Diğer insanlarla ilişkileri sonucunda işin ve yaratıcılığın en üst düzeyine varır, olgunlaşır ve biçimlenir. İnsanlar arasındaki ilişkileri demokrasi

düzenler. Demokratik kurallar sorumluluğu ve özgürlüğü garanti altına alır.

Sosyal gelişme ve bilimsel teknik devrim demokrasinin, sosyo-politik sınırları aşarak, teknik-kültürel alanları da kapsamına almasını zorunlu hale getirdi. Öte yandan insanlar arasında demokratik ilişkilerin boyutlarında bu genişleme insanlığın evriminin yeni bir aşamasına denk düşmektedir. Artık insan çalışma sürecinde üretimin bir unsuru olmaktan çıkıyor, giderek daha çok yönlendirici konumlar elde ediyor.

Yüksek kalifiye, emeğe ilginin artışı, girişimcilik, özgür ve aydın bir bilince sahip olma gibi özellikleri, bireyin çalışma süreci içinde yönlendirici konumlar elde etmesinin bir sonucudur. Toplumda bireyin bu artan rolü, onun istemlerine de yeni bir nitelik kazandırmıştır.

Çağdaş modern toplumun insanı, demokratik alternatif programlara güncel sorunlara çözümler getiren dinamik politikalara büyük ilgi göstermektedir.

Uzay atom çağının insanı, insan türüne ve insani değerlere özel bir yer vermektedir. Partinin üyelik politikası bunlara yer verebilmelidir. Ama nasıl?

Komünist Partisi (KP) yığınsal ve demokratik canlı bir organizmaya dönüşebilmesi için, üyelik politikasında, şu üç temel unsuru titizlikle uygulamalıdır: katılım, çıkar ve gönüllülük. Bunların KP için taşıdıkları önemi kısaca özetlemek olanaklıdır.

KATILIM: KP, tüzüğü'nün ilk maddesinde kendi üyelerini herşeyden

Önce,özgür bir insan, ruhen serbest, doğru görmediği şeyi kabul etmeyen,hiç bir zorluğa boyun eğmeyen, düşünen, sorgulayan, tartışan ve sorumluluk yüklenmekten kaçınmayan bireyler olarak tanımlanmalıdır.Bağımsız ve özgür üyenin aktif katılımı partinin örgütlülük düzeyini yükseltir.

Parti üyesi hakları için mücadeleyi kendisi gerçekleştirmek istiyor.O, başkası tarafından hazırlanmış olan mücadele plan ve projelerini doğası gereği redediyor.Yani partide yöneten ve yönetilen ayırımı çok belirgin olduğunda,bir grup insan yalnızca uygulayan bir grup insansa yalnızca yöneten olursa ve tüzük de buna uygun düzenlenmişse toplumda partiye ilgi azalmakta ve parti giderek marjinal bir duruma düşmektedir.

Üyelik politikasını toplumsal gelişmeye uygun olarak ayarlamayan bir parti çoğulcu sosyalizm hedefine varamaz.Eğer bir parti tüzüyünün ilk maddesinde üyeye yalnızca programı ve tüzüğü kabul et,aidat öde, ve bir parti örgütünde çalış,deniliyorsa,bu günümüzün insanına çekici gelmeyecektir.Bu yaklaşım hatalıdır.Günün gerçeklerine ne yanıt vermemektedir.Üyenin haklar maddesi ne kadar geniş olursa olsun üyelik politikasının demokratlaştırıldığı anlamına gelmemektedir.Çünkü haklar istenildiği zaman kullanılır, mecburiyet taşımaktadır.O halde parti tüzüyünde üyeye çok geniş sorumluluklar ve katılımcı anlayış getirilmelidir.

Parti de üyeyi aktif siyasetçi bir düzeye yükseltmek,araştıran okuyan, kararların alınmasına aktif olarak katılan, bir parti söz-

cüsü durumuna getirmek ana hedef olmalıdır.

Katılımın bir başka önemli yanı sıra, maddi ve manevi çıkarların ortaya çıkmasına yaptığı etkidir. Parti üyesi aktif katılımı sonucu, sayısız gereksinimler içinde kendisine, kollektifine ve partiye en gerçekçi olanını ortaya çıkarabilir. Aktif demokratik katılım çıkarların bilincine varılmasını sağlar.

MADDİ VE MANEVİ ÇIKARLAR: İdeolojik ve politik temelde parti içi katılım, görüş, konum ve çıkar çeşitliliği temelinde gerçekleşir.

Yeni bir insan oluşuyor. Bu insan geleceğe yatırım yapmaktan çok şimdiki anı düşünüyor. Parti uzun vadeli ideolojik hedeflerle yetinmezse, daha çok bu uzun vadeyi kısa günlük vadeye dönüştürebilen demokratik alternatifler üretirse, yani dinamik güncel politikalarla sahipse ancak zaman yeni insanın istemlerine yanıt verebilir. Bu politikalar aynı zamanda her alana seslenen ve gelişmelere göre hemen değişebilen, ama aynı zamanda ideolojik perspektifi açık ve net politikalar olmalıdır. İnsan, çeşitli çıkarlarının karşılandığını ve ilgisini çeken her alanda partinin çalışmalarıyla karşılaşır ve partiye daha büyük bir istekle yönelir.

Değişen toplumun yarattığı insan yalnız maddi gereksinimlerinin hemen karşılanmasını istemekle kalmıyor, buna paralel olarak, onun karakterinde de belirli değişimler oluşmaya başlıyor. Artık insan karakterinde hemen anında mutluluğu görme ve yaşama isteği önem kazanıyor. Bu durum KP'nin psikolojik, moral değerleri yeni bir tarzda ele almasını ve bunlara hak ettikleri önemi vermesini gerektiriyor.

GÖNÜLLÜLÜK: tarihte büyük devrimci dönüşümleri başarmış tüm partiler üyelerinden partinin genel çalışmalarına gönüllüce katılımı talep etmişler ve bunu başardıkları oranda tarihsel ilerlemelere etkide bulunmuşlardır.

Gönüllülük körü körüne bir bağlılık değildir. Üyelerin, partideki konumları ve demokratik katılımına bağlı olarak gelişen bilinçli bir gönüllülüktür. Partinin kollektif hazırlanmış genel görevlerinin başarısı ve üyeler arasında partililik ruhunun kökleşmesi için bilinçli gönüllülük derin bir demokratizm özelliğine sahip olmalıdır.

Yukarda sözü geçen çıkar, katılım ve gönüllülük yeni bir üye tipini biçimlendirir. Bu partili üye, yığınlara üstten bakan, tek düze düşünen, ve dogmatik kalıplarda sıkışmış sözde "devrimci" tipten tamamen farklıdır.

Partili üye çağdaş bir insandır. Hakları ve çıkarları için uğraşan, ^(kendisi) fikirlere değer veren, çeşitlilik içinde birliği koruyarak mücadele eden bir toplum üyesidir. Bağımsız ve özgür konumunu disiplinli, örgütlü ve sorumlu eylemleriyle bağdaştıran bir formasyona sahiptir.

Partinin her biriminde demokratik iç işleyiş özenle korunmalıdır. Partide çifte standartlar, yeteneklere göre özel statüler olmamalıdır. Böylesi yanlış uygulamalar bürokratik yapıların oluşmasına neden olduğu gibi yeni biçimlenen partililik anlayışına ters düşmektedir.

? Partide her yükselme seçim prensibine, partililerin özgür irade-

sine dayandırılmalıdır. Seçimle süzülerek yükselen partililere eğitim ve ideolojik formasyon kazanma olanakları sağlanmalıdır .

Buraya kadar sözü edilen görüşler, "nasıl bir parti üyesi?" soruna bir önyaklaşımdır. Düşünceme göre , ülkemiz insanında filizlenmekte olan değişimler araştırılarak bu sorunu yeniden somut biçimde ele almak yerinde olacaktır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

Yeni Tol Tan Kuruluna,
Şubat(89) ayı sonunda, yayınlanması dileğiyle,
le, "Yeni olan Nedir Ne Değildir" başlıklı bir yazı
göndermiştim. Tanın, "basılmak üzere gelen yazılarda
savunulan görüşlere "sakıncalı-sakıncasız" olarak yaklaşılmayacağı"na inanarak basılmasını bekledim. 28. Sayıda
da yoktu. "Belki bir aksilik oldu," diyerek yeniden
gönderiyorum.

Yayınlanması dileğimle.. Yoldaşlara Selamlar..

12. 6. 89

Ufuk bün doğdu.
Göteborg / İsveç.

YENİ OLAN NEDİR NE DEĞİLDİR?

Nükleer savaş tehlikesi ve hızla derinleşerek devam eden bilimsel teknik devrimin yarattığı sonuçlar etrafında oluşan bir dizi yeni nesnel olgular, çağımızın komünistlerinin önüne yeniyi her yönüyle irdeleme, ortaya çıkarma ve ona denk düşen ideolojik-teorik-politik-örgütsel-kültürel perspektifleri ortaya koyabilme, "eski"yi (var olanı) geliştirme görevi koydu. Nasılki Marxtan sonra 1900 başlarında emperyalizm, otuzlarda faşizm yeni olgular olarak komünistlerce tartışılmış, analiz edilmiş, toplumsal ilerlemenin talep ettiği uygun perspektifler sunulmaya çalışılmışsa.

Türkiyeli komünistler bir taraftan dünyadaki bu yeniliği araştırıp tartışırken, bir yandan da ülkenin gerçekleri onlardan birçok alanda yenilenme talep etmektedir.

Bu genellemeye şunuda ekleyebiliriz: "Yenilenme"ye girişen dünya ve Türkiye komünist hareketi şu anda gelecek on yıllara damgasını vuracak çizgi ve perspektiflerini oluşturma sürecinde, bu anlamda kritik bir süreçtedir. Bu dönemde yeni üzerine ileri sürülen her değişik düşünce, onun ortaya çıkarılmasında yardımcı olaçak, ancak sonuçta döneme damgasını vuracak ona göre politikalar belirlenip günlük faaliyetlerde uygulanacak bir perspektif belirecektir. Bu bakımdan yeniyi olduğu gibi (bir çok yönünü görememe, yada abartılı görmenin tersine) görmek, büyük önem taşıyor. Bu perspektifler yeniyi tam görememe veya abartılı görmeye dayanırsa açıktır ki komünist harekete ve genelde insanlığa pahalıya mal olabilecektir. Kanımca bu düzeyde yüksek bir sorumluluk gerektiriyor yeniye yaklaşım.

Uzun süreden beri partimiz de "yeni" tartışmasının içinde. Her ne kadar bu tartışmalar parti programı ve kongre belgeleri olarak somut sonuçlara, üretilmeye dönüşmüşselerde, birçok konuda netleşme henüz sağlanamamıştır. Tartışılan her bir konunun netleşmemesi bir yana (ki bu doğal, çünkü tartışma sürüyor) "yeni"nin ne (ya da neler) olup olmadığı konusunda kargaşa ve bulanıklığın egemen olduğu parti yayınları takip edilince görülebiliyor. Gerçekten nedir yeni olan, ne değildir? Ne anlıyorum yeniden?

"Yeni" Konular Ve Bazı Yanlış Eğilimler

A- Dünya genelinde:

Nükleer savaşta dünyanın yok olma tehlikesi ve diğer global sorunlar toplumsal ilerlemenin tüm konularının yeniden irdelemmesini gündeme getiriyor. Tartışmalar ağırlıklı olarak, bu yeni durumun ülkelerdeki sınıf mücadelesine etkileri, sosyalizme geçişin yöntemleri ve bağlaşıklık üzerinde yoğunlaşıyor. Dünya komünist ve işçi partilerinin tartışmalarında şu eğilimler kabaca belirtilebilir: Birincisi; barış sorununu ve

xxxxxxkxxx

tüm global sorunların ancak doğrudan sosyalizm mücadelesi ve bunun başa-
rısıyla çözülebileceğini ağırlıklı olarak savunuyor. Günümüzde barışçıl
geçişin kesinlikle mümkün olmadığını ileri sürerek bağlaşıklık sınıf
uzlaşmacılığı olarak niteleyip reddeden görüşleri savunuyor. İkinci eğilim;
dünyada barışın sağlanması ve korunmasını birincil görev olduğundan yola
çıkarak "sınıf mücadelesi" ve "uzlaşmaz karşıtlık" düşüncelerini bulanık-
landırma, barışı koruma adına mevcut sınıfsal-sosyal statükoyu koruma ve
eğer değişecekse de bunun tek yolunun barışçıl olması gerektiğini ileri
süren eğilim. Üçüncüsü ise ; dünyada barışın sağlanmasını komünistlerin
en önemli görevi olduğunu gören, bu durumun talep ettiği karşıtla işbirliği
yapma, daha geniş kesimlerle bağlaşıklık kurma, savaş ve silahlanma karşıtı
kültür ve ilişkiler sistemi yaratmaya girişme, ülkeler arası sorunların
şiddete başvurmadan çözülmesi için ortam ve perspektifler hazırlama vb.
düşünceler geliştiren; ancak öte yandan barış mücadelesini sınıf mücade-
lesinin karşısına koymadan ülkelerdeki sınıf mücadelesinin kendi yasallık-
larını da gören eğilimdir. Ülkelerdeki toplumsal dönüşümün, sosyalizme ulaş-
ma hedefinin silaha başvurmadan gerçekleşmesi için elinden gelen herşeyin
yapılması gerektiği, ancak tarihin öznesinin sadece kendisi olmadığı, em-
peryalizmin ve tekelci burjuvazinin günümüzde ilerleme güçlerine karşı
sıkça silaha ve zora başvurduğunu gözönüne alarak , meşru zora başvurmaya
hazır olmak ve gerektiğinde kullanmak düşüncesini savunan eğilim.

Venezuela komünist partisinden E. Mujica bu konuda şöyle diyor: "SSCB
barışın korunması, silahsızlanmanın gerçekleştirilmesi için elinden geleni
yapıyor. Öte yandan ben SBKP'nin, dünya barışının korunması ve silahsızlan-
manın gerçekleştirilmesi için Farabundo Marti Ulusal Kurtuluş Cephesi'ne
silahlı savaşıma son vermeyi yada Şilili komünistlere Pinochet rejimiyle
uzlaşmaya gitmeyi önereceğini aklımın ucundan bile geçirmiyorum." (Bu kısa
alıntıdan elbette E. Mujica'nın "Barış SSCB nin işi" dediği çıkartılamaz.)

SBKP'ye bağlı Toplumsal Bilimler Akademisinden S. Semyanov, ödünler ver-
menin zorunlu olduğunu ancak sınırsız olmadığını, nükleer şantaj karşısında
teslimiyete yol açmaması gerektiğine işaret ettikten sonra şöyle diyor:
"Günümüz koşullarında yığınların savaşımını, geniş bağlaşıklar kurulmasının
önemini küçümseyen, politik ödünler vermeye yanaşmayan aşırı solcuların
yaptığı gibi, silahlı zor kullanımı mutlaklaştırılmamalıdır. Bunun diğer
yanında sağcı oportünistlerin yaptığı gibi, işçi sınıfının erki ele almasın-
dan vazgeçmesidir."

Bence yeni olan ve yeniye cevap veren bu son yaklaşımdır.

Dünyadaki yeni durum konusunda şuda denilebilir: Günümüzde "yeni"
olan, "eski"den bağısız ve soyut değildir. Örneğin, genel insanlık çıkarları
için emperyalizmle birlikte iş yapma öncedende olmuştur. (en belirgin

B- Bağlaşıklık Ve İlişkiler

-4-

Barış sorunu, çevre kirliliği, açlık vb. global sorunların yeni boyutları, komünist ve işçi hareketine bu sorunları çözmeye nesnel olarak elverişli bütün güçlerin işbirliğini sağlama görevini de veriyor. Bu görev şimdiye kadar olandan daha geniş çerçeveli ve yenidir. Ayrıca bunu başarmak içinde yeni davranış ve ilişkiler biçimi gerekiyor. Buda "gerçeğin tekeline olmama, üstünlük iddia etmeme ve doğruları destekleme" şeklinde ifade ediliyor. TBKP bunu ülkemizde "Barış ve demokrasi güçlerinin en geniş birliği" ve "Yeni politik kültür" olarak formüle etmiştir. Bu konuda çok önemli mesafelerde katedilmiştir. Pratikte yetersizliklerin olduğu söylenebilir. Bu

Bu konudada bir tehlikeye işaret etmek için İspanya komünist partisi örneğini hatırlatmak istiyorum. İKP'nin uzun Franco diktatörlüğü dönemindeki ağır illegalite koşullarının ardından yeni bir ortama (bu arada legal ortamada) çıktıktan sonraki yaşadığı, (üye sayısında ve oy oranında hızlı bir düşüş, parlamentoda etkisinin azalması, iç çatışmalar ve bölünmeler) dönemi değerlendirirken, o dönemin parti yürütme komitesi ve sekreterlik üyesi Francisco Frutos şöyle yazıyor: "Güçlerin yoğunlaşması biçiminde bir hükümet önerisinde de görüldüğü gibi İKP kendini ılımlı ve kavgacı olmayan bir parti olarak göstermek için çok çaba harcadı. Bu da birçok komünisti ve sola sempati duyan emekçileri tümüyle silahsız bıraktı." İKP örneğindeki nesnel zemin bizde de vardır. "Gerçeğin tekeline olmamakla, esnek davranmakla", "inançsızlık ve ilkesizlik" karıştırılmamalıdır. Bilinirki toplumsal ilerlemede komünistlerin motor güç olmalarının bir nedeni bilime dayanma ve gerçekçi olmaları ise, diğeride sarsılmaz inanç ve azme sahip olmalarıdır. Bu sarsılmaz inanç ve mücadele azmidir ki bir komünisti bütün ağır koşullarda imkansızlıklarda (yada tam tersi avrupa gibi rahat, yürütücü ortamda) ayakta tutar, ona militanca mücadele şevki ve heyecanı verir.

C- Çeşitlilik İçinde Birlik

Bu konudaki yenilik dünya komünist hareketi ve sosyalizmin pratiğinin yeniden irdelenmesi sonucu çıkarılan dersler üzerine ve şimdiki sorunlara cevap verebilme çabasıyla ortaya çıkmıştır.

Dünya komünist hareketinin bölünmüşlüğüne, saflaşmasına ve birbiriyle çatışmasına son vermeyi hedefleyen dünya komünist hareketinin çeşitlilik içindeki birliği, birçok konuda farklı düşünen komünist partilerin işbirliği ve dayanışmalarına, birbirlerinin fikirlerine saygılı içeriyor. SBKP-ÇKP yakınlaşması bunun en somut adımıdır.

Türkiye açısından Marxist ve sol güçlerin çeşitlilik içinde birliği düşüncesi yeni olmamakla birlikte (cephe ve değişik birlikler türünden önermeler öteden beri vardı) bugün bu fikir, eski katı, hoşgörüsüz, kendinden başka doğru tanımama ~~xxxx~~ vb. olumsuzlukları aşmaya çalışarak daha gerçekleşebilir bir eğilime girmiştir.

Parti yaşamı açısından yeni olan ise, parti içi demokrasi ve açıklık politikasıdır. Daha doğrusu bu politika yeni değil "Lenine yeniden dönme" dir. Zira bu anlayış Leninin parti anlayışının temel özelliklerindendir. Parti içinde çeşitli konularda farklı düşüncelerin karar ve politika oluşumuna demokratik katılımını ve açıklığı içerir. Bu konudaki yanlış eğilim (yada savrulma) ise şöyle: Aşırı merkeziyetçiliğe, değişik düşünceye karşı hoşgörüsüzlüğe tepki olarak ilkesizlik ve "sınırsızlık" ilke haline getiriliyor. Partinin olmazsa olmaz ön koşulu olan kollektif eylemci özelliğini yok edebilecek düzeyde çerçevesiz bir çok renkliliğe yöneliniyor. Bu konudaki "notasız müzik yapan caz gurubu" örneği çok ilginç ve öğreticidir. İş, "her parti üyesi nasıl doğru biliyorsa öyle yapmalı" demeye kadar vardırılıyor. Şunun altı çizilmelidir: Bir komünist partisi için parti içi demokrasi ve açıklık ne kadar yaşamsalsa, ideolojik birlik ve eylemde birlik de okadar yaşamsaldır.

D- Sürece Müdahale Edebilen Politika

Partimizin en önemli "yeni" özelliğinden biriside, eski, muhalefet etmekle, propoganda yapmakla sınırlı kalan politikanın (yada politikasızlığın) yerine; genel gidişatı çözümleyerek, sürece müdahale edebilecek -böylelikle de rejimin ve hükümetin ustalıklı yürüttüğü süreci ve kamuoyu gündemini sürekli insiyatifinde tutma olanağını elinden alacak- alternatif üretebilecek politikalar geliştirmesi ve uygulamasıdır. Kutlu-Sargın eylemi (yasallık mücadelesi) ve politik göçmenlerin yurda dönüş girişimleri en somut örneklerdir.

Partimizin henüz yeterince yapamadığı, ama mutlaka başanması gereken bir yenilikte Oya Baydarın Yeni Yol'da üzerinde durduğu "omuzlarımız üzerinde kendi kafamızı taşıma"yı başarabilmek olmalıdır. Ancak bunu başarabilirsek, partimiz hem dünya komünist hareketine kendi özgün katkısını yapabilir, hemde dünya komünist hareketinin Marxizmi-Leninizmi geliştirme çizgisini, kendi bilgi ve deneyim süzgecinden geçirerek sağlıklı bir şekilde özümseyebilecek, kendi ülkemizde yaratıcı ve gerçekçi bir biçimde uygulayabilecek, kendisini sağ ve sol savrulma dalgalarından koruyabilecektir.

Sıralamaya çalıştığım bu "yeni"ler elbetteki bir dizi başka yenileri ortaya çıkaracaktır. Söz konusu olan "komple" bir yeniliktir. Buda bir süreç işidir. Şimdi partimiz bu sürecin en kritik yerindedir. İnsanın evlilik oğayındaki en kritik noktası olan eşini seçme ve karar vermesi gibi partimizde "yeni" konusunda netleşme, yeninin rengine karar verme sürecindedir.

Eş'i doğru seçim aileyi mutlu ve başarılı kılacaktır. Yanlış seçimin ise bedelinin aileye neye mal olacağını zaman gösterecektir.

Ufuk Gündoğdu

22.02.1989

Görebart - İsvetç

KÜRT SORUNU ÜZERİNE TARTIŞMA TOPLANTISI

F.Almanya'da Haziran ayı içinde tüm B.Avrupa örgütlerinin çağrılı olduğu ve Kürt sorunu gündemli bir toplantı yapıldı.Yeni Yol da içinde parti basınında izlediği toplantı,düşük katılma karşın tartışılan konuların boyutları açısından önemliydi. Kürt ulusal sorununa yaklaşım,T.Kürdistanı'nda durum,TBKP'nin Kürt sorununa ilişkin politikası,Kürt örgütleriyle ilişkiler, B.Avrupa'daki Kürt göçmenlerinin durumu,Nevroz kampanyasının değerlendirilmesi konularının tartışıldığı toplantıya katılanlar,Kürt sorununun partiye yeni bir düzeyde maledilmesi,bunun için de yerel örgütlerin inisiyatifli,davranması gerektiği fikrinde birleştiler.

DEMOKRASİ VE İNSAN HAKLARI PLATFORMU:Toplantıya ^{PS kararları yopden} ~~PB üyesi~~ ^{yönetici yopden} Zeki Kılıç bir tartışma platformu sundu.Kürdistan'ın dört parçasında ulusal bir sorun olarak varlığını sürdüren Kürt sorununun, aynı zamanda Ortadoğu'da Filistin sorunundan sonra bölgenin en önemli sorunu olduğunu belirten Kılıç,insan hakları ve barışı ~~de~~ ihgilendiren boyutlarıyla Kürt sorununun Kürtleri de aşarak bölgenin ve dünyanın bir sorununa dönüştüğünü,bu yanıyla dış olgu karakteri de kazandığını vurguladı.

Türkiye Kürdistanı'nın karakteristik özelliklerine değinen ^{yo bag} ~~Kılıç~~,Kürt ulusal varlığının ve haklarının tanınmamasının Kürt sorununu politik bir sorun olarak gündeme getirdiğini,Kürt ulusunun varlığını red ve inkara dayanan egemen güçlerin politikasının 12 Eylül dönemiyle yepyeni mekanizmalarla donatıldığını,12 Eylül kurumlarının T.Kürdistanı'nda kalıcılaştığını,bu durumun eskiden beri varolan şovenizmle örtüşerek iki halkın dostluğunu zedeleyen unsurlar yarattığını belirtti.Yeni geli melerle birlikte,Kürt sorununun demokrasi ve insan hakları konusunun önemli bir gündem maddesini oluşturduğunu,T.Kürdistanı'ndaki gelişmelerle insan hakları hareketinin

daha da yakınlaştığını söyleyen ^{yalbız} Kılıç, ulusal bilinçteki yükselmeye dikkat çekerek tüm bunları partinin politikasında dikkat almanın zorunluluğuna işaret etti.

Kürt hareketleri ile güven ilişkilerini engelleyici geçmişten kalma engeller varsa temizlenmesi gerektiğini de belirten ^{yalbız} Kılıç, "Kilit sorun nedir?" sorusuna yanıt aranması gerektiğine de değinerek şöyle konuştu: "Kilit sorun ulusların kendi kaderlerini özgürce belirlemeleri sorunudur. Hiç bir neden sorunu bu biçimiyle koymayı engellememelidir. Gericiğin bu hakkı olumsuzlamasına karşı, en demokratik hak olarak savunulması gerekir. Bu nedenle propagandamızın temelinde bu hakkın demokratik ve insancıl niteliği yer almalıdır." Kılıç, demokrasi ve insan hakları ile ilgili tüm platformlarda Kürt sorununun gündeme getirilmesi yönünde bir Politik Büro kararı olduğunu da söyledi ve bunu yaşama geçirmek için parti örgütlerini göreve çağırdı.

GEÇMİŞ MİRAS VE ÇAĞDAS DÜNYA: Komünistlerin Kürt ulusal sorunundaki geçmiş hataları toplantının dikkat merkezindeydi. Kürt ulusal sorunundaki politikaların kapsamlı bir özeleştirisi gerektiğine değinen bu görüşteki konuşmacılar, bunun hem Kürt ulusal hareketiyle ilişkilerde yeni bir güven ortamı yaratmanın hem de parti içinde Kürt sorununa ilişkin duyarsız ortamın değiştirilmesi için önkoşul olduğunu belirttiler. Bir konuşmacı, Kürt ulusal sorunuyla ilgili hataların partideki bugünkü durumun kaynağını oluşturduğunu, partide kimi zaman milliyetçi eğilimlere raslandığını söyledi. Söz konusu hatalar, Kürt ulusal hareketinin tarihsel mücadelesine komünistlerin bakış açısı ve bu alandaki politikalarla ilgiliydi. Nitekim, konuşmacılar bu görüşlerini tarihte boşluklar olduğu, geçmişten bir miras alınmadığı değerlendirmeleriyle ifade ettiler.

Komünistlerin, 70 başlarından beri ulusal soruna yaklaşımlarının ilkesel değil, programatik konularda enternasyonalist konular

lardan hareket biçiminde olduğunu, pratikte ise T. Kürdistanı'ndaki parti örgütlerinin önemli çabalarıyla yeni bir durum yaratıldığını belirten bir yoldaş, geçmişle ilgili olarak ne tutarlılıktan ne de duyarsızlıktan bahsedilemeyeceğini belirterek, geçmişteki hataların kaynağı ve ulusal soruna günümüz dünyasında yeni tarzda yaklaşım üzerine bütünsel bir ^{bakış} ~~yaklaşım~~ getirdi: "Komünistlerin Kürt ulusal sorunundaki hatalarını temelinde dogmatizm yatıyor. Bu dogmatizm hem sınıfsal konumlarda hem de ulusal sorunda hatalara neden oldu. Bunun temelinde de de Stalinci yaklaşım var. Günümüzde ise Kürt sorunu çağdaş dünyanın bir sorunu olarak ele alınmalı, yeni tarz bir yaklaşım getirilmelidir. Hiç bir sorun dünkü gibi ele alınamayacağı gibi Kürt ulusal sorunu da 60 yıl önceki gibi ele alınamaz. ^{örneğin,} İlhak mı sömürge mi tartışmasının önemi kalmamıştır. Tarihsel gerçeklik bellidir ve şimdi Kürtlerin kaderiyle ilgili yapılacaklar önemlidir. Kendi kaderini tayin hakkı evrensel ilkedir ~~ve~~ ve soruna bölgede barış ve evrensel insan hakları açısından bakmak önem taşıyor. Böylesi bir hareketin dünyada ve Türkiye'de tabanı geniştir ve biz bu yaklaşımlarımızla dogmatik konumlarımızı terkedebiliriz.

Ulusal soruna yeni tarzda yaklaşım gerektiğini savunan konumacılar, gelişmiş kapitalist ülkelerde sorunun çözümü ile ilgili çarpıcı örneklerle ve Stalinci yaklaşımlarla çözülen ulusal sorunların sosyalist ülkelerdeki yeni problemlerine de yer verdiler.

DEMOKRATİKLEŞMENİN SORUNU: Toplantıya katılanlar, politik gelişmeler ve TBKP'nin Kürt sorununa ilişkin politikası üzerinde de durdular. Kürt sorunu çözülmeden Türkiye, Ortadoğu ve dünyada barış ve istikrarı sağlamanın zorluğuna işaret edilen bu bölümde, Kürt sorununa çeşitli kesimlerin farklı yaklaşımları olduğuna

değınilerek,sorunun askeri çözümüne karşı çıkanlardan Kürt halkının kendı geleceğini özgürce belirlemesini savunan güçle re kadar,sorunun çözümünün yolunu açmak için somut taleplerde bir araya gelinebileceğine ve bu sorunların geniş çevrelerle tartışılması gerektiğine iaret edildi.Sorun Kürt halkının mü cadelesine sloganlar uydurmak değil,onun mücadelesinin önünde ki engelleri temizlemek olarak görülmeliydi.

Tartışılarda,evrensel bir sorun olarak dünyanın da günde mine giren Kürt sorununun,Türkiye'de demokrasi ve insan hakla rı sorunu olarak demokratikleşmenin temel konularından olduğu na değinildi ve Kürt halkının varlığının kabulü için artan mutabakat olanaklarına dikkat çekildi.Komünistlerin bu amaçla bağılı çabaları Türk aydınlarının Kürt halkına vereceğı deste ği de etkileyecekti.

Bu arada,Kürt ulusal hareketinin yasal platformlara sahip olmasının öneminin yanında,komünist hareketin yasallığı soru nu ile Kürt sorunu konusundaki mücadelenin karşı karşıya ko konulamayacağı,böylesi bir ikilemin yanlışlığı üzerinde de duruldu.Ancak,yasallaşma mücadelesi Kürt sorunuyla ilgili po- litikaların zayıflamasını getirmemeli ve yasal parti ve prog ram tartışmalarında Kürt sorunu da tartışma gündeminde olmalıy dı.

PARTİ FAALİYETİNDEKİ YERİ:Kürt ulusal sorununun partinin bü- tünsel faaliyetindeki yeri nedir?Toplantıda en çok bu konu üzerine tartışıldı.

"Ulusal sorunla ilgili politikamız nedeniyle Türk partisi olarak tanınıyoruz","politikamızda demokrasi ve insan hakları var ama Kürt sorunu yok",3partide ulusal soruna Doğu sorunu di yenler var" gibi çarpıcı örneklerle dile getirilen sorun,Kürt sorununun partinin bütününe malolmadığı ve politik faaliyetin

bütünsel bir parçası olarak hakettiği yer^e sahip olmadığıydı. Bu durum, B. Avrupa'daki muazzam potansiyel düşünül^{de}dü günde sözkonusu zaaf daha da önem kazanıyordu. Bu nedenle, F. Almanya Tez Komisyonu'nun hazırladığı metinde Kürt göçmenlerin taleplerinden söz edilmemesi ve Kürt sorununa yer verilmeyişi de, "B. Avrupa'da Kürt halkının varlığını reddetme" olarak değerlendirilip eleştiriliyordu.

Oysaki, Kürtlerin ulus olarak tanınması için B. Avrupa'da sürdürülecek faaliyet stratejik önemdeydi ve Kürtlerin varlığının tanınması sürecine önemli bir katkı noktasıydı. Bu yüzden, B. Avrupa'da politik faaliyet ile ilgili tartışmalarda bir taraf olarak yer alınmalıydı.

Parti yönetimini ve parti basınına Kürt sorununa gereken önemi vermediği için eleştiren tartışmacılar, Kürt sorunuyla ilgilenmenin büro ya da uzmanlık işi olmadığını, her konudaki politikaların odak noktası olarak parti politikasında sistemli olarak işlenmesi gerektiğini belirttiler. Toplantıya katılanlar, partideki Kürt sorunu ile ilgili duyarsızlığı aşmak için sorunun politikada yeni bir düzeye çıkarılması, barış ve demokrasi mücadelesinin temel konuları olarak yer alması, bütünsel parti faaliyetinin parçası olarak değerlendirilmesi gerektiğini ^{ifade ettiler.} ~~ileri sürdüler.~~

Bir Kürt yoldaş da, TBKP içindeki Kürtlerin komünist partisindeki varlık nedenlerini sorgulamaları gerektiğini savundu ve TBKP'de Kürt ulusal sorunu ile ilgili yapılanların kendisini tatmin etmediğini belirterek, "Kürtler partide niçin varlar, düşünmeliler ve en başta da Kürt sorunuyla ilgilenmeliler" dedi.

Öte yandan, komünist partisinin ulusal sorunla ilgili politikası ile konuyla ilgili kaynak çalışmaları ve hazırlığı arasındaki fark da önemliydi. Türkiye Kürdistanı'nın sosyo ekonomik yapısına ilişkin araştırma ve incelemeler gerekli

di.Ulusal tarihçe ortaya konmalı,Kürt halkının mücadele tarihi değerlendirilmeliydi.Kürt dili ve kültürünün geliştirilip yaygınlaştırılması için komünistlerin katkısı gerekli idi.Bunlar ve benzeri çalışmalar için bir büro kurulmalıydı.

Bu konuyla ilgili konuşmalar sırasında şu öneriler de yapıldı:Kürt sorununun uluslararası platformlara taşınması için aktif çaba gösterilmesi,uluslararası bir konferans düzenlenmesi,T.Kürdistanı'ndaki uygulamalarla ilgili olarak B.Avrupa kamuoyunun düzenli bilgilendirilmesi,B.Avrupa için Kürt halkının varlığını tanıttayıcı argümanlar ve çalışmalar hazırlanması,parti basınında Kürt sorununun tartışılması,Kürtçe yayın ve bülten çıkarılması,konuyla ilgili kütüphaneye oluşturulması,Kürt aydınlarıyla diyalogun geliştirilmesi vb.

DIYALOG VE İŞBİRLİĞİ:Toplantıda Kürt solu da içinde Kürt ulusal hareketinin politik güç ve çevreleriyle ilişkiler de tartışıldı.Tartışmacılara göre,işbirliği ve diyalog süreci daha çok günlük faaliyetin konusuydu ve güven ancak bu ilişkilerde gelişecekti.

Yoldaşların,işbirliği konusuna ilişkilerde yeni bir kültürü hep birlikte yaratmanın zorunluluğuyla yaklaştıkları tartışmalarda,Kürt solunun işbirliği süreçlerine yeni bir kültürle yaklaşamamaları eksiğinin yanısıra ve daha çok TBKP'nin ilişkilerde yaratması gereken güven ortamına işaret ettiler,ortak iş yapma gereksiniminin Kürt soluyla kardeşçe ve dostça ilişkiler kurmayı acil görev kıldığını vurguladılar.Bu görev Kürt ulusal güçlerinin kendi aralarındaki birlik eğilimlerini desteklemeyi de içermeliydi.

Nevroz kampanyasının Kürt soluyla ilişkilerin gelişmesine katkısını dile getiren bir bölüm konuşmacılar,açık ve

içtenlikli davranıldığında ilişkilerin güçlendiğini gözle diklerini söylediler ve ilişkileri geliştirmek için bu örgütlerle fikir alışverişinde bulunulmasını, daha iyi tanımak için yayınlarının ve faaliyetlerinin izlenmesini, toplantılarının desteklenmesini, onların yayınlarına yazılmasını, bu örgütleri zayıflatıcı girişimlerden kaçınılmasını istediler

Nevroz kutlamaları üzerine de konuşan yoldaşlar şu genel yaklaşımda birleştiler: Nevroz kutlamalarında TBKP'nin de yeri ve desteği olmalıdır ama rekabet değil yığinsallık amaçlanmalıdır.

Toplantıya katılanlar toplantının gecikmiş, tartışmaların ise yararlı olduğunu belirttiler ve böylesi toplantıların daha sık ve daha hazırlıklı örgütlenmesini istediler.

Toplantı sonunda yaptığı değerlendirmede her kademedede daha çok tartışma gereğine işaret eden ^{vanlıca yoldaş} Zeki Kılıç, artık inisiyatifin yerel örgütlerde olduğu belirtti ve onları demokrasi ve insan hakları mücadelesinin odağında yer alan Kürt halkının mücadelesine destek olmaya çağırdı.

HALDUN GENÇ

Birlik mi? Yasallık mı? Yenilenme mi?

AHMET KARDAM

"Birlik, yasallık ve yenilenme" hedeflerimizi birbirinin karşısına koyan bu başlığın parti kamuoyu ve Yeni Yol okurları için yadırgatıcı olacağını biliyorum. Ama, parti içinde tartışıldığı halde basınıma açıkça pek az yansıyan asıl sorun budur; yani "birlik, yasallık ve yenilenme" hedeflerimizin birbirleriyle ilişkisi ve hangisinin öncelik ya da başlık taşıdığı ya da taşınması gerektiği sorunudur. Yeni Yol sayfalarında, 21. sayısından bu yana, "Nasıl bir parti?" tartışması yürüyor. Fakat tartıştığımız parti hangi partidir? Bu, çoğu kez anlaşılmıyor. Tartıştığımız parti, programı ve tüzüğü 1. Kongre'de onaylanmış, organları seçilmiş ve yasal çalışma olanağını henüz elde edememiş olan bugünkü TBKP midir? Yoksa, bizim de, hiçbir ayrıcalık talep etmeksizin eşit haklı bir "tuğlası" olmayı hedeflediğimiz, en geniş Marksist parti, grup, çevre ve

kişileri birleştirecek olan yarının yasal, yığinsel, komünist partisi mi? İşin bu yönü belirsizleşince, tartışma da ister istemez soyutlaşıyor. Biz parti yöneticilerinin de bugüne kadar yürüyen bu tartışmaya pek katılmayıp, tartışmaların veriminin artmasına yardımcı olmamış,

Yeni Yol'da çıkan iki yazı bu söylediklerimin dışındadır. Doğan Dinç'in 26. sayıdaki "Demokratik bir parti oluyor muyuz?" ve Resat Doğan'ın 29. sayıdaki "Çağdaş komünist partisine nasıl hazırlanabiliriz?" başlıklı yazıları, tartışmanın bu soyutluktan kurtulmasına yardımcı oldukları ve biz parti yöneticilerini parti basınında tartışmaya teşvik ettikleri için -hiç değilse bu açıdan- bir ölçüde olumlu bir rol oynadılar.

"Bir ölçüde" diyorum ve için böyle dediğimi açıklamak istiyorum. Önce D. Dinç'in, ardından da özellikle R. Doğan yoldaşın yazılarını okuduktan sonra, bu yazılarda savunulan ve benim katılmadığım, yanlış bulduğum düşünceleri yanıtlamak gerektiğini düşündüm... Düşündüğüm gibi de yaptım, yazmaya başladım... İki kere denedim, başaramadım. Okuduğunuz bu yazı, üçüncü denememdir. Kalemle almakta bu ölçüde zorlandığım bir başka yazı hatırlamıyorum. İkinci girişimimden de beni tatmin eden bir sonuç alamayınca, bu iki yoldaşın düşüncelerini tartışmakta niye bu kadar zorlandığımı düşünmeye başladım.

Bunun, benim yazı yazma yeteneğimin sınırları dışında, iki nedeni vardı. Birincisi, her iki yoldaşın da yazılarında, ama özellikle R. Doğan'ın, bir dizi eleştiri yapıyordu, ama bu eleştirilerin kime yöneldiği anlaşılmıyordu; yani eleştirilerin adresi yoktu; o nedenle de bu eleştirilerin haklılıklarını tartışmak isteyen kişi bu konuda tahmin yürütmek zorundaydı. İkincisi, ortaya stüdyo düşünceleri ve önerileri kendi içlerinde tartışmak mümkün olmayıyordu, çünkü bu görüşler ve öneriler, çok daha köklü bir dizi sorunun tartışılmış ve savunulan pozisyonların netleşmiş olmasını gerektiriyordu; oysa her iki yoldaş da, bu daha köklü sorulara eğilmek bir yana, uçundan olsun değinmiyorlardı bile. Böylece, insan bu noktada da, iki yoldaşın görüşleri konusunda tahmin yürütmek zorunda kalıyordu.

İşte yazılara ortak ve egemen olan bu iki temel belirsizlik yüzünden, bunlardaki düşünceleri kendi içlerinde tartışmaya çalışmak, insanı iki açmazdan birini seçmekle karşı karşıya bırakıyordu: Ya D. Dinç ve R. Doğan yoldaşları hak etmedikleri bir biçimde eleştiriyor durumuna düşme; ya da öne sürdükleri düşüncelerini ve önerilerini, "Evet, bunlar üzerinde de düşünmeliyiz" gibi bir sonuçla, aslında hiç de paylaşılmayan düşünceleri paylaşıyormuş durumunda kalmak... Aşağıda, tartışmacıyı açmaza sokan bu iki belirsizliğe örnekler vermeye ve, bu örneklerin söylediği olanaklar

belirtmeye çalışacağım.

D. Dinç ve R. Doğan yoldaşlar, benzer "durum septamaları" yaptıktan sonra aynı sonuca varıyorlar. Bu septama ve sonuç

5) Böyle:

- TBKP'de "parti içi demokrasiyi genişletmenin" sınırına varılmıştır. "Birlik, yenilenme ve yasallık" sloganımızdaki ilk iki hedef, yani "komünist hareketin birliği" hedefi ile "yenilenme" hedefi fiilen gündemden düşürülmüştür. Geriye bir tek "yasallaşma" hedefi kalmıştır.

- Bu durumdan kurtulmak için yapılması gereken, TBKP'nin misyonunu (temel görevini) değiştirmek; bu misyonu, yasal, yığinsal, demokratik bir komünist partisinin "laboratuvarı olmak", ya da böyle bir partiye "geçiş köprüsü" olmak biçiminde tanımlamaktır.

R. Doğan yoldaş, yaptığı septamayı ve vardığı sonucu şöyle gerekçelendiriyor:

"Herhalde yasallığın ancak kendini yenileme niteliğini kanıtlamış birleşik solun gücüyle kazanılacağı görüşünde birleşiyoruz."

Birleşiyor muyuz, yoksa ayrılıyor muyuz?

İlk belirsizlik bu noktada başlıyor. Eğer bu cümleyle, yasallaşma hedefine, komünist hareketin birliği yolunda adım atılmadan varabilmenin çok güç olacağı söylenmek isteniyorsa, birleşiyoruz. Ama eğer bu cümle, yasallaşmanın ancak ve ancak "birlik ve yenilenme"nin ürünü olabileceği, "yasallaşma" hedefine bunun dışında varabilmenin olanaksız olduğu anlamına geliyorsa, birleşmiyoruz.

R. Doğan yoldaş, bu cümledeki ana fikrin hangisi olduğunu anlamamız için doğrusu pek yardımcı olmuyor. D. Dinç ise, "birlik ve yenilenme" hedefleriyle "yasallaşma" hedefi arasındaki bağa, sanki böyle bir bağ yokmuşçasına, hiç değinmiyor.

Ama bu noktadaki belirsizliği aşmak pek zor görünmüyor. Her iki yoldaşın da, vurgunun "birlik ve yenilenme" üzerinde yapılması gerektiği üzerinde bu kadar ısrarla durmalarına, "birliklerini" böyle yapmayı "birlik ve yenilenme" hedeflerini gündemden düşürmekle eleştirdiklerine bakılacak olursa, savundukları görüşün, "yasallaşma ancak birlik ve yenilenmenin ürünü olabilir" düşüncesi olduğu sonucuna varılabilir. Bu sonuca varınca da, tartışılan sorun, ister istemez, "Birlik mi? Yasallık mı? Yenilenme mi?" sorunu haline geliyor. Ama ne D. Dinç ne de R. Doğan, sorunu yazılarının hiçbir yerinde böyle formüle etmiyorlar. Bu sorunu tartışıyorlar, ama adını koymuyorlar. Onların görüşlerini eleştirmek isteyen kişiyi varsayımlar yapmak durumunda bırakan belirsizlikler dizi buradan başlıyor. Üzümlüze koyduğumuz üç hedeften herhangi birine ne ölçüde öncelik ya da ağırlık verilmelidir? Yoksa böyle bir öncelik ya da ağırlık verme gibi bir sorunla hiç mi karşı karşıya değiliz? Açıklığa kavuşması gereken birinci sorunun bu olduğunu düşünüyorum, çünkü ister TBKP'ye ilişkin olsun, ister yarının yasal komünist partisine, "Nasıl bir parti?" tartışmasının gerçekten yapıcı ve ilerletici olabilmesinin, sorunun bu somutlukta tartışılmasına bağlı olduğuna inanıyorum. Kaldı ki, Merkez Komitesi'nin ve özellikle de Türkiye'deki parti örgütlerimizin, TBKP programının yasal olarak başılması ardından, hem yasallaşma hem de komünist hareketin birliğini sağlama doğrultusunda yeni adımların eşiğinde bulundukları şu sıra, sorunun bu üç temel hedefimizle bağı içinde tartışılması, atılacak bu yeni adımların başarısı açısından da önem taşıyor.

"Birlik ve yenilenme hedefleri fiilen gündemden düşmüştür." Ortada böyle ciddi bir eleştiri var. Peki, bu iki önemli hedefi gündemden fiilen düşüren kimdir, hangi organdır? İkinci belirsizlik buradan boy gösteriyor; eleştirinin adresi yok. Oysa, gerçekten eleştiriyorsak ve bu eleştirimizi gerçekten bir sonuç almak için yapıyorsak, o zaman eleştirilenin kim ya da hangi organ olduğu da tahminlerin ve varsayımların isabet derecesine

Bu eleştirinin gerçek adresi konusunda iki varsayım da bulunulabilir: 1) Merkez Komitesi ve Politik Büro; 2) TBKP 1. Kongre'si.

Eğer eleştiri konusu, "birlik ve yenilenme" hedeflerine doğru bugüne kadar atılmış olmamız gereken adımları atmadığımız ise, bu eleştirinin adresinin Merkez Komitesi ve Politik Büro olması gerekiyor. Ama o zaman bu eleştiriye, "yasallaşma" hedefi doğrultusunda atılmış adımlardaki yetersizlikleri ve gecikmeleri de eklemek gerekir. Eğer eleştiri ve eleştirinin adresi buyssa, sanırım bütün Merkez Komitesi üyeleri de buna katılacaklar ve tartışma, bu eksikliğin nedenleri üzerinde tartışmamız da gerektirecektir.

Ama- eğer yanılıyorsam iki yoldaşımız da beni başışlasınlar-, ben eleştirinin de, adresinin de bu olmadığı sonucunu çıkartıyorum. D. Dinç ve R. Doğan yoldaşlarımız, 1. Kongre'nin önümüze koyduğu üç hedef doğrultusundaki eksikliklerden çok, bu üç hedef arasındaki ilişkiyi ele alış tarzını ve vurgunun hangi hedef üzerinde yapılması gerektiği noktasını tartışıyorlar ve hedefler arasındaki ilişkinin yanlış kurulduğunu, vurgunun "yasallaşma" üzerine yapıldığını, "birlik ve yenilenme" hedeflerinin terkedildiğini söylüyorlar. O zaman da, bu eleştirinin adresi Merkez Komitesi ve Politik Büro değil, TBKP 1. Kongresi'nin oybirliği ile aldığı kararlar oluyor. Çünkü, "bu dönemde bütün çabalarımızı komünist partinin özgürlüğünün kazanılması hedefiyle bağlanması" gerektiği kararını veren; "komünist hareket önündeki yasağın kaldırılmasını ve TBKP'nin ülkede yasal olarak kurulmasını partimizin önündeki en temel politik görev olarak" tanımlayan TBKP 1. Kongresi'dir. Aynı şekilde, "komünist hareketin birliği" hedefini ise "başlıca politik görevlerden biri" olarak belirleyen de 1. Kongre'dir. (Bkz. TBKP 1. Kongre Belgeleri, Karar no.: 2 ve 3, s. 100-01, 105-06, 109-10.) Kısacası, üç hedefimiz arasındaki ilişkinin nasıl olacağını, önceliğin ve vurgunun "yasallaşma"da olacağını, "birlik ve yenilenme" hedeflerinin "yasallaşma" hedefiyle birlikte, -ama içinden geçmekte olduğumuz şu evrenin gerekleri nedeniyle- ona başımlı bir biçimde ele alınacağını belirleyen 1. Kongre'dir. Ne Politik Büro'nun, ne de Merkez Komitesi'nin Kongre'nin saptadığı bu politikayı -istese bile- değiştirme ve vurgunun "yasallaşma"ya değil de "birlik ve yenilenme"ye yapılacağına karar vermeye yetkisi yoktur. Olsa olsa, bu politikanın temellerine dokunmadan, gelişmeleri dikkate alarak, saptanan politikanın yaşamla bağını muhafaza edici ek politikalar geliştirir, bu da onun görevidir.

Nitekim, Merkez Komitesi, bütün parti örgütlerine de duyurulduğu gibi, yaptığı son toplantısında, -biraz da gecikmiş olarak- "birlik" hedefiyle "yasallaşma" hedefi arasındaki ilişkiyi, her iki hedefe de zarar vermeyecek, birbirlerini destekleyecek bir biçimde yeniden formüle etti.

D. Dinç ve R. Doğan yoldaşlarımızın Kongre kararlarını mı, yoksa Merkez Komitesi'nin bu son toplantısında alınan kararları mı eleştirdiklerini anlayamadığım için, burada bu kararların ayrıntıları üzerinde durmayı gereksiz buluyorum. Biraz tatsız bir profil çizmeyi de göze alarak Kongre kararlarını hatırlatmamın nedeni, bu kararları "tartışılmaz tabular" olarak görmem, ya da eleştirileri Kongre kararlarının arkasına gizlenerek savuşturmak istemem değildir. Hem Kongre, hem de Merkez Komitesi kararlarına atıfta bulunmamın iki nedeni var:

Birincisi, eleştiri hem içerik hem de biçim olarak bulanıklaşınca, tartışmanın ne kadar zorlaştığını ve sonuç hizmet etmekten ne kadar uzaklaştığını gösterebilmek. İkincisi, D. Dinç ve R. Doğan yoldaşlar eğer soruyu "Birlik mi? Yasallaşma mı? Yenilenme mi?" biçiminde, bu üç hedefi birbirinden kopartarak soruyorlarsa ve önceliğin ve vurgunun "birlik ve yenilenme" üzerine yapılmasını savunuyorlarsa, o zaman bu düşüncelerinde kendileriyle

Komitesi'nin ve TBKP 1. Kongresi'nin de onlarla "birleşmediğini", farklı düşündüğünü göstermek.

Her iki yoldaşımız da yazılarını "birlik" sorunu üzerine oturtmuşlar. Besbelli ki, bu konuda izlenen politikanın yanlış olduğunu, değiştirilmesi gerektiğini savunuyorlar ve "yasallaşmaya" ağırlık veren bir politika izleyen "birilerini" eleştiriyorlar.

Bu iki hedef arasında doğru ilişkinin ne biçimde kurulması gerektiği tartışmasına şimdilik girmiyorum. Ama eğer söz konusu olan, yalnızca TBKP, TSİP, vb. gibi şu anda yasal çalışma olanağı bulunmayan partilerin "birleşmesinden" ibaret bir sorun değil de, gerçekten en geniş Marksist güçlerin, kamuoyu önündeki ve denetimindeki açık ve özgür tartışmalarına dayalı, solun kendisini "yenileme" hedefini de içeren yasal ve yığınsal bir komünist parti içinde birleşmesiye, o zaman böyle bir birleşmenin yasal çalışma hakkı kazanılmadan gerçekleştirilebileceğini düşünebilir miyiz? "Birlik" hedefi, kuşkusuz, heyecan verici yüce bir hedef. Ama ne kadar yüce ve coşku verici olursa olsun, her hedef gibi bu hedef de, gerçeklerden, somut durumlardan ve "yasallaşma" hedefimizle olan bağından koparılsa, üzerinde yalnızca bolca konuştuğumuz boş bir hayal haline geliverir.

D. Dinç ve R. Doğan yoldaşların, TBKP'nin misyonunu (temel görevini) "laboratuvar olmak" ya da "geçiş köprüsü" olmak biçiminde değiştirme önerilerine biraz yakından bakınca, bu iki yoldaşın "birlik" hedefini gerçeklerden kopardıkları biçimindeki tahminim bütünü pekişiyor.

"Tahminim" diyorum, çünkü bu konuda da kesin konuşmak biraz zor oluyor. "Miyon değişikliği" önerisinde birleşen iki yoldaş, "yeni misyon"un ne olması gerektiğini söylüyorlar ama, değişmesini istedikleri "eski misyon"un ne olduğuna hiç değinmiyorlar. O nedenle de insanı gene tahmin ve varsayımlar yapmak zorunda bırakıyorlar.

Eğer bu misyonu herkes kendine göre tarif etmeyecekse, o zaman başvuru kaynağımız hepimizi birleştiren TBKP Programı ve Tüzük'ü olmak zorunda.

Programımız TBKP'nin misyonunu, işçi sınıfının tarihsel misyonuna bağlı olarak tanımlıyor ve bu misyonu, "işçi sınıfının toplumsal rolünü sürekli artırmak" biçiminde belirliyor. (Bkz.: TBKP Programı, s. 6 ve 52.) Tüzük ise, "Parti, işçi sınıfının tarihsel görevini yerine getirebilmek için vardır, bunun için mücadele eder" diyor ("Giriş", s. 3). "Yasallaşma, birlik, yenilenme" hedeflerimiz ve bu hedeflere varmak için aldığımız kararlar, olsa olsa bu misyonumuzu yerine getirebilmek amacıyla alınıyor olabilir.

Şimdi, program ve tüzüğün tanımladığı ve bizi birleştiren bu misyonu, olağanüstü Kongre toplayarak değiştirdiğimizi ve eskisinin yerine, "TBKP komünist hareketin birliğini sağlamak için vardır" diye yazdığımızı varsayalım. Geriye TBKP diye bir parti kalır mı? "Birlik" sağlamak için "ayrı" parti kurulur mu? Eğer kurulduysa bile, böyle bir partiyi - "birlik" gibi yüce bir hedef için bile olsa- muhafaza etmek, aslında komünist hareketi bir kez daha parçalamak demek olmaz mı?

D. Dinç ve R. Doğan yoldaşların yazılarından, TBKP'nin dağıtılması gerektiği biçiminde -kaldı ki, bu da tartışılabilir- bir düşünceye ve öneriye sahip olmadıkları sonucunu çıkartıyorum, çünkü böyle bir düşünceleri olsaydı, TBKP üzerinde bu kadar durmaya gerek duymaksızın ve bu kadar dolaylı bir anlatıma başvurmaksızın bu düşüncelerini doğrudan savunurlardı, diye düşünüyorum. Böyle düşündüğüm için de, "birlik" hedefine yönelik önerilerinin bir çoğunu, ama özellikle de bu "misyon değişikliği" önerisine bir anlam vermekte gerçekten zorlanıyorum.

Özellikle D. Dinç yoldaşın yazısında, "TBKP'nin geçiciliği"ne yaptığı vurgu parti üyelerinin bir çoğunun tepkisini çekti. Kutlu yoldaş mahkemede, Karacaoğlan yoldaş da FAC bölge örgütünün konferansında, yasal olarak kurulacak

etmeyen eşit haklı bir parçası olmaya, onun içinde erimeye hazır olduğumuzu açıkça ilan etmiş olmalarına rağmen, sanki bu sözler hiç söylenmemiş gibi, ayrıca ne demek istendiği de yeterince açıklanmadan "TBKP'nin geçiciliği"ne bu denli vurgu yapılması, ister istemez sorulara yol açıyor. İçeriği ve adresi belirsiz eleştirilerin, hatta eleştiri olup olmadığı bile belli olmayan sözlerin bir takım tepkilere yol açmasına herhalde şaşmamak gerek.

Ama ben gene de, bu iki yoldaşın yazılarındaki en önemli belirsizliğin, "birlik, yasallık ve yenilenme" hedeflerimiz arasındaki ilişki ve öncelik konusundaki düşüncelerinde olduğunu düşünüyorum.

"Birlik" hedefine doğru ilerleyişte bizden kaynaklanan eksiklikleri eleştirmek ve çıkış yollarını araştırmak birşeydir; yasallaşma hedefine, ancak komünist hareketin birliği doğrultusunda adımlar atarak ulaşılabileceğini söylemek ise bir başka şey...

Eğer D. Dinç ve R. Doğan yoldaşların savundukları görüş bu ikincisiyse ve üstelik bu tezleri doğruysa, o zaman tartışmamız gereken sorunun boyutları gerçekten bambaşka oluyor. Çünkü o zaman sorun, Merkez Komitesi'ne ya da Kongre kararlarına yönelik herhangi bir eleştiri ve herhangi bir "politika düzeltmesi" olmaktan çıkıyor. O zaman sorun, partimizin bütün varlığını ortaya koyarak Kutlu ve Sargın yoldaşların dönüşleriyle attığı ve bizi bugüne kadar getiren tarihsel adımın doğru olup olmadığını gözden geçirme sorunu oluyor. Merkez Komitesi kararları, Kongre kararları, vb. böyle bir sorun yanında gerçekten önemsiz kalırlar.

Eğer sorun gerçekten buyusa, bunu tartışmanın bizim için çok zor olacağını kabul ediyorum. Soğukkanlı bir tartışma yürütebilmenin herşeyden önce imkansız olduğunu görebiliyorum.

Ama, "dönüş" kararı sırasında TKP Merkez Komitesi üyesi olarak bu karara oy vermiş olmama ve doğru bir karar verdiğimizde bugün de hem aklımla hem yüreğimle inanmama ve böyle bir karara katılabilmemiş olmaktan büyük bir onur duymama rağmen, eğer bu kararın doğruluğundan kuşku duyan, ya da en azından tartışılmasına ihtiyaç duyan parti üyeleri ve örgütlerimiz varsa, bunu tartışabilmeliyiz. Böyle bir tartışmanın, karara bizzat katılan o günün yöneticileri de içinde, kimse için herhangi bir ahlaki yönü olduğunu sanmıyorum. Attığımız bu adım da dahil, içinden geçmekte olduğumuz süreçleri, Kutlu yoldaşın deyimiyle, "kuşkusuz sıcağı bir yürekle, ama çelik gibi serin bir beyinle ve temiz ellerle" sürekli eleştiri süzgecinden geçiremeyecek olursak, attığımız bu adım da içinde, hiçbir girişimimizi başarıya ulaştırma şansımız olamaz.

Tartışamayacağımız hiçbir sorunun ve eleştirilemeyecek hiçbir kararın olmadığını düşünüyorum. Ama yeter ki, sorunların adını net koyalım; eleştirilerin adreslerini okunaklı yazalım.

D. Dinç ve R. Doğan yoldaşların öne sürdükleri düşüncelerin ve yaptıkları önerilerin hiçbirinin içeriğini tartışmadım. Bu yazı daha çok, bir "sorgulama" halini aldı. Bundan ötürü sıkılıyorum, çünkü bu tür yazıları yazmak bir yana, okumaktan bile hoşlanmıyorum.

Ama her iki yoldaşım da, öne sürdükleri düşüncelerle ve yaptıkları önerilerle, daha önce tartışmamızı gerektiren bir dizi soruyu davet ettikleri konusunda herhalde bana hak vereceklerdir. Yazdıkları yazıları okuduktan sonra, benzeri sorulara takılan tek parti üyesi de herhalde ben

değilimdir. Bunlar "hak edilmemiş sorular" da olabilirler. Ama eğer böyle bir "haksızlık" varsa, bunun suçunu soruyu "sorduktan" da "soran"la birlikte paylaşmak durumunda. İşte bu düşüncelerle ve eğer "hak edilmemiş sorularla" karşı karşıya kaldılarsa bunu en azından gene Yeni Yol'un sayfalarında düzeltme olanağına sahip oldukları güvencesiyle, vidadımı rahatlatıyorum.

Sorunlarımızı, etraflarında dolayıp durmadan, karanlık odada kara kedi peşinde koşmak ve bu arada birbirimize çarpmak zorunda kalmadan, açıkça, adlarını koyarak tartışabilmeliyiz. Böyle bir tartışma kültürüne sahip olduğumuza inanıyorum. Sorularımı böyle açıkça sorabilme cesaretini de bu inançtan alıyorum. n

Yeni Yol - Tahsin'e / 7 Sayfa

PARTİDE BELİRLEYİCİ OLAN DEMOKRASİDİR.

M.TAŞ

I) DEMOKRASİ VE MERKEZ

Demokratik merkeziyetçilik özünde demokrasi ve merkez gibi iki karşıtın diyalektik etkileşiminden oluşmaktadır. Demok-rasisiz merkeziyetçilik bürokratizmi ve durgunluğu getirirken, merkezi olmayan demokrasi anarşiye, dağınıklığa ve güçten düşmeye yol açar.

Örgüt ile üye, yönetim ile temel örgütler arası ilişkilerde merkez birinci tarafı, demokrasi ise ikinci tarafı ifade ederle-ler. Bundan dolayı parti yaşamında merkez ile demokrasi arasın-da belirli oranlar ola gelmiştir ve bundan sonra da olacaktır.

Çağdaş marxist partinin kitleselleşmesi demokrasiyi güç-lendirmesine dayanmaktadır. Partinin yığınsallaşması arttıkça demokrasi ile merkez arasındaki oran da, demokrasi ağır-lık ka-zanır.

Parti içi demokrasinin etkinlik kazanmasının sosyo-ekonomik nedenleri de vardır. Haberleşme sisteminin güçlenmesi, bilgisayar-lar ve bilimsel-teknik devrimin tüm öteki sonuçları, tek tek her üyenin inisiyatifini güçlendiriyor. Bu durum partide üye ve temel örgütlere geniş inisiyatif verme, merkezin birçok yetkisini ör-güt ve üyelere aktarma sürecini geliştiriyor.

Demokrasinin belirleyici özellikler kazandığı bu süreç parti-de eski merkeziyetçiliğin terk edilmesini, yerine çok işlevli bir merkezin doğmasını getiriyor.

Böyle bir merkez, duruma göre hem kollektif yönlendirici, hem "koordinatör" ^{olabilir} hemde demokrasinin önünü açan işlevler gö-rebilir. Hatta kimi zaman demokratik süreçlere hareket veren bir itki işlevi de görebilir. Fakat parti içi demokrasi yalnızca bu itki ile uzun zaman varlığını sürdüremez.

2

Parti merkezi, parti içi demokrasinin bir sentezidir. Ancak o kimyasal veya mekanik ^{bir} sentez değildir. Özünde o insanlar arası gelişki ve farklılıkların bir sentezidir.

"Merkez eşittir koordinasyon" sonucuna varmak veya demokrasiye "tartışma" gibi sınırlı bir işlev yüklemek, doğru yanı ^{birlikte} olmakla ciddi bir eksikliktir. Demokrasinin veya demokratik merkezîyetçiliğin partide eksiksiz uygulanması hiç bir zorlamaya yer vermeden demokrasi ve merkezin gerçek yerlerini bulmaları olanaklı kılınabilir.

Demokratik merkezîyetçilik herşeyden önce politik kararların pratiğe dönüşmesidir. Yani söz ile pratiğin uyumudur. Daha da genel bir ifade ile teori ile pratiğin birliği demektir. Bu ilkenin, partide uygulanması, özgür bir ortam içinde açıklanan fikirlerin giderek sosyal bir güce dönüşmesi, karara bağlanarak yürürlüğe konulması, ve-belli bir uygulama sürecinden sonra, temel örgütlerin geniş katılımıyla sonuçlarının alınmasıdır.

Dikkat edilirse demokratik merkezîyetçilik, eskisinden farklı olarak, demokrasi-merkez-demokrasi aşamalarından geçmektedir. Daha önceleri merkez karar alırdı, parti örgütleri uygulardı, ancak sonuçlarını merkez kendine göre çıkarırdı. Merkez-demokrasi-merkez olarak formüle edilen bu uygulamalar demokratik karakter içermiyordu.

Parti içi demokratik süreçlerde ortaya çıkan bu değişim, demokratik merkezîyetçiliğin özünü yansıtan disipline de yeni bir içerik kazandırmıştır. Alt örgütlerin, üst örgütlere bağımlılığı daha da bir derinlik kazanarak, örgütler arası karşılıklı bağımlılığa dönmüştür. Tüm politik kararlara üye ve kolektiflerin bağımsız katılımı gerçekleşiyor ve sonuçta alınan kararların uygulanması-

na katılım bilinçli disiplinle oluyor.

Örgütler arası alt-üst ilişkileri yerine örgütler arası konum ve platform farklılıkları ile zamana göre değişen öncelik sırası ilişkileri geçiyor.

Artık her kararı düşünmeden uygulama sorumsuzluğu ve disiplini üste itaat olarak görme anlayışları parti içi yaşamdan atılmış oluyor. Yeni içeriği ^{ile} disiplin, bağımsız ve dinamik düşünce geliştirme ve parti birliği, partililik bilincinin bir ürünü olarak tanımlanabilir.

Parti içi demokrasinin geniş açılımlar kazanmasıyla demokratik merkezîyetçiliğin temel ilkelerinden olan kolektif yönetim, parti organlarının özerkliği, partide açıklık ve seçim yeni bir demokratik içeriğe yönelmeğe başlıyorlar. Bu eğilim kısaca şöyle özetlenebilir:

1) Kolektif yönetim, örgütsel gelişme demektir. Tek tek üyelerin katılımı, görüşleri, birlikte düşünmeleri, deneyimi üstüne kurulu çalışma anlayışı kolektifin bir yaşam ve mücadele normu oluyor. Çeşitlilik içinde birlik sağlanması için, herkesin bağımsız görüşleri ileri sürebilmesi ve sonuçta bir mutabakata varılması veya birlik içinde kararlar alınması gerekiyor.

Bugün bu yaklaşım yanlış anlaşılmaya başlandı. Görüşlerin çeşitliliği benimseniyor, ancak birliktelik üzerinde yeterince ^{durulmuyor}. Çoğu zaman mutabakata varmaya çalışılmıyor, boşucu tartışmalarla zaman kaybediliyor. Sonuçta kolektifin bağımsızlığı zedelenmektedir. Oysa herkes bağımsız görüşünü korurken de, mutabakatlar oluşturmak buna uygun eylem yürütmek mümkündür ve bu amaçlanmalıdır.

2) Parti organlarının özerkliği sorunu: Bu organlar işlevleri açısından merkez, orta ve temel olmak üzere üçe ayrılabilir. Bu üç gruba herhangi birine giren bir kolektifin genel hareket yönü

belli olduğundan, ona dışardan müdahale gereksizdir. Partinin genel platformu içinde tüm organlar birbirlerini tamamladıklarından karşılıklı bağımlılık içinde ilişki sürdürürler.

3) Partide açıklık, demokrasinin temel bir unsurudur. Tüm faaliyetler hakkında geniş bilgilendirici çalışmalar olmalıdır. Partinin ideolojik ve politik saptamaları aynı zamanda bilimsel bir çalışmaya dayandırılmalıdır. Her şeyin aydın ve açık olması, görüşlerin genişletilmesini artırır, farklılığını güçlendirir ve dolayısıyla kararların gerçekçi biçimde alınmasını zorlar.

Eleştirilerde de açıklık aranmalıdır. Eleştiri hakkı hiç bir durumda kaldırılmaz ve kısıtlanamaz. Şimdi artık söz altındır, sükût ise hiç bir şeydir, ^{yokluktur} Bununla birlikte cesaretle eleştirilerde bilgi olmalı, fikir açık konmalıdır.

4) Komünist partisinde seçim her üyenin özgür iradesinin önkoşuludur. Her seçim öncesinde çeşitli adaylar ve platformlar ortaya konabilmelidir. Seçimlerde fikirler yarışa girmelidir. ~~Yığınların~~ içinden çıkan üyelerin örgütte sorumluluklar yüklenmelerinin, seçimle daha üst görevlere gelmelerinin önü açılmalıdır. Yürütme organlarında her çeşit atama kaldırılarak seçim esas alınmalıdır.

Partide ideolojik-politik çalışma ile örgüt çalışmasını ve bunların yönetimlerini birbirinden ayırmak gibi yapaylıklara son verilmelidir. Seçilecek her adayın öncelikle fikirleri ve yapmayı planladığı işler göz önünde tutularak oy verilmelidir. Partinin yeni fikirlerin bulunduğu bir örgüte dönüşebilmesi için bu şarttır.

2) DEMOKRASİ, FRAKSİYON

VE POLİTİK PLATFORMLAR

Parti ideolojik yönetim ^{li bir örgüttür} Politik mücadele onun yaşamında belirleyici bir yer tutar. Burada düşünce üretimi zemininde bir örgütsel çalışma ve yarış önkoşuldur. Siyasi partilerin

ve en başta komünist parti için toplumdaki temel işlevi ve varoluş gerekçesi siyaset yapmak, politika üretmek ve politikasına uygun kararlar almak ve uygulamaktır. Bundan dolayı düşünceye dayalı parti örgütü anlayışı geliştirilmeli, güçlendirilmelidir.

Geçmişte partiler yalnızca sınıfların veya sınıf fraksiyonları^{nın} öncü temsilcileri olarak ele alınıyordu. Bunun bir sonucu olarak mono politik örgütsel yapılar ve tek düşünce egemen oluyordu.

Eski olan yıkılmadan yeniyi oluşturmak olanaksız KP'nin yığın-sallaşabilmesinin ana yolu eski sektör, dogmatik, tek tür örgütsel yapısını kırarak, kendi iç yapısında politik ve örgütsel farklılıklara yer vermesidir.

Ayrıntısız yekpare bir partiyi düşünmek artık olanaksızdır. Yekpare birlik yerine çeşitlilik, soyut inanç yerine kuşku ve araştırma, bir grup yöneticinin politika üretmesi yerine geniş bir örgütün politik faaliyeti anlayışı egemen duruma geçmelidir.

Parti içi birlik ve partinin ideolojik sağlamlığı fikir zenginliğine dayandırıldığında partinin etkinliği artar. Eleştiri gelmesinin bir zayıflık olmadığına, bir konuda birden fazla görüşün olmasının sağlıklı bir şey olduğunun belirlenmesi önemlidir. Her fikrin tartışılmasına ve fikirler etrafında gruplaşmalar varsa korunmasına özen gösterilmelidir.

Elbette fikir ayrılıkları, tartışmalar toplumsal sorunlara ilişkin olmalı ve ^{bunların} demokratik platformlarda yaratıcı bir biçimde birleştirilmesi yönüne gidilmelidir.

Günün pratik gelişmeleri içinde fikir gruplaşmaları ile hiç bir fikre dayanmayan hizipçiliği, ahbab çavuşluğu birbirinden ayırmak gereklidir. Hizipçilik partiye zarar veren olumsuz bir gruplaşmadır; ~~ama~~ fikir gruplaşmaları-fraksiyon boyutlarına varmadığı sürece-partiye dinamizm kazandırır.

Belli düşünceler etrafında oluşan gruplaşmalar, kimi durumlarda sosyo-politik nitelikte, yalnızca alternatif program çerçevesinde kalabilir. Çeşitli sosyal kesimlerin (kadın, kürk ve gençlik) haklarının iyi formüle edilemediği veya bu haklar uğruna mücadele nin yetersiz kaldığı görüşünden hareketle fikir paralellikleri oluşturulabilir.

Bazanda fikir gruplaşmaları ideolojik boyutlar alabilir. Programatik çerçevenin belirlenmesinde eski-yeni mücadelesi veya farklı politik görüşlerin karşı karşıya gelmesi söz konusu olabilir. Partinin genel yönüne ilişkin olan bu biçimdeki gruplaşmalar ideolojik temellidir.

Yukarıda sözü geçen fikir gruplaşmaları, partinin çalışmalarında örgütsel ve politik sorunlar ortaya çıkarabilir. Bunların çözümü için şu örneklerde bulunmak olanaklıdır:

- 1) Ayrı fikirlere sahip olanlar arasında sürekli tartışma, diyalog ve hoşgörü yaratılmalıdır. Görüşler partinin genel faaliyetleri içinde sınanmalı ve doğruya yakın olanlara hak ettikleri değer verilmelidir. Hiç bir düşüncüyü izole etme yoluna gidilmemelidir. Politik değerlendirmelerde her zaman doğru bir yan yada yön olabileceği her yaklaşımda yararlanılabilecek bir öge bulunabileceği göz önünde tutulmalıdır.
- 2) Parti yönetiminin herhangi bir kararına karşı birlikte tutum alanların, kararın şu veya bu biçimde uygulama dönemi geçtikten sonra, gruplaşmayı terk etmeleri gereklidir. Fikirler etrafında oluşan gruplaşmalar belirli koşullarda geçici olarak görülebilir.
- 3) Yeni demokratik platformlar oluşturmak. İleri sürülen yeni ve yaratıcı düşünceleri parti politikasına uyarlamak. Partinin her organında örgütsel ve politik anlamda sürekli geniş, en geniş platformlar yaratmaya çalışmak ilkesel olmalıdır. Fikirlerde konsensüs sağlanmasına çaba gösterilmelidir.

KP, olanaklar ölçüsünde fraksiyonlaşmaya gitmeden açıklığı, düşünsel canlılığı sürekli korumalıdır. Çünkü fraksiyon fraksiyonu doğurur. Eğer amaç fikirlere öncelik vermek ise fikirlerin gelişip güçlenmesi için partide olumlu bir ortam yaratılmalıdır. Ancak bu yolla fikirler gelişip, yönetim eliyle yürütmeye konacak olgunluğa ve güce ulaşabilir. Demokratik, yağınsal bir partide önemli olan, grupların yada kişilerin değil, komünist düşüncelerin hegemonyasını gerçekleştirmektir.

KP aynı düşünen ve davrananların partisi değildir. O, daha çok aynı yönde düşünen ve davrananların birliğidir.

Londra- 1989

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

Yeni Yol'da fazla yer işgal etmeden, şimdi F. Almanya'da tartışmaya sunulan "TBKP'nin batı Avrupa ülkelerindeki yapılanmalarının ve bu ülkelerdeki politik faaliyetinin amaçları üzerine Tezler"i ve Reşat Doğan yoldaşın bir önceki sayıda yayınlanan yazısını kısaca değerlendirmek istiyorum. Üstelik bunu yaparken 26. sayıda yayınlanan "Demokratik bir parti oluyor muyuz?" başlıklı yazımı da geliştirmeye, bu anlamda savunmaya çalışmak gibi de bir niyetim var.

O yazıda parti içi demokrasinin sorunlarını tartışmış, kimi tehlikelere kendimce dikkati çekmeye çalışmışım. Önümüzde coşku veren bir perspektif olarak duran yasal, yığinsal, demokratik Marksist parti hedefine giderken TBKP'nin geçiciliğinin bilincine vararak hareket etmeliyiz demiştim. "TBKP, böyle bir parti için, bu geçici dönemde iyi bir laboratuvar olabilir, Hem TBKP'lilerin kendilerini yeni demokrasi ruhuyla eğitmelerinin bir okulu, hem de nelerin yıkılması, nelerin yapılması gerektiğinin somut görülebileceği bir deneme alanı olabilir." diye yazmışım.

Herkesin bildiği kimi olguları, gerçekleri dile getirseniz bile, sözleriniz yadırganabilir. Ben de "TBKP geçicidir" dediğim için kimi yoldaşlarımın serzenişleri ile karşılaştım. Dikkatlerini bu sözler üzerinde yoğunlaştıranlar yazdıklarımın geri kalan bölümlerine, yani bu sloganımsı sözün gerekçelerine pek önem vermediler.

Ama iki önemli metin, benim göremediğim daha önemli gerekçelerle konuyu derinleştirdi. Bunlardan birincisi, Batı Almanya Bölge Örgütü'nün kurduğu Tez Komisyonu'nun çalışmasıdır, ikincisi ise Reşat Doğan'ın "Çağdaş Bir Komünist Partisine Nasıl Hazırlanabiliriz?" başlıklı yazısıdır.

Tez Komisyonu'nun çalışmasını, bu cesur ve daha şimdiden, yani henüz tartışılmamış haliyle büyük önem taşıyan belgeyi sevinçle karşılıyorum. Bu belgede benim o kısa yazıda ifade etmekte güçlük çektiğim ki-

mi sorular, yanıtlarını büyük çapta ve somut olarak buldu. Bu belge, tartışılarak daha olgunlaştırılabilir ve Batı Avrupa'da Türkiye'li Marksistlerin çalışmalarına ışık tutabilir.

TBKP açısından ise, ki bu yazıda ben asıl bunu vurgulamak istiyorum, özel bir önemi var bu belgenin. Birincisi, TBKP içinde yeni düşüncelerin "moda" olması tehlikesine karşı, yeni düşüncenin özümseme bileceğinin bir kanıtı bu belge. İkincisi, aynı zamanda bir örgütlenme modeli de önerdiği için sözü eyleme çeviriyor; söz ile iş arasında ki uyumu, şu hep sözünü ettiğimiz ilerletici formülü somutluyor. Üçüncüsü, hareketli bir tartışmanın, bu da daha tezler ortaya çıkar çıkmaz belli oldu, başlatıcısı oluyor. Yenilenmeyi moda olarak yaşayıp-tüketme yanlısı arkadaşlarımızı da herhalde düşünmeye yöneltiyor.

Umuyorum, sert ya da yumuşak, olgun ya da yeterince hazımlı olmayan tartışmalar olacak önümüzdeki günlerde. Olsun! Bizi olgunlaştıracak ve geleceğe hazırlayacak, tartışmadan başka bir yöntem yoktur.

Reşat Doğan'ın yazısı ise tartıştığımız konuyu en azından Avrupa verileriyle oldukça ayrıntılı ortaya koydu. Benim yalnızca olumsuz yanlarını ele aldığım bugünkü yapımızda var olan ve tartışmalarımız için elverişli öğelere dikkati çekti. Örneğin şu sözlerin altını çizmek gerekir diye düşünüyorum: "...geleneksel partilerde çıkarları gereği parti tartışmasını engelleme eğilimi gösteren 'yönetim' ve 'apar' TBKP'de henüz bütünsel bir mekanizma olarak ortaya çıkmamıştır. TBKP nesnel koşulların da gereği dağınık ve iki parti olarak bütünleşmesini henüz tamamlamamış bir oluşumdur. Fiilen monolitik bir yapıdan çok, örgüt, grup, çevre ve kişilerden oluşan bir partileşme hareketi ne daha yakındır." Ama, "içgüdüsel olarak oluşan 'muhafazakar' akımın tartışmayı sınırlayıcı müdahalelerini" de hesaba katmak gerekiyor. Örneğin Batı Avrupa Yürütme Komitesi'nin, Tezler'le ilgili tartışmaları bekleme sabrı gösterememesi kanımca bu türden eğilimleri güçlendiren bir müdahale oldu.

Tabi şu sözlerin de altını çözmeliyim: "TBKP'yi solun ve ilerleme güçlerinin demokratik ve kitlesel Marksist partisine geçiş köprüle-

rinden birisi olarak tanımlayabiliyorum. TBKP'nin tarihsel ve bu anlamda geçici niteliğinin (abç) özgüllüğünü bence diğer sol güçlere belirli bir mesajı ulaştırma misyonunda görmek olanaklıdır. Bu mesaj çağdaş bir komünist partisi projesini birlikte oluşturma ve gerçekleştirmek koşullarını elbirliği ile yaratma çağrısıdır."

Şu sözler de umarım tartışmalarımızda bir ölçü olarak benimsenir. "Açıktır ki, baştan ve bütün Marksistlerle birlikte parti tartışması na girilmesi TBKP'yi politik ve ahlaki açıdan güçlendirecektir." Ben de "öteki Marksist grup ve partilerin üyeleri ile partiler arası bir tartışmanın tarafları olarak değil, Marksistler arası bir tartışmanın taraftarları olarak konuşmalı, görüşmeli, hepimizin ortak sorunları olan sorunlara yanıtlar bulmak için tartışmalıyız." derken işte bunu söylemek istemiştım.

Hem Tezler hem de Reşat Doğan'ın yazısı, benim, "TBKP'de parti içi demokrasi daha fazla genişletilemez" yargımı fazla erken söylenmiş bir söz haline getirdi. Kuşkusuz bu metinlerde önerilen somut önlemler yaşama geçirilebilirse, TBKP'de parti içi demokrasi daha genişlemiş, TBKP gelecekteki demokratik Marksist partinin oluşumuna önemli bir katkı yapmış olacaktır. Bu önlemlerin Avrupada sınanması ve Marksistlerin tartışmasına teorik ve pratik bir deney olarak sunulması ise bana, coşku verici bir gelişme olur gibi geliyor.

Şimdi öyle bir aşamada bulunuyoruz ki, hem hızla düşünce üretmek hem de bu hızın getirebileceği sakıncaları karşılıklı hoşgörüye dayanan verimli bir tartışmayla aşmak zorundayız. Gerçekten de fazla ~~akıcı~~ tartışmazsak, tartışma kültürünün oluşmasına yönelik iyi kötü bir biri kimimiz var. Bu kültürün daha da gelişmesine hizmet edecek olan ise, gitmekte olan ile gelmekte olanı şu yada bu şekilde seziyor olmamızdır.

Umarım, tez tartışmalarının sonunda Komisyonun hazırladığı metne son söz olarak koyduğu dizeleri olduğu gibi bırakırız. "Gideni" ve "gelmekte olanı" anlamının "ne müthiş bir bahtiyarlık", ne büyük bir coşku kaynağı olduğunu, şu sıralarda ne kadar yinelesek azdır diye düşünüyorum.

PARTİ ANLAYIŞIMIZ DEĞİŞMELİDİR (II)

Haziran ayında TBKP Hamburg Semt örgütü Olağanüstü Konferansa gitti. Tartışmalarımıza katkıda bulunabilir düşüncesiyle aşağıda Semt Komitesinin hazırladığı Politik Değerlendirmenin bazı bölümlerini aktarıyorum.

Ahmet Akarsu

Parti yapısı ve parti anlayışı

Partinin bir bütün olarak içinde bulunduğu durum, diğer komünist partilerinin deneyimi, çağımızın görevlerini "Leninist" diye adlandırılan klasik parti yapılarıyla çözemeyeceğimizi ortaya koyuyor. Bu konuyu bazı örneklerle açalım. Anlatılanlar tabii ki daha geniş ve yoğun bir tartışmayı gerektirmektedir.

Herşeyden önce eski, monolitik, yani tek bir görüşün hakim olduğu, başka görüşlere tahamül edilmediği yapıyı terk ettik. Bugün çok sesli, çok renkli partiyi savunuyoruz. Savunuyoruz ama pratikte hayata geçirmekte zorlanıyoruz. Çok renkli partiyi hayata geçirme sürecinde demokratik merkezîyetçilik anlayışımızın da gözden geçirilmesi gereği kendini dayatmaktadır. Organ kararlarının herkes için bağlayıcılığı, çoğunluk kararının azınlık tarafından da uygulanması zorunluğu gibi ilkeler insanları benimsemediği, istemediği şeyleri yapmaya zorlamaktadır. Bu ise çağdaş, çok renkli, çok sesli komünist partisi gerçeğine ters düşmektedir. Buyrukçuluk yerine kollektif karar, girişimcilik geçmek zorundadır. Gönüllülük ilkesi başka türlü işlemez.

Diğer taraftan, herşeyi SK'dan, üst organlardan beklemek de buyrukçu anlayışa bir başka örnektir. Organların görevi, örgütlerin, üyelerin girişimciliğini artırmak ve bu yolla ortaya çıkan canlı, girişken çalışmaları koordine etmek, örgüt içi enformasyon akışına yardımcı olmaktır. Bunun dışında organların, örgüt ve üyelerin aktif çabası olmadan, kendi başına çözebileceği hiç bir mesele yoktur. Partimizde yeni ortaya çıkmaya başlayan pratik, bu söylenenleri doğruluyor: Ne zaman ki organlar kendi başlarına, örgüt ve üyelere danışmadan, partideki genel eğilimi ortaya çıkarmadan bir karar almaya kalkıyorsa, ya çok ciddi sorunlar çıkıyor, karar geri alınmak zorunda kalınıyor, ya da karar alındığı halde hayata geçmiyor. Partimizde üyeler bugüne kadar yanlış kararlara karşı bir pasif direniş yolu izleye gelmiştir. Bu, antidemokratik yapılarda ortaya çıkan özgün bir direniş biçimidir. Partinin demokratikleşme sürecine girmesiyle birlikte bu yöntem henüz terkedilmiş değildir ve organlar tarafından hesaba katılmak zorundadır.

Buna karşılık yeni yöntemler de hızlı bir biçimde gelişmektedir. Üyeler açıkça yanlış gördükleri kararlara karşı çıkmakta, yönetim organlarını zorlamaktadır. Bu anlamda bugün yönetim organları artık alacakları kararları daha geniş bir biçimde tartışmak, daha doğrusu kararları üyelerle birlikte almak zorunda kalmaktadırlar. Eğer organlar bir kararın hayata geçmesini istiyorlarsa, üyeleri kazanmak zorundadırlar. Bu süreç bir çok yönetici yoldaşı zorlamaktadır. Bugüne kadar kullanılmamış yöntemlere yönel-

mek, buyrukçu, komutacı anlayışları terketmek kolay olmuyor. Üst organda karar alıp, bunu örgütlere, üyelere bildirmeye ve iş yapmalarını istemeye alışmış yöneticiler, çok kısa bir süre içinde karşılarında itaatsiz, herşeye eyvallah demeyen, "dur hele bir düşüneyim" diyen üyelerle karşı karşıya geli-verdiler. Kimisi hemen geçmişin özlemi içinde "tartışmalara sınır koyalım, tartışılıyor ama iş yapılmıyor, demokrasinin bir sınırı olmalıdır" diyerek gerici arayışlara girerken, kimisi de "sen de haklısın, sen de haklısın" diyerek Nasret-tin Hoca gibi tartışmaların dışına çıkarak hakem rolüne gi-riverdi. Bütün bunlar, eski yöneticilik anlayışının artık partimizde yürümeyeceğini gösteriyor.

Yönetici konumunda olan yoldaşlarımızın yukarda değindığımız tavırları sonuçta iki türlü sonuca götürebilir. Birincisi, eski anlayışın yeni biçimlere bürünüp yenilenen parti içinde ömrünü uzatmaya çalışması, yani kosmetik bir ameliyat. İkincisi ise, yenilenme süreci içine girmiş olan partimizin, bu arayış sonucunda kendi bağrından yeni bir yö-neticilik anlayışını ve bu anlayışa uygun yöneticiler çıkar-masıdır. Bu yöneticiler, eskiden de uzun süre yönetici ko-numlarda bulunmuş yoldaşlar arasından da çıkabilir, ama bu, kuraldan çok, istisna niteliği taşır.

Partimizin bugünkü hiç bir üyeyi dışlamama, hiçbir üyeyi partiden atmama yönündeki tavrı bu sürece çok önemli bir katkıdır. Buna sınırsız sarılmamızdır. Bu, aynı zamanda partiden üye atmanın yeni biçimlerinin gelişmesine karşı da uyanık olmamızı gerektiriyor. Partiden üye, uzaklaştırılmamakla birlikte, istifa etme noktasına getiri-liyor. Burada mutlaka bilinçli bir çaba aramak gerekmez. Daha henüz aşamadığımız eski yapı ve anlayışlar kırıntı ola-rak bile yaşadığı sürece, yeni kılıklara bürünüp hayatta kalmaya, geçerliliğini korumaya devam edecektir. Yaptırıma dayalı "Leninist" parti anlayışını kafalardan da sil-medığımız sürece insan öğüten mekanizma işleyecektir.

*

Pekiye, SK yeni türden yöneticilik yapabilmemiş midir? Hayır. Yeni türden yöneticilik henüz partimizde ortaya çık-mamıştır. Bir arayış süreci söz konusudur ve bu arayış süreci tüm üyelere seslenmektedir. Bugün yönetici organların ve yoldaşların görevi bu sürecin önünü açmaktır, yeni yöntemler denemektir. Partimizdeki bugünkü en büyük zaaf, eskinin art-ık geçersiz olduğunu görmekle birlikte, yerine yeniyi koya-mamaktır. Bunda kuşkusuz 50-60 yıldır komünist hareketin içine düşmüş olduğu dogmatizm belirleyici rol oynamaktadır. Amerika'yı bir anlamda yeniden keşfetmek zorundayız. Eskiye artık reddediyoruz, ama yeninin ne olduğunu henüz ortaya çı-karmış değiliz. Yeniyi buluncaya kadar, eskiyi sürdürmek de söz konusu olamaz. Böylece kendimizi bir boşlukta buluyoruz. Partimizdeki geçiş döneminin belirgin özelliği işte budur.

Yeniyi arayış kollektif çabayı gerektiriyor. Bu çaba, tarafların hakikatin tekeline sahip oldukları iddiasına ka-pılmadan birbirlerini anlamaya yönelmeleriyle mümkündür. Mo-nolitik geçmişimiz, böylesi bir yaklaşımın gelişmesine olum-suz etki yapmaktadır. Yeni düşüncüyü savunurken bile, zaman zaman iddialı tavırlar ortaya çıkmaktadır. "Tek doğru budur" türünden yaklaşımlar olabilmektedir. Yenilenmeyi kavradıkla-rını, savunduklarını söyleyen yoldaşlar arasında böylesi yanlışlar olabilirken, diğer taraftan, bir geçiş dönemi

yaşadığımızı, marksizmin derin bir bunalım geçirdiğini, teo-ride ve pratikte köklü altüst oluşların sözkonusu olduğunu bi-lince çıkaramamış yoldaşların da sayısı az değildir. Tartışmalarda pasif kalıp "resmi" açıklama bekleme de yaygın bir tavidir.

Bugün pratik faaliyetimizin odak noktasında yeni arayış bulunmak zorunda. Bu, eski kalıpları yırtıp atmak, partimizi yeni bir kimlikle donatmak, vardığımız genel poli-tik sonuçları (ilk başta parti programını) özele indir-geyerek uygulamak, pratiğin süzgecinden geçirmek, sınamak-tır. Bu konuda çok önemli ilerlemeler kaydetmekteyiz, ne var ki bu ilerleme daha çok içe dönük olmaktadır. Parti içi de-mokrazi konusunda aldığımız yol yetersiz olsa da küçümsen-meyecek kadardır. Gene parti içi tartışmada gözle görülür bir canlanma vardır. Gelgelelim dışa dönük faaliyetlerimiz çok yetersizdir. Fakat belirleyici olacak olan tam da budur. Dışa açılmadıkça, insanlar tarafından anlaşılmadıkça, kabul görmedikçe, içe dönük çabalarımız da bir sonuç getirmeyecek-tir. Partimiz, ilerici, demokratik, sol örgütlerin ve kitle-lerin yardımına, eleştirisine, denetimine başvurmadan kendi-sini yenileyemez. Bunun aksini iddia etmek zaten yeni düşünceye aykırıdır.

"Hep bana, hep bana"

Klasik parti anlayışının bugün de etkisini gösterdiği en zararlı unsurlarından biri, partinin toplum içindeki yeri ve işlevi ile ilgili anlayıştır. Partiyi herşeyin merkezine koyan, "partinin çıkarlarını" herşeyin üzerine çıkaran ve partiyi araç olmaktan çıkarıp, amaç haline getiren bu an-layış, komünist harekete belki de en fazla zarar veren bir sapmadır. Sapmadır, çünkü Marksizmde böylesi bir anlayışa rastlamak mümkün değildir. Manifesto'da "Komünistler diğer işçi partilerinden ayrı özel bir parti değildir. Onların, proletaryanın çıkarlarından ayrı çıkarları yoktur." diye ya-zar. Proletaryanın tüm toplumu kurtarmadan kurtulamayacağı sözleri de işçi sınıfının ayrı özel çıkarları olmadığını ifade ediyor. Lenin bu anlayıştan yola çıkarak "toplumsal ilerlemenin çıkarları, işçi sınıfının çıkarlarından önce ge-lir" diyor. Lenin'den bu yana komünist partilerin pratikle-rine baktığımızda, bir kaç istisna hariç, bu sözlerin tam tersini görmekteyiz. Bu Türkiye Marksist hareketi için de geçerlidir.

Bugüne kadar yığınlara hep "dışardan" seslendik. Komü-nist partisine üye olmanın o kadar kolay olmadığını, her ba-bayığidin işi olmadığını söyledik. İşçi sınıfının yapa-bileceği en iyi işin, komünist partisine kulak vermesi olduğunu savunduk. Kendi dışımızdaki sol ve demokratik akım ve örgütlere "gerçeği görememiş zavallılar" gözüyle baktık, daha da ileriye giderek Stalinizmin "sosyal-faşizm" tezinin geleneğine uygun olarak onları "sınıf düşmanına hizmet" et-mekle suçladık, en hafif eleştirimiz de "evet bunlar demo-kratik ama, bizim öncülüğümüzü kabul etmedikleri sürece hiçbir işe yaramazlar" oldu. Kendimize bu güçlerin "kafalarını açma", onları "doğru yola kazanma" misyonunu yükledik. Hep öğretmeye kalkıştık, ama onlardan öğrenmeye - asla!

Marksizm, Stalin döneminde bir din haline geldi. Adına Marksizm-Leninizm dendi, bilimlerin bilimi, doğruların en doğrusu olduğu ilan edildi. Bir dine özgü herşeyi bulmak

mümkün: 1.Tanrı: Marks; 2.Peygamberleri: ilk peygamber Engels, daha sonra Lenin ve Stalin; 3.Kutsal kitap: Manifesto ve tüm diğer "klasikler"; 4.Tapınak: Lenin'in Kızıl Meydan'daki mozolesi ve Moskova; 5.Cennet: Halkın bağrında sonsuza dek yaşamaya devam etmek; 6.Cehennem: Halk tarafından sonsuza dek lanetlenmek; 7.Ainler: Çoğu zaman and içme v.s. gibi prosedürlerin yer aldığı anma toplantıları, yıldönümleri, yürüyüşler; 8. Şeytan: Burjuvazi ve onun ajanları, her yerde hazır-ı nazır olan CIA v.s.; 9. Melek: Komünist partisi fonksiyonerleri; 10. Misyonerler: Komünist partisi üyeleri; 11. Müminler: Komünist partisine kulak veren yığınlar; 12. Kafirler: Sınıf düşmanına kulak veren yığınlar...

Örnekleri çoğaltmak mümkün. Ama burada bir karikatürize etme çabası olduğu sanılmasın, Marksizm gerçekten bu şekilde tanınmaz hale getirildi. Sonuçta etrafımızda olup bitenleri göremez olduk. Taa ki marksizm bunalıma düşene dek. Baktık ki, çevre sorununa Yeşiller sahip çıkmış, kadının kurtuluş sorununa Feministler, bilimsel-teknolojik devrime burjuvazi v.s... Biz ise günümüz dünyasının yakıcı sorunlarına cevap veremez duruma gelmişiz. İlk alışkanlıkla hemen kadın sorununun çözümünü Marks'ta, Engels'te, Lenin'de aradık, bulamadık. Nükleer santraller konusunda da "ustalar" birşey yazmamış. Çevre kirliliği - o da öyle. Bilimsel-teknolojik devrim konusunda da hiçbir alıntı yok.

Ondan sonraki gelişmeler çorap sökücü gibi gitti. "Mekkemizin" sorunlar içinde boğulduğunu Sovyetler Birliği'nin kendisi açıklayıverdi. Peygamberlerden birisinin canı olduğunu tüm dünya alemden sonra biz de kabullendik. Cehenneme gittiğini sandığımız birçok "şeytan" (Buharin, Kamenyev, Zinovyev v.b.) aklandı. "Cennetlikler" in de (Stalin, Molotov, Şdanov v.b.) ipliği pazara çıktı. Ainlerin tadı kaçtı, kafirler hiç de sanıldığı gibi muzır çıkmadı.

Kısacası: Din elden gitti. Marks'a, Engels'e, Lenin'e başka gözle bakmaya başladık, onları daha iyi anlamaya yöneldik, hatim indirmekten vazgeçip, alıntı hastalığından kurtulduk. Lenin'in yöntemini kullanarak Leninizmi aştık. Marksizmin bugünkü geldiği düzey budur, bu olmalıdır.

Örgütsel yapımız

Örgütsel yapımızla ilgili tartışmayı kalıplara ve hazır reçetelere bağlı olarak sürdürdük. Yaratıcı bir yaklaşımla yoldaşların gereksinimlerine, eğilimlerine yanıt veren bir yapıya yönelemedik. Şimdi böylesi bir yapı arayışına yönelmemiz gerekir. Bugün kaçınmamız gereken şey, yeni yapıyı ortaya çıkartırken kesinkes kalıpcı yaklaşımlardan uzak durmaktır. Hangi yoldaşımızın nerede çalışacağına karar verilmemelidir, her yoldaş çalışma alanını kendisi saptamalıdır. Aynı şekilde çok sayıda birimler oluşturup, bürokratik işleyişlere yol açmamalıyız.

Bugünkü yapımız, yukarıda da belirtildiği gibi, buyrukçu yöntemle oluşturuldu. Birçok yoldaşımız istemediği veya ilgisini çekmediği alanda çalışmaya mecbur edildi. Yeni yapılanmaya tersinden, yani birimler oluşturarak başladık. Klasik örgütlenme anlayışına uygun olmakla birlikte, oluşan yapı, günün gereklerine uygun değildi, sekterliği, buyrukçuluğu, bürokratizmi sürekli yeniden üreten nitelik taşıyordu. Gereksiz yere aşırı yetkilere sahip olan SK, çok renkliliği, çok sesliliği kendi içinde gerçekleştiremedi. Üç

yoldaşın ayrılması, görüş ayrılıklarını hala dışlayıcı yöntemlerle çözme eğiliminin varlığını gösterdi. Yoldaşların ayrılması doğru değildi ve eleştirilmelidir. SK bu yolla hem nicelik olarak, ama daha önemlisi hem de nitelik olarak zayıfladı. Yoldaşları eleştirmekle birlikte eksikliğin hepimize ait olduğunu da belirtmek gerekir. Bu nedenle bundan hepimiz ders çıkarmalıyız.

Şimdi ilk adım olarak bütün birimler dağıtılmalı, çalışmalarımız genel toplantılar şeklinde başlamalıdır. Bu toplantılar hem periyodik (örneğin ayda bir) hem de ihtiyaç üzerine yapılabilir. Çalışmalar içinde hangi yoldaşların birlikte çalışmak isteyeceği ortaya çıkacaktır. Genel parti toplantıları yapıldığından, tek başına çalışma da mümkün olabilir. Oluşan çalışma gruplarının, zorunlu olduğu durumlar dışında, kalıcı olmamaları tercih edilmelidir. Çalışma grubunun yapacağı çalışma bittiğinde grup dağıtılmalıdır. Genel toplantıya katılma zorunluluğu olmamalıdır. Katılmayan yoldaşları kimlerin bilgilendireceği, toplantıda kararlaştırılmalıdır. Üst organla ilişki kuracak, toplantılar arasında bilgi akışını sağlayacak bir sekreter seçilmelidir. Sekreter kendi başına örgüt adına karar alma yetkisine sahip olmamalıdır. Karar mercii genel toplantıdır. Bunun dışında mali işlerle, yayınlarla ve benzeri işlerle ilgilenenler sorumlular saptanmalıdır. Bu sorumluluklar (sekreterlik dahil) her an genel toplantıda devredilebilir olmalıdır. Parti içi enformasyon akışı iki şekilde örgütlenbilir: 1. Herkesin belirli aralıklarla sekreteri araması; 2. Telefon zinciri. Parti çalışmasını partili olmayanlarla birlikte yapmaya özen göstermeliyiz ve çalışma alanlarındaki toplantılara sempaticianları da katmaya yönelmeliyiz. Toplantılar giderek herkese açık bir şekile gelmelidir.

Böylesi bir yapı örgütsel yapı arayışı için en elverişli olanı gibi gözüküyor. Sayımız çoğaldığında nasıl bir yapılanmaya gidilmesi gerektiği, tartışma sürecinde ve çalışmaların ışığında ortaya çıkarılabilir. Semt Komitesi gibi bir organın gerekli olup olmadığı da tartışılması gereken konular arasında bulunmaktadır. Batı Avrupa Konferansı kapsamında yıl sonuna doğru yapacağımız Konferansta gelişmelerin bir ilk muhasebesini yapma olanağımız olacaktır.

TÜRKİYE SOSYALİST PARTİSİ

İŞLEVSİZ ÖRGÜT-GÖREVSİZ KOMÜNİST OLMAMALIDIR !

Temel örgütler partimizin yığınlarla temas ettiği noktalardır. O nedenle işlevleri ve önemi büyüktür. Öyleyse temel örgütün işlevli olması örgütü oluşturan tek tek yoldaşların bilgi, deney, yetenek ve becerilerinin kollektif katkısıyla sağlanabilir. Doğaldır ki her yoldaşın sosyal, psikolojik, kültürel yapıları, teorik-politik düzeyleri farklıdır.

Birbuçuk yıldır, kimi şehirlerde semt komitelerine bağlı birkaç temel örgüt, çoğu şehirlerde ise tüm yoldaşları içine alan parti komiteleri (temel örgütler olarak) yeni örgütlenme biçimleri olarak faaliyet göstermektedir. Tüm örgütler Örgütlenme Bürosu kanalıyla Bölge Komitesine bağlıdır. Gerek örgütlerin kendi toplantılarıyla, gerekse bölgesel veya FAC çapında yapılan toplantılarla tüm yoldaşlar birbirlerini tanıma olanağına kavuştu. Artık kimse şehrimizde bizden başka kimler partili, diğer şehirlerde kimler var sorusunu sormuyor. Her şey ortada iş yapmada, yapmayanda ortada, kim nerede çalışıyor belli! Benim işim var" sözleri kalktı. Tartışmalar ve hesaplaşmalar varsayımlar üzerine kurulmuyor. Gerçek ve somut iş üzerinde gediyor. Bu katettiğimiz önemli bir yol olsa gerek.

Bundan sonra katedilmesi gereken yol tüm örgütlerin işlevli hale gelmesi, hiç bir yoldaşın görevsiz kalmamasıdır.

Bizde nedense her kademedeki örgüt sekreterine çok iş düşüyor. Toplantıyı ayarlamak, kesenek toplamak, gündemi hazırlamak, seminer düzenlemek, yayın dağıtmak v.s. Sekreter, üste karşıda örgütün tüm hesabını vermekle yükümlü. Böyle olunca da teorik ve pratik fayiyette yetersizlikler, gelişmelerde eksiklikler oluyor. Artık klasik bir örgüt yapısı, formel görevlerle ne aldığımız kararlar hayata geçer, ne de yenilenme sürecinde sağlam adımlar atabiliriz. Şimdi her yoldaş örgütünde gündemin belirlenmesinden, alınacak kararlara kadar kendi görüşünü olgunlaştırır, çaba sarfeder ve katkıda bulunursa kollektif bir çalışma ve kollektif bir parti yaşamı sağlamış oluruz.

Kollektivistizmin sağlanmasında özveri ve fedakarlık, söz ile işte uyum sağlama, samimiyet ve güven, "yapılsın" yerine "yapalım", "ben yapabilirim" anlayışının yerleşmesi gerekiyor. Yoldaşlar yapabileceği, hatta severek yapacağı görevleri almalıdır. Artık yoldaşlarına hoş görünmek için görev almak, tersi hiç görev almamak ta bize ters düşer. Alınan kararlar yaşamla bağlı olmalıdır. Bizzat içinde yaşamalıyız. Konunun önemini içimizde hissetmeliyiz. Bu, gelişmeleri günü birlik takip etmekle, gelişmelere zamanında müdahale ile yaşamla bütünleşir. Böylece pratiğe geçmek için üstten beklemek sıkıntısından kurtulmuş oluruz. Girişimciliğimiz ancak böyle gelişir.

Her temel örgütte her yoldaş, teorik, pratik her yönden kendisini sorumlu hissetmelidir. Kaygı duymalıdır. " Bu görev onun bana ne, beni ilgilendirmez" diye yaşamayız. Aldığımız görevlerde birbirimize yardımcı olmak, deney, aktarmak ve yanlış bir iş yaparken uyarıcı olmak, herhalde hepimizin yararına olacaktır. Bir yandan sorunlarımızı tartışırken diğer yandan önümüze iş koyarak doğruları pratiğin deneyinden geçirmeliyiz. Yanlış inatçı bir ısrarla savunmak yerine ,doğrusu ile değiştirmek, doğruları geliştirmek tutacağımız yöntem olmalıdır.

Artık her çalışmamız dışa dönmelidir. Bizim çevremizden, insanlardan saklayacak bir çalışmamız olmamalı. En iyi kararlar dört duvar arasında alınıp, kağıt üzerinde kaldıktan sonra neye yarar? Sarfedilen emeğe ve zamana yazık değilmi ? Çevremiz bizim ne yaptığımızı bilmek-görmek istiyor. Onlar için bizim hangi parti örgütünde-kademesinde-görevinde olduğumuz önemli değil. Onlar için neyi, nasıl yaptığımız önemlidir. Nicel ve nitel gücü zayıf olanda, güçlü olan örgütte her işini çevresi, yandaşları ile hayata geçirmelidir. Yandaşların, çevrenin fikirlerinden sadece yararlanmak değil, onları kollektifin her çalışmasında yer aldirmekle bir bütünlülük sağlanabilir. Bu durum ilişkilerimizin gelişmesine, yığınlarla bağlarımızın kurulup, güçlenmesine katkıda bulunur. Bizler birey olarak zaten yığınların içindeyiz. Tüm sorunlar toplumun içinde. Sorunları herkes biliyor. Ama komünistler sorunların çözümünün politikasını oluşturmak ve pratikte çözümünü sağlamak için girişimde bulunuyor, katkısını yapıyor. Çözümlerde yapının taşlarını oluşturuyor, kumunu, çimentosunu oluşturuyor.

Tüm partide, onun en önemli basamağı temel örgütte de parti içi demokrasinin gelişmesine büyük ihtiyaç var. Demokrasi elbette gökten zembille inmeyecektir. Her bir yoldaşımız önce demokrasinin gerekliliğini kavrayarak, nasıl bir demokrasi olması gerektiğini öğrenerek örgütlerimizde yaşama geçirmelidir. Bizim sözde demokrasiye değil, özde demokrasiye ihtiyacımız var. Demokrasiyi yaşamımızın her saatinde bulabilmeliyiz. Ne sadece birkaç saatlik toplantıda komünist, ne de kimi zamanlar için demokrat olunmaz. Komünist her yerde, her zaman komünist olmalıdır.

Aile yaşamımızda demokrasi yoksa, örgütümüzde de demokrasiyi geliştiremeyiz. Çalışma yerimizde, çevremizde demokrasinin gelişmesinde katkıda bulunmalıyız. Herkesin demokrasiye ihtiyacı var. Bizim herhalde daha fazla ihtiyacımız var.

Yoldaşlarımızda bir başka önemli sorunda "eğitimin yapılması" olarak açığa çıkmaktadır. Parti içi eğitim çalışması yapan çok az örgütümüz vardır. Kimisinde süreklilikte sağlanamamaktadır. Seminer niteliğindeki toplantılarında az oranda yapıldığını belirlersek, buna yayınları zamanında ve ihtiyaca göre okuyamamayıda eklersek, politik gelişmenin çok az düzeyde olduğu sonucu çıkar. Gazeteleri ve kitapları ihtiyaç ve yaşamda bütünleşecek şekilde okursak öğrenmemizde gelişir, kavrayışımızda netleşir. Okumak-öğrenmek çok yönlü olmalıdır. Artık eğitim çalışmasına katkıda bulunacak, eğitim verebilecek yoldaşlarımız var. Yeterki temel örgütlerimiz böylesi toplantıları düzenlesinler ve ihtiyaçlarını Bölge Komitesinden istesinler. Kimi yoldaşlar kendileride seminer yapabilmek için hazırlansınlar, geliştirsinler. Her yoldaş belirli alanlarda-konularda kendisini geliştirmelidir. Yasallaşmaya giden yolda, Komünist Partisinin daha işlevli örgütlerine, daha çalışkan komünistlere ihtiyacı var. Başarı biraz da bizim ellerimizde yoldaşlar.

TBKP FAC

Bölge Komitesi üyesi

Haydar ATEŞ

H. Ates

AŞILAN LENİNCİ PARTİ ÖĞRETİSİ ?

Yeni Yol'un 31. sayısında Levent Takan yoldaşının "Teorik Yenilenme Acildir" başlıklı bir yazısı yayımlandı. Yoldaşım yazısında Lenin'den bir dizi alıntı da yaparak, KP'lerin yığın örgütlerine nasıl yaklaşmaması gerektiğini anlatmaya çalışıyor. TBKP içinde "yığın örgütlerine müdahaleci tutumu öz olarak terkedebilmiş değiliz" savını da, FAC BK'nın 30 Mart 1989 tarihli genelgesiyle örnekliyor.

Önce L. Takan yoldaşının savlarını temellendirirken kullandığı yöneme dikkat çekmek istiyorum. Marksizm-Leninizmin günümüz sorunlarına yanıt verebilmesi için kendini "Yeni Düşünce" temelinde yenilemesinin ne kadar acil olduğunun bilincindeyiz. Bu yenilenme süreci doğal olarak ayrımsız tüm "ilke" ve "normları" da bir süzgeçten geçiriyor. Bu elemenden KP'lerin yığın örgütlerine yaklaşımı da nasibini alacaktır, alıyor. Eksikliklerimizi ortaya çıkarmaya çalışıyoruz. FAC düzeyinde "Yığın Örgütlerine Yaklaşımımız" konulu geniş toplantıların bölgesel olarak gerçekleştirilmesi buna bir örnektir. L. Takan yoldaşım partimizin özü itibarıyla derneklere, yığın örgütlerine hala müdahaleci bir yaklaşım içinde olduğunu iddia ederken, bunun asıl temelinde "Leninci Parti Teorisi"nin yattığını ileri sürüyor. Daha sonra ise bunu Lenin'den alıntılarla temellendiriyor. L. Takan yoldaşının alıntılar yaptığı "Bir Adım İleri, İki Adım Geri" kitabından ben de şu alıntıları yapıyorum:

"...İktisadi savaşımı amaçlayan işçi örgütleri, işçi birliği (trade-union) örgütler olmalıdırlar. Her sosyal-demokrat işçi, elinden geldiği kadar bu örgütleri desteklemeli ve bunların içinde etkin olarak çalışmalıdır. Ama... 'işçi birliklerinde' (trade-union) üyeliğe yalnız sosyal-demokratların seçilebilmesini istemek, elbette ki bizim çıkarımıza olan bir şey değildir; çünkü böyle bir şey, olsa olsa, bizim yığınlar üzerindeki etkimizin kapsamını daraltır. İşverenlere ve hükümete karşı savaşım için birleşmenin gereğini anlayan her işçi, işçi birliklerine (trade-union) girebilmelidir." (agy. S. 81)

"Sosyal demokratlar...partinin çıkarlarıyla işçi birliklerinin çıkarlarının özdeşleştirilmesi, ayrı ayrı işçi birliklerinin kendi başlarına hareketlerinden PARTİNİN SORUMLU OLMASI İSTEĞİNİ DE aynı kararlılıkla reddettiler." (agy. S. 82)

Şimdi buradan Lenin'in Parti Öğretisinin yığın örgütlerine "müdahaleci" bir nitelik içerdiğini çıkarabilir miyiz ? Lenin tam tersini savunuyor. Oysa L. Takan yoldaşının yazısındaki Lenin alıntıları gerçekten "müdahaleci" yaklaşımları çağrıştırabiliyor. Bunu nasıl açıklayacağız ? Lenin nabza göre şerbet dağıtan kaypak bir oportünist miydi ? Hayır. "Bir Adım İleri, İki Adım Geri"nin yazıldığı tarihsel koşulları, o koşulların dayattığı gereksinimlere yanıt vermesi gereken bir KP'nin yapılanmasını ve 1904 Rusya'sının toplumsal ve politik konumunu bir kenara bırakarak, sadece alıntılarla, Lenin'in, KP'lerin yığın örgütlerine yaklaşımını istersek "müdahaleci" istersek "müdahaleci olmayan" olarak gösterebiliriz. Dogmatizmin bir temelini oluşturan da zaten "klasiklerde" yazılanları, yazıldıkları tarihsel koşullar içinde üretilen genel mantığından kopararak değerlendirmek ya da günümüz koşullarına uyarlamaya çalışmak değil midir ?

Yaşam Marksizm-Leninizmi sorguluyor. Leninci Parti Öğretisini de sorguluyor, sorgulayacağız. Ama nasıl olacak bu sorgulama ? Leninci Parti öğretisinin özünü kavramadığımız sürece, bugüne kadar sahip olduğumuz yapılanmayı "Leninci" olarak niteleyip, kolayca mahkum edebiliriz. Bu işin kolay yanısıdır.

Leninci Parti Öğretisini, bugüne değin uygulandığı biçimiyle SBKP, TKP-TİP ya da TBKP yapılarıyla özdeşleştirmek istemiyorum. O öğreti bugüne değin gördüğümüz örneklerin de ötesine uzanmaktadır. Bunun açılması gerekiyor kanımca. Bu bağlamda Lenin ya da Leninci Parti Öğretisi aşılmıştır demeden önce bunların gerçek anlamda ne olduğunu özümsememiz gerekiyor diye düşünüyorum.

L. Takan yoldaşının TBKP'nin yığın örgütlerine "müdahaleci" tutumuna örnek olarak verdiği konuya geçmeden önce bir olguya açıklık getirmeye çalışacağım. Kanımca tartışmalarda, tartışmanın merkezinde yer alan kavramların ne anlama geldiği üzerinde bir görüş birliğine varmak sağlıklı bir tartışmanın ön koşuludur. Aksi halde herkes ayrı düşünceleri aynı kavramlarla yineleyip durur. Ne demek istiyorum ? L. Takan yoldaşım, FAC BK'nın sözü edilen genelgesinin (değerlendirmesinin) "yığın" örgütü kurultayındaki gelişmeler üzerine olduğunu belirtiyor. Ben içinde (bizim yer aldığımız biçimiyle) TBKP'lilerin toplandığı bir federasyondan yığın örgütü olarak söz etmenin sağlıklı olmayacağı kanısındayım. Şimdi bilinen bir dizi gerekçe var ki bunlar yukarıdaki düşünceme karşı dile getirilebilir: Herhangi bir yığın örgütünde herhangi bir siyasi partinin taraftarlarının çoğunlukta olabileceği ya da asıl belirleyici olanın partinin bu örgütün içişlerine müdahale etmemesi, vb. Ben olaya daha değişik bir açıdan yaklaşmak istiyorum. Hemen hemen bütün partililerin içinde bulunduğu, en azından üyesi olduğu bir göçmen örgütü FAC koşullarında şişirmedir, suni olarak yaşamda tutulmaktadır. Çevremize dönüp bir bakalım. Toplumsal örgütlenmenin rengarenk olduğu bir ülkede - Türkiyeli göçmen topluluk bu gerçekten soyutlanamaz - sahip olduğumuz potansiyeli niye dar bir alana sıkıştırıyoruz ? Bir olgu var ki bizi düşündürmeli: Yığın örgütlerine yaklaşım tartışıldığında sadece bir örgütten konuşuluyor. Nedense sendikal çalışma yapan TBKP'lilerin böyle bir sorunu yok. Spor kulüplerinde, veliler girişiminde, kiracılar derneğinde, vb. çalışan TBKP'lilerin böyle bir sorunu yok (ya da burada TBKP'liler yok ?)...

Aslında yaşadığımız paradoks da bu: Göçmen hareketinin oluşması için mücadele verdiğimiz FAC'de bu hareketin bileşenleri çoktur ve çeşitlidir. Komünistler olarak yaşadığımız, çalıştığımız, boş zamanlarımızı geçirdiğimiz alanlardaki sorunların üzerine eğilmek ve onların çözümü için yol göstermek yerine, sadece GDF gibi merkezi yapılara takılıp kalmak varolan potansiyelimizin verimsiz harcanmasıdır. Buradan ne "bütün TBKP'liler GDF dışında çalışma yapmıyor" gibi bir sonuca varmak istediğim ne de "bütün TBKP'liler GDF'yi terketmelidir" görüşünü savunduğum anlaşılmasın. Bir noktayı da belirtmeden geçemeyeceğim. GDF üzerinde sesli düşünmem bu örgütün içişlerine "müdahale" amacını gütmüyor. Batı Avrupa'daki Politik Faaliyetimize ilişkin tez ve konferans süreciyle birlikte yığınlar içinde örgütlenme konusun da hakettiği yere konması gerektiği kanısındayım.

Bu konuyu biraz uzun durmamın nedeni, Levent Takan yoldaşının eleştirdiği "parti müdahalesinin" özünde artık varolmadığı, sorunların asıl kaynaklandığı yerin parti içinde varolan "güçlü merkezi göçmen örgütü" gösterebilmek artayından kaynaklandığını içindi.

L. Takan yoldaşının TBKP'nin "müdahaleci" tutumuna örnek verdiği FAC BK değerlendirmesine gelince...GDF'nin tartışma konusu olan kurultayına katılanlar ya da sözünü ettiğim belgeyi okuyanlar anımsayacaklardır, kurultaya sunulan değerlendirme TBKP'yi doğrudan muhatap alan eleştiriler içeriyordu ve ve bunu kurultayda tartışmaya açtı. FAC BK ise tam da bu noktada "...TBKP'yi ve onun üyelerini konu alan tartışmaların uygun bir zeminde yapılmadığı görüşündedir. TBKP'yi konu alan tartışmaların, partimizin açıkça muhatap olamayacağı böylesi platformlara taşınması kabul edilebilir bir yöntem değildir. Bu hiçbir sorunu çözmez." diyor. Takan yoldaşım FAC BK'nın değerlendirmesinden şu alıntıyı yapıyor: Sorun şudur: Kurultaya kişisel bir rapor sunan yoldaşımız parti üyesidir ve bir parti yöneticisidir. Bu açıdan da ele alındığında, BK, parti üyelerinin ve yöneticilerinin kişisel yaklaşımlarının partinin genel yaklaşımlarına ve yöneticilik konumlarına, sorumluluğuna uygunluğunu gözetiyor." Ne demektir

bu ? Yoldaşımın yorumladığı gibi buradan "çalıştığı alanın çıkarları değil, partinin çıkarları önemlidir" sonucunu çıkarmak, düşünceme göre işin özünün kavranmadığını gösteriyor.

FAC BK'nın "parti üyelerinin ve yöneticilerinin kişisel yaklaşımlarının partinin genel yaklaşımlarına ve yöneticilik konumlarına uygunluğunun gözetimi" partinin bu yoldaş "malı" olarak gördüğünü kanıtlamaz. Burada eleştirilen bir tutum vardır. Kurultaya kişisel eleştiri ve düşüncelerini bir rapor şeklinde sunan yoldaş, partiyi doğrudan ilgilendiren bir konuyu, partiyi muhatap alarak ama parti platformları dışında dile getirmiştir. Nitekim kimse o gün yoldaşa çıkıp ta TBKP adına yanıt vermemiştir. Kanımca kurultaya sunulan kişisel değerlendirmenin içinde haklı yönler de bulunmaktadır. Ama böylesi bir tartışmayı yürüteceğimiz yerler "yığın" örgütleri ya da başka yapılar olmamalıdır. Üstelik bu, partiyle "yığın" örgütünün özdeş olmadığını savunan ve haklı olan düşünceleri de zorda bırakmaktadır. BK'nın eleştirisinin kökü de burada yatmaktadır. Görüşümce Levent Takan yoldaşım buradan yanlış sonuçlar çıkarmıştır.

MELİH AMAÇ

NÜRNBERG

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMALARI
TÜSTAV

GÖRÜLMİYEN GERÇEK

Yoldaş
Tartış
göplendi

TBKP gerçeği üzerine yapılan bir öneri üzerinde durmak istiyorum. Bu öneri, Reşat Doğan yoldaşın Y.Yol'un 29. sayısındaki yazısında yer alıyor. Yoldaş bu yazıda bir çok sorun üzerinde duruyor ve kendine göre eksiklikleri saptadıktan sonra, TBKP yapısını ortadan kaldıracak bir öneride bulunuyor. Bu konudaki görüşü olduğu gibi aktararak üzerinde durmak istiyorum. R. Doğan yoldaş şunları söylüyor:

"Tüm Marksistlerle birlikte parti tartışmasını ve girişimini başlatmanın bir koşulu da kanımca var olan TBKP yapısının demokratikleştirilmesine hazırlanmaktır. Görüşüme göre bu her şeyden önce var olan yönetim mekanizmalarının yerine bir koordinasyon sisteminin geçirilmesini ve yerel örgütlerin tam bir özerkliğe kavuşturulmasını gerektiriyor..."

"...Bütün bu etkinliklerde yerel örgütler ve tek tek üyeler tam bir örgürlük içinde hareket edebilmeli, istedikleri gibi yatay ilişkiler oluşturabilmeli, iletişim ve tartışma ağları kurabilmelidirler."

"Yönetim işlevi bulunmayacak, "alt" için "bağlayıcı" kararlar almayacak olan koordinasyon kurullarının işlevi, görev alanında en yüksek organ olan üye toplantılarını düzenlemek, bu toplantıların kararları temelinde çalışmalarını planlamak, yerel örgütlerin çalışmalarını özendirmek, desteklemek ve uyumlaştırmaktır. İki üye toplantısı arasında yerel örgütlerin kararları koordinasyon kurulu harakete geçirir... Belirli bir süre için seçilen koordinasyon kurulu üyeleri aralarında dönerli yöntemle işbölümü yaparlar."

R. Doğan yoldaş bu görüşlerini şu örneklerle pekiştirmeye çalışıyor. "...Uluslararası işçi hareketinde Stalinci geleneğin dışında benzer biçimler oluşmuştur. Günümüzde de Yeşillerin benzer biçimde örgüt deneyimleri vardır. Batı Avrupa'daki TBKP'liler arasında zaten kendiliğinden yukardaki anlayışa uygun olarak oluşan örgütlenme biçimleri yaygınlaştırılıp aldıkları sonuçları izlemek sanıyorum bir süre sonra bu konuda bir yargıya varmayı kolaylaştıracaktır."

Burda dile getirilen görüşler üzerinde ayrı ayrı durmak istiyorum. Söndan başlıyalım:

I- Bana göre Yeşiller hareketi, "Stalinci" partilere alternatif olarak doğmamıştır. Bunlar, öne sürdükleri istemlerden de anlaşılacağı üzere, çevre kirliliği, doğanın korunması, nükleer silahlanmanın yolaçtığı felaketin önlenmesi vb. gibi istemler etrafında birleşiyorlar. Bunların bu istemler temelinde güçlenmelerinin nedeni, komünist hareketin bu istemler üzerine yeterli aktiviteyi gösterememesidir. Yeşiller hareketi, gerek nihai amaçları, gerek dayandıkları sosyal temel ve gereksede işleyiş tarzları itibarıyla çağdaş komünist partilerin çok farklı bir konumdalar. Bu nedenle dünkü yetmezliğini gördüğümüz/merkezci parti anlayışını aşmaya çalışırken, Yeşiller hareketini örnek olarak TBKP olgusunu dışlamamalıyız. Bize birinci derecede örnek oluşturacak olan Avrupa komünistlerinin deneyleri olmalıdır diye düşünüyorum.

2- B. Avrupa'daki TBKP'lerin durumu (Basına yansıdığı kadarıyla) bence örnek alınacak değil, hızla aşılması gereken bir konumdur. Söz konusu edilen konumu örnek almamız, bizi "tartışma kulübü" olmaktan çıkarmayacak, tersine dahada bu atmosferin içine sürükleyecektir. Çünkü örnek verilen konum, "benim dediğim olursa (yani yönetici olursam) varım, olmazsam yokum" biçiminde ifade edilebilecek bir eylemsiz tartışmayı andırıyor. Bugünkü durumda daha kararlı, daha fedekar çalışma bekleyen parti faaliyetini bu konumda olan insanların kendiliğindenci davranışlarına bırakmak, TBKP'ni likidasyon tehlikesiyle yüz yüze getirir. Kanaatime göre her yoldaşın bu tehlike üzerinde titizlikle durması gerekiyor.

3- R. Doğan yoldaş, "çağdaş komünist partisi"nin solun elbirliğiyle oluşması için, TBKP'nin yapısının ilga edilmesini savunuyor ve TBKP yönetimi yerine hiç bir fonksiyonu olmayan "koordinasyon kurulu" öneriyor. Solun birliği adına yapılan bu "koordinasyon" önermesi, TBKP "koordinasyon"u değil, tüm solun (en azından Marksist solun) ortak koordinasyonu olsaydı, kendi içinde daha tutarlı olurdu. Hatırlatmak isterim: bugünkü durumda solun ezici çoğunluğu, değil kendi yapısını feshetmek, önerilen "koordinasyon" biçimine bile hazır durumda değildir. O halde hangi somut veriler uğruna bu aşırı denebilecek fedekarlıklarda bulunuyoruz? Bu fedekarlıklar bir hayal ürününün tehlikelerini içermiyor mu?

TİP ve TKP dünkü yapılarını tarihe malederek ondan vazgeçtiler. Ne uğruna? Daha güçlü, daha toparlanmış bir komünist hareket-TBKP uğruna. Peki TBKP hangi daha güçlü somut oluşum uğruna bu değerlerinden vazgeçecek?

İnsanlarımızda TBKP'lilik bilinci yükselme sürecine girmiştir. TBKP olgusu uluslararası planda da ilgiyle izleniyor. Şimdi bu dönemde TBKP'lilere düşen görev, nesnel olmayan propagandaların esiri olmak değil, katı ve tutuculuktan uzak durarak daha geniş, daha güçlü bir komünist hareket uğruna ortaya çıkmış bu değerleri topluma maletmek olmalıdır. Yeni veriler ortaya çıkmadan içine gireceğimiz tersi bir tutum bizleri, affedilmeyecek tarihsel hatalara sürükleyebilir. Ben, parti yapısının demokratikleştirilmesini" öznel öge(parti)nin ortadan kaldırılması olarak algılamıyorum.

Çok büyük tarihsel bir birlik süreci yaşadık. Görünen o ki, bu birliğin tarihsel önemi henüz yeterince kavranmış değil. Bu eksikliğimizin giderilmesine yardımcı olacağı inancıyla, birlik süreci yaşamış olan İspanyol'lu yoldaşların birlik olgusuna bakışlarını aktarmak istiyorum. Birlik kongresinin tarihsel önemi ve birlik sürecinin geleceği üzerine bir soruya şu yanıtı veriyor İspanyol'lu yoldaşlar.

"I. GALLEGO: Bu kongre hem bir hedef, hemde bir başlangıç noktasıxxx olarak görülebilir. Bir hedeftir çünkü, birliğimizi yeniden kurma sürecinde çok önemli bir aşamayı noktalamaktadır; bir başlangıç noktasıdır çünkü, şimdi niteliksel olarak yeni bir aşamadayız ve artık bu türden parti forumlarına gereksinimimiz kalmamıştır.

Kongre sonrasındaki durum mükemmel yada mutlak birlik olarak adlandırılmaz. Bazı komünist guruplar IKP dışında kalmıştır. Hatta birleşme koşullarının henüz yeterince olgunlaşmadığını düşünen küçük örgütler vardır. Ancak, biz, gerek IHKP de kalanlar, gerekse Carillo'yu destekleyenler olsun, istedikleri zaman bize katılmalarını sağlamak amacıyla çalışmaya devam edeceğiz."

"F. PALERO: ... Kesinlikle bir başka ~~xxxxxx~~ kongrenin olmayacağını söylemek zorundayım. Tersî durumda, İspanyol halkı bizi artık ciddiye almayacaktır."(Peki bizde gerçekleşen birlik sürecini önemsemememiz karşısında Türkiye emekçileri bizi "ciddiye" alacak mıdır? B.N.)

"Kongreden sonra partinin kapıları, hâlâ IKP dışında kalan komünistlere açıktır. Onun içinde her biri yeteneklerine, deneyimlerine ve bilgilerine bağlı olarak yerlerini bulacaklardır... Partide hepsi, hatta isterse Carillo için bile yer vardır. Ancak partiye katılırken onlar kongrenin belirlediği stratejileri izleyeceklerini unutmamalıdır."(Dünyaya Bakış. Sayı I4, S. 6I-62)

Elbette İspanyol komünistlerinin yaşadığı birlik süreci ve ülke özgüllüklerine ilişkin farklılıklarımız vardır. Ama neden bu yoldaşlar ~~xx~~ birlik kongrelerinin "stratejileri"ni başkaları için dahi bağlayıcı görüyorlarsa, biz kongremizin stratejilerini kendimiz için bile bağlayıcı görmüyoruz? Neden bu yoldaşlar yapılan birlikle tarihi adım atıyor ve merkezileşme (dışlarında komünistlerin olduğunu kabul etmelerine karşın) oluyorsa, bizde olmuyor? Bizde böyle bir tarihsel birlik yaşamamıza rağmen, neden önemli bir merkezileşme sağlamış olmuyoruz da, "Filen monolitik yapıdan çok örgüt, gurup, çevre ve kişilerden oluşan bir partileşme hareketi"(R. Doğan. a. g. Yazı) oluyoruz? Bunun anlamakta gerçektende zorlanıyorum.

Sonuç olarak Yeni Yol yönetimine bir kaç soru: Neden başkalarına değil de, Kemal Kervan'ın R. Doğan'ın yazılarına başka imzalarlada yazı yazdıkları notunu düşünüyorsunuz? Diğer yazılara dağılma bunlara not düşmek çifte standart olmuyor mu? Veya bu, insanları düşüncelere göre şekillendirmek değilse, yazarların örgütsel konumlarına göre etkileme çabası olmuyor mu? Eğer böyle bir not düşme isteği yazarlardan geliyorsa, onuda belirtmeniz lazım. Değilse diğer yazarlar içinde aynı notu düşmeniz daha doğru olmaz mı?

24/7/1989

İhsan Yılmaz/Ortadoğu

NOT: Adımlar gazetesinin bizden istediği Noterlikten tasdikli mektubu 3-4 gün sonra gönderiyoruz.

- Kendimize ait telefon aldık. Bu telefon evimizin telefonu. Bu numarayı içeride ve dışarda gerekli olan yerlere bildirirseniz yararlı olacaktır. Belli görüşme saatlarının dışında genel olarak evde oluruz. Akşamları ise mutlaka evdeyiz. Telefon No: 963, II, 4I828I.

Dr. Celi
Tasvir
toplandı.

BASIN AÇIKLAMASI

Yurtdışındaki dört TBKP yöneticisinin ülkeye dönmesi konusunda Türkiye' deki arkadaşları 20 Eylül günü düzenledikleri basın toplantısında aşağıdaki açıklamayı yapmışlardır.

TBKP Başkan ve Genel Sekreterinden sonra, bir grup Merkez Komitesi üyesi arkadaşımızın politik göçmen olarak bulundukları yurtdışından ülkemize dönmesi, bu partinin yasal çalışma konusundaki ısrarının yeni bir göstergesidir.

TBKP açık bir parti olarak kendisini ortaya koymuştur. Programı, politikası, yöneticileri kamuoyunun gözü önündedir. Komünist partisinin ~~kuruluşu~~ yasal kurulabilmesi ve çalışabilmesi gerekliliği çok geniş kesimlerce paylaşılmaktadır.

Hükümet buna rağmen bunun için gerekli hukuki değişiklikleri sürüncemede bırakmaktadır. Nihat Sargın ve Haydar Kutlu haksız yere iki yıldır cezaevinde tutulmaktadır. 22 Eylül günü Türkiye' ye dönecek arkadaşlarımız için de tutuklanma tehlikesi vardır.

Açık çalışmak isteyen, bunu eylemleriyle ortaya koyan, demokrasinin kurum ve kurallarına bağlılığı savunan bir partiyebu olanığın tanınması, yöneticilerinin tutuklanması bu çağda hiç bir mantıkla açıklanamaz. Bu, ülkemizin Avrupa' ya açılmasıya da hiç bir şekilde uyumlaştırılmaz. Komünist partisinin yasallaşması sorunu, demokrasi sorununun merkezinde bulunmaktadır. Bu uğurdaki her çaba demokrasiye geçişe doğrudan hizmettir.

Baskıcı rejim yanlıları kurumlarını yitirmek istemiyor. Bunun için gerçek çoğulculuğu geçici engellemeye çalışıyorlar. Oysa gerçekten çoğulcu, demokratik bir rejim olmadan Türkiye' nin hiç bir sorunu çözülemez. Ülkemiz ve halkımızın, demokrasisizliğin acı sonuçlarını yaşamak zorunda bırakılması, bugün de Türkiye' nin temel meselesini oluşturuyor. Çoğulcu, demokratik bir rejime herşeyden önce ülkemizin ve halkımızın ihtiyacı olduğu inancındayız. Çünkü var olan yasaklar, ülkemizdeki bütün düşünce akımlarının özgürce ve demokrasinin evrensel normları çerçevesinde, eşit koşullarda politik yaşamda yer aldığı, halkın iradesinin üstünlüğünü temel alan ve insan haklarının eksiksiz uygulandığı, açık, sivil, demokratik bir rejimi ülkemizde egemen kılmak için en önemli engel oluşturuyor. Bugün ülkemiz, hiç bir politik partinin tek başına üstesinden gelemeyeceği, derin problemlerle karşı karşıyadır. Bu durum, bütün politik akımların varılan sorunların çözümüne katkıda bulunmasını, değişik güçler arasında diyalog ve sağduyu

temelinde geniş mutabakatların oluşturulmasını zorunlu kılıyor. Herşeyden önce, ülkemizde varolan bütün politik akımların, açık, sivil, demokratik bir rejim üzerinde mutabakatının sağlanmasına ihtiyaç vardır. Bunun için Türkiye' de her türlü şiddetin dışlandığı, hoşgörü ve sağduyunun egemen olduğu, yeni bir politik kültürün yaratılması zorunludur. Aksi takdirde ülkemizde uzun yıllardır süregiden istikrarsızlığa son vermek, darbe ve müdahalelerin önünü almak mümkün değildir. Ülkenin geleceği ve kaderi üzerinde halkın özgür iradesinin belirleyici olmasının sağlanamadığı durumda, ülkemizin "kurtarıcıların" elinden de kurtulamayacağı açık bir gerçektir.

Yasaksız Türkiye ve demokratik bir Anayasa için demokrasi isteyen tüm güçlerin ulusal mutabakatı tek çıkış yoludur. Cumhurbaşkanlığı konusundaki tartışmalar bu gerçeğin üzerini örtmemelidir.

Yasaksız, sivil ve demokratik bir rejim, Komünist Partinin politik yaşamın vazgeçilmez unsuru olarak yerini aldığı, Kürt halkının varlığının tanındığı, hak ve özgürlüklerin kabul edildiği, eksiksiz bu politik afa 12 Eylül' un yaralarının sarıldığı bir rejimdir.

Başbakan özal geçtiğimiz günlerde İspanyol EFE ajansına verdiği bir demeçte, "141-142' nin değişmesi sorun yaratmaz, bu değişiklik yapılacaktır", demiştir. Fakat hükümet hiç bir inandırıcı gerekçe öne sürmeden düşünce ve örgütlenme özgürlüğü üzerindeki yasakları temizlemeye yanaşmıyor. Özal' a şunu söylemek istiyoruz: Komünist Partisine ülkenin politik yaşamında nasıl bir yer vereceğine bırakın halk özgür seçimlerde kendisi karar versin. ANAP ve ötesi partiler referandumla mı kuruldu ki, siz Komünist Partinin kurulması için bunu gündeme getirmeye çalışıyorsunuz?

TBKP, demokratik yenilenme için ulusal çapta mutabakat politikası ile Türkiye için bir çıkış yolu, çağı yakalama olanağı ortaya koymaktadır. TBKP, birlik ve yasallık çabalarıyla somutladığı yenilenme politikasıyla da Marksizmin günümüzdeki bunalımından bir çıkış yolu oluşturmaya çalışmaktadır. TBKP, daha önceden de açıkladığı gibi, kazanılacak olan "Komünist partisinin yasal kurulması hakkı"nın bütün Türkiye Marksistlerinde birlikte kullanılmasından, geniş bir Marksist partiden yanadır. Geniş Marksist çevrelerin yeni bir politika çevresinde birleşmelerine Türkiye' nin gerçekten büyük ihtiyacı vardır.

Bizler buna yurekten inanıyoruz. TBKP' nin yasallaşmasını istiyoruz. Parlamento içindeki ve dışındaki bütün demokrasi güçlerini, basını, "Yasaksız Türkiye" için TBKP' nin yasallaşmasını desteklemeye, ülkeye dönen TBKP yöneticileriyle dayanışma içinde olmaya çağırıyoruz.

Örgüt içi ideolojik çalışma
pratiğe dönük gündelik işlerle
gündeme girmelidir.

İDEOLOJİK ÇALIŞMA VE "GÜNDEMLİKLER"

Tarih
toplanabilir
M. Kalender
(Fotokopi)

Örgüt içi ideolojik çalışma eğitim çalışması diye adlandırılmamalıdır. Çünkü o eğitim çalışmalarını da içeren ama ondan ibaret olmayan bir genişlikte gerçekleştirilmelidir. Tartışma ortamları geliştirmek, düşünsel dinamizm yaratmak istiyorsak birkaç kişinin araştırıp, öğrenip bilgi aktarması biçimindeki bir çalışmaya temel almamalıyız. İzleyenleri özne değil nesne olarak ele alan bu yüzden pratikle bağını güvenceleyemiyen çünkü soyut eğitimciliği artık aşmalıyız. İş örgütünün bütününe yaymalıyız. Her kadro giderek daha etkin biçimde ideolojik çalışmanın öznesi konumuna gelmelidir. Bu olanaklı mı ya da nasıl olabilir?

Tanım önerisiyle işe başlamak yararlı olabilir. Örgüt içi ideolojik çalışma ideolojimize uygun olarak politik, kültürel, düşünsel yaklaşımları, davranışları, kişilik ve ahlak ölçütlerini yaşam içerisinde yeniden üretmek kavratmalı, zenginleştirmeli, moral yapıyı güçlendirmeli, duygusal bütünleşmeyi sağlamalıdır. Vurgulamak istediğim bir yan var. Bu çalışma teorik bilgi aktarım çalışması olmalıdır. Kadrolarımızda çağdaş politik bir kişilik geliştirme amacı taşınmalıdır. Doğal olarak politik perspektife uygun davranışları kişiliğe kazandırmaya uğraşırken, o politik perspektifleri kavramak ve teorik temellerine ulaşmak gereklidir. Bu yüzden çalışmanın içeriğinde teorik bir bilgilenme süreci de vardır, ama kendi başına amaç değildir. Yalnızca bilgi susuzluğu yaratmak sürekli bir amacı olmalıdır. Teorik çalışmanın öüne bir susuzluk yaratma çalışması koymak yararlıdır, sanırım. Kadrolarımız Marksizme gereksinim duymalıdır.

Çalışmanın özünü soyut bilgilenme olarak değil de kişilik gelişimi olarak koyduğumuzda yeni bir sorunla karşı karşıyayız. Belli aralıklarla oluşturulan guruplarda yapılan eğitsel tartışmalar işle bütünleşmediğinde kişilikler üzerindeki etkisi sınırlı kalacaktır. Kişiyi oluşturan, geliştiren iştir. O halde yaşamla, işle bütünleşme çalışmanın başarısına temel koşuldur. Bu durum sürekliliği şart koyuyor. Örgütsel çalışma birimleri ideolojik çalışmanın da sürekli ve temel birimleri olmalıdırlar. O günlük işin kotarıldığı ekiplerin içine günlük bir iş olarak girebilmelidir. İdeolojik çalışma da örgütsel çalışmanın öteki biçimleri gibi kadroların önüne somut, denetlenebilir işler koymalıdır. Örgütsel çalışma sadece pratik iş, eylem değil aynı zamanda düşünce de üretmelidir. İdeolojik çalışma örgütsel yaşamın içine kapanık bir yanı olmaktan kurtulmalıdır. Pratiğe dönük günlük işlerle gündeme girmelidir.

Bunlar ne tür işler olabilir? Örneğin kaşılaşılan somut bir olgu nedeniyle, sonucuyla, bağlantılarıyla tartışılabilir. Yaşanan bir deneyim tüm yanlarıyla değerlendirilmeye çalışılabilir. Bir karar alınacak ya da uygulanacaksa onun özü, genelle bağı, gerçeğe uygunluğu v.b. sorgulanabilir. Bu gibi hergün bir yenisi bulunabilecek noktalar yakalanabilir.

Sadece bugün için değil, aynı zamanda gelecek için de, sadece kendisi için değil, tüm yapı için de sonuçlar çıkartmaya çalışılabilir. Genellemeler yapıp mütavazi bile olsa tezler üretilebilir. Eksiği gediği her türlü yanlışlık payıyla bu tür işlerin en zayıf düzeyde bile gerçekleşmesi olanaklıdır. Kimi desteklerle görüş alışverişleriyle bu tartışmaların düşünsel bir süreç başlatması, deyim yerindeyse günlük pratik bir eğitime dönüşmesi zor olmasa gerek. Düşünsel faaliyete katılmak için bilgi ve deneyim anlamında kimi birikimler gereklidir. Bırakın örgütlü kişiyi en sıradan insan bile bu anlamda birikime sahiptir. Sorun işe oradan başlamak tar. Etkinlik temelinde tartışma düşünsel verimlilik aynı zamanda işte de verimlilik sağlayacaktır. Bir noktadan tutup kadroyu düşünsel çalışmanın öznesi yapmayı başarırsak gerisi daha kolay gelecektir. Bu tür çalışmada kadronun birikimini kullanarak işini, düşüncesini, birikimini geliştirme-sini koşulluyor. Bunun için ona inisiyatif tanıyor, önüne bir düşünsel alan açıyor. Ama gündemi belirlemeyi onun üstündeki örgütün sorumluluğuna bırakıyor olmalıyız. Kendiliğinden bir ~~ideolojik~~ ideolojik çalışma değil, ideolojik gündeme uygun yönelimli örgün çığilemi olan inisiyatifli, katılımcı bir ideolojik çalışma yürütmeliyiz.

Başarırsak teoriye susuzluk gelişecektir. Yaşamdaki karşılığını bulabilme sayesinde teoriyi kavrama düzeyi yükselecektir. Kendi alanı için üretilip ~~yalnızca~~ yanıtlanan ya da eksik bırakılan sorularla daha genel sorulara yönelinecek teorik gelişim zorlaması olacaktır. Kimi sonuçlarla teorik çalışmaya yeni malzemeler sunarken bir yandan da her teorik önerme eleştirel bir süzgeçten geçme fırsatı kazanacak, böylece teorik çalışma daha güçlü adımlarla ilerleyebilecektir. Öte yandan böylesi bir çalışma bizi içe kapatmak şöyle dursun gerekli itina gösterilirse daha da dışa açacaktır. Örgüt içi yaşamı daha demokratik ve canlı kılacak, kadrolara güven ve cesaret verecek girişkenliği arttıracaktır.

Bu çalışmayı kimler yönetecek? Eğitimciler mi? Her birimde bir eğitimci mi olmalı? Tam bu noktada kimi soru işaretlerini tazelememiz gerekiyor. Örgütlü kişilerin eğitimci, örgütçü, vb. biçimde ayrımlanması gerçeğe ne denli uygundur ne denli yararlıdır? Bunun olumsuz sonuçlarını gördük: Soyut teorik lafazanlığa yönelen ve aslında fazla pratik iş yapamadıkları için bu işe verilen eğitimciler kategorisi bir yanda, öte yanda da kendini ve çevresini geliştirmeyi sorun etmeyen, bu yüzden yepyeni bir sorun karşısında ansızın sıkışan dar pratikçi örgütçüler. Eğitimciliği, örgütçülüğün yukarıdan aşağıya ~~her~~ her birime taşınacak bir işbölümü olduğu anlayışından kurtulmak gerekiyor. Bize gereken eğitimci örgütçü ~~ifalan~~ değil politik yöneticidir. Politik yöneticiliğin ölçütlerini oluşturmaya, zenginleştirmeye yönelmeliyiz. Pratikten uzak teorik şeyler anlatan eğitimci ölçütlerinden de, işi sadece pratik görevler verip denetlemek olan örgütçü ölçütlerinden de uzaklaşmalıyız. Politik

-3-

yöneticilik nedir,nasıl olmalıdır?Bunu tartışmalıyız.

Bu çalışmayı çalışmanın tümünden sorumlu olan(ekip içinde) yönetici yönetmelidir.Belli bir yoğunluğa bağlı olarak üst örgütlerde ideolojik çalışma görevlisi kadrolar bulunmalıdır.Bunlar bu düşünsel çalışmalara destek olan,onları yönlendiren ve sonuçlarını derleyip,yatay bir ideolojik büroda da değerlendirmesini yapan kadrolar olmalıdırler.Değerlendirmelerde açılması gereken teorik yanlar ya da müdahale edilmesi gereken eksiklik ve yanlışlıklar belirlenmelidir.Daha geniş tartışılması gereken düşünceler yayılmalıdır.Çıkan sonuçlara bağlı olarak eğitim,seminer,panel gibi toplantılar düzenlenmelidir.Bu toplantılar ideolojik çalışmaya itki verme ve onu yönlendirme aracı olarak görülmelidirler.Değerlendirmeden sonra yayın alanına öneriler,yanılar iletilebilmelidir.

Örgüt içi ideolojik çalışma,ideolojik çalışmanın bütünüdür omurgası olmalıdır.Teorik,politik,kültürel yayınlar,seminer vb. toplantılar yani çalışmanın tüm araçlara örgüt içi ideolojik çalışmayı kendilerine dayanak almalıdırlar.Gelişmemiz bu çalışmanın başlangıcına bağlı olacaktır.Çünkü bu çalışma ideolojik gelişimin yoludur,zengin bir üretkenlikle yenilenmenin yoludur,yeninin yaşamdaki karşılığını üretmenin yoludur,çağdaş demokratik bir parti yaratmanın yoludur.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARŞİVİ
TÜSTAV
TARİH ARŞİVİ